B 16293
~~[illegible]~~ 315

RB171,171

LIBRARY
of the
UNIVERSITY
of
TORONTO

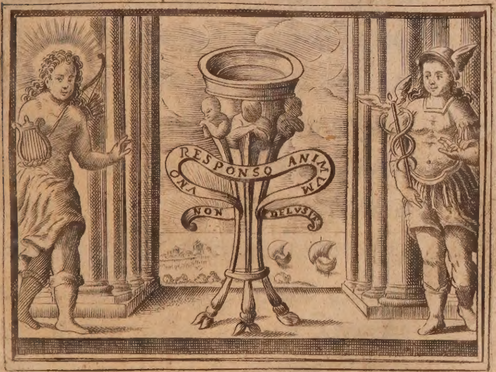
AQUILA NON CAPTAT MUSCAS

STILLMAN DRAKE

B16293

LAVRENTII PIGNORII
SYMBOLARVM EPISTOLICARVM
LIBER

In quo nonnulla
EX ANTIQVITATIS IVRIS CIVILIS
ET HISTORIAE PENV
Depromuntur & Illuſtrantur
MVLTAQVE AVCTORVM LOCA
Emendantur & explicantur.

PATAVII MDCXXVIII.

Ex Typograph. Ioannis Baptiſtæ de Martinis
Permiſſu vtriuſque fori.

ILLVSTRISS.MO VIRO
Et Ampliſſimo Senatori
DOMINICO MOLINO.

LAVRENTIVS PIGNORIVS.

PAtrocinium tuum ſi hic implorem importunus profectò ſim & actum agam Senator optime et eminentiſsime. quotus enim quiſque eſt, qui neſciat quanto tu fauore proſequaris nos omnes, qui Sacris Muſarum operamur? ego ſanè beneuolentia tua et beneficijs ad inuidiam vſq; obrutus, profiteri poſſum, atq; etiam debeo nihil eſſe in Studijs noſtris imum vel ſummum, quo non pertingat viuida iſta acies

Genij & Ingenij tui. Haſce ergo Epiſtolas tibi PRÆCIPITO tibiq; HABETO vt loquuntur Iuriſconſulti, illas quidem ſatis inconditas, & nullius penè precij, ſed quibus tamen conciliare poſsit aliquid fauoris longè clariſsimum nomen tuum, quod gerunt illæ in fronte, vti nos Myſtæ Muſarum in Adytis ſanctioribus Mentis. Te interim DEVS opt. max. & tua cœpta fortunet, in Patriæ Sereniſsimæ ſplendorem, cui tu omnes tuas curas impendis, et in publicæ rei Litterariæ, quæ tibi apud nos crepundia & incrementa vni debet, ſuſtentationem.

Patauij. Prid. Id. Auguſti. M DC XXIIX.

EIDEM
LIBERTATIS ELOQVENTIÆ ET SAPIENTIAE
ASSERTORI.

LIbertas Itala nunc prorſus profuga Terra;
Ecquis ait nobis reſtat in Orbe locus?

Eloquij quam Suada potens Pallaſque togata,
Hortantur ſubeat tecta MOLINE tua.

Aſt ego ſi qua mihi miſeram via tuta monendi eſt.
Vt ſubeat faciam pectoris ima tui.

Hic Adyta inueniet, quæ maieſtate verenda
Infandum arcebunt prouida ſeruitium.

L. P.

gnori has tuas Epiſtolas venire in conſpectum hominum non permittis? Ego tenuitatem ſtyli excuſare ſiuè potius accuſare, materiamq; non omnino Epiſtolis conuenientem: præterea pleroſq; illorum;ad quos ſcriptę fuerant,fato conceſſiſſe, & nonnullas Parerga Hiſtorica continere; Ille contra iubere de ſtylo ſollicitum me eſſe non debere, amaſse, enim magnos viros locutionem ſolutam & familiarem, neque aliud requiri ab Epiſtola, quam vt ſit imago quædam ſermonis domeſtici, & quotidiani. ſideiubere ſe præterea ſegetem rerum haud diſplicituram, aliorum

exem-

exemplo, qui Critica, & Doctrinas Epiſtolis inſeruerint. gratam ad hæc futuram memoriam illuſtrium defunctorũ hoc veluti ſcriptionis poſtliminio reſtituendam. neq; eſſe nouum Hiſtoriam Epiſtolis tradi. Et ego ſanè qui memineram hæc omnia magnis Patronis non carere, dedi manus non grauate, & ſum paſſus exire hanc Quinquagenam, portionem aliquot Centuriarum, quę & ipſe lucem aliquando, & forte breui, aſpicient; modo vos Lectores beneuoli has aliqua fauoris veſtri aura prouehatis. & hoc profecto peculiariter a vobis exigitur, qui ſtudia

noſtra

noſtra ſtudijs veſtris illuſtrastis, qui Pignorium præconijs non translaticijs eſtis dignati. Per vos quod mihi obtigit,

viuenti decus atq. ſentienti

(vt canit vates Hiſpanus) id rari fortè poſt cineres habent Aucto res. Hoc ego patrimonium, quod vos mihi honeſto veſtro rumore conflaſtis, nũquam diſſipabo. Vos fauete, vt conſueuiſtis linguiſquè animiſquè. Crabronum enim Veſparum & Fucorum aculeos nihil moror. Valete.

LAV-

LAVRENTII PIGNORII ELOGIVM.

Auctore I. P.

Mortalis quicunque es ſi virtutem ſi veritatem colis LAVRENTII PIGNORII præclariſſima Monumenta aſpice inſpice ſuſpice. Virtus vbique plurimi facienda. Veritas pronis ſemper auribus accipienda. Is ad Patriæ litterarumquè gloriã natus eruditiſsimis monumentis litterarium orbem mirum in modũ illuſtrat. In illis viri ſapientes non mendacis alicuius ingenij ſtoliditatem intuentur ſed prouidi iudicij ſapientiam admirantur. Sunt eius fœtus eruditio-

nis

nis fõtes in quibus ſi antiquitatis indagator mergat animũ cuiuslibet penitioris litteraturę ſitim explebit. Celebre cuius nomen non modo apud Italos ſed etiam apud Germanos Galloſq. feliciſsime refulget. Immortali tãti ſcriptoris gloriæ obtrectatio et liuor vt victimæ mactabuntur. Tu Patauina ciuitas inclyta ſtudiorum altrix perẽnem hanc laurum pretioſum hoc pignus virum ſui aeui eruditionis facilè principem orbi exhibuiſſe sũmoperè gloriare. Scriptori aeternum admirando vniuerſus litteratorum ſenatus publico decreto hoc elogium poſ.

Indiculus eorum, ad quos Epiſtolæ ſcriptæ ſunt.

A

Albertino Bariſono Abbati. 104.143
Aloyſio Lollino Epiſcopo Belluni. 87
Aloyſio Corradino. 51
Andreæ Chiocco. 45.58.76
Andreæ Mauroceno Senatori Ven. 66
Angelo Rocchæ Epiſcopo Tagaſtenſi. 37
Annibali Campegio. 159
Auguſtino Fauſtinio. 211

B

Balthaſari Bonifacio. 174

C

Cæſari Nicheſolæ. 35
Chriſtoforo Forſtnero. 127

Cur-

D

E

Edmundo Brutzio. 16

F

Felici Oſio. 116
Flauio Quærengo. 171
Franciſco Polæ. 52
Franciſco a Sole. 194
Franciſco Viduæ, 12.28

G

Gabrieli Capræ Comiti. 90
Gulielmo Sohiero. 137

H

Hieronymo Aleandro. 205
Hieronymo Boſſo. 198

I

Iacobo Cauacio. 31
Ioanni Bonifacio. 157
Io. Hieronymo Bronzerio. 110.130
Ioanni Mangano 26
Ioanni Vinc. Pinello. 21

Ioanni

Ioanni Rhodio. 132
Ioanni Thuilio. 122
Ioanni Z. Caſtellinio. 214

L

M

Marco Antonio Romito. 94
Marco Velſero. 48
Martino Sandellio. 23.153

N

Nicolao Craſſo. 97
Nicolao Fabricio Peireſchio Senatori Regio. 101

O

P

Paulo Aicardo. 1
Paulo Gualdo. 69
Proſpero Alpino. 33

Q

R

S

Scipioni Cobellucio S. R. E. Cardinali. 61.82
Speroni de Comitibus Comiti, & Abbati. 166

Si-

Sigiſmundo Boldonio. 195

T

Thomæ Dempſtero. 6

V

Vincentio Contareno. 4

Ex multis erratis hæc pauca æquus Le- ctor operis Typographicis ignoſcat.

pag. 25. adoptaturus	adaptaturus
36. decortum	decoratum
66. Nitænus	Nicænus
90. adoptat	adaptat
143. fulmem	fulmen
156. lin. vlt. dele ſed alio	
169. Græcorum	Græcis.

L. P. PAVLO AICARDO

PHILOSOPHO ET MEDICO, VIRO DOCTISSIMO.

Epiſt. I.

ERuditio tua Vir Cl. & illicio mihi eſt & formidini. Hinc fit, vt communicare tecum omnia quæ mihi excidunt apprimè cupiam, idemque ſummo ſtudio celem ea omnia mearum vigiliarum cœpta, quibus tu Doctrinæ Genium conciliaſti. Vicit tamen hac vice deſiderium diſcendi, perpulitque vt arbitratui ſubijcerem tuo Annulos meos. ita enim appello Syntagma, in quod conieci varias de Annulis notas. neque vero hæ te dedecent, qui vt Antiquitatis vniuerſæ peritus es, Dactyliothecam habes precio, varietate, & artificio inſignem. Annulorum vſum in magna vetuſtate fuiſſe arguunt ſacræ Litteræ Gen. Cap. XLI. *in quibus Ioſeph, teſte etiam Ioſepho Lib.* II. *Annulo regio donatur, Prometheo ipſo vetuſtior, quem fabulæ huiuſce rei conditorem prædicant. habeant ergo ſibi ſententiam ſuam Plinius, & qui ipſum ſecuti*

ſunt, Homericis temporibus inferiorem repu-tantes. Græci videntur ex Oriente deuexiſſe; Itali a Græcis, verum vſu initio præparco, qui deinceps ad omnes promiſcuè pertigerit. argumento ſunt Gemmæ ſigillares, quæ copia ſui ipſam propemodum infinitam Nummorum veterum vim exæquant. Materies fuit Gemma, Aurum, Argentum, Aes, Gemmeos totos ſunt qui viderint. Aurei, Argentei, Aerei, Ferrei paſsim eruuntur, ſed cum Gemmis incluſis. At fuit olim cum uicem Gemmarum obtineret Aurum, & ego uidi apud Petrum Stephanonium non ſemel. quod ſanè non omiſit diligentiſsimus auctor Plinius; Lib. XXXIII. *Cap.* I. contra vero multi nullas admittunt Gemmas, Auroque ipſo ſignant: id Claudij Cæſaris principatu repertum. *Aeſtiuorum & hiemalium uſum retulit antiquus Interpres Iuuenalis Sat.*1. *ad Criſpinum.*

Ventilet æſtiuum digitis ſudantibus Aurum,
Nec ſufferre queat maioris pondera gemmæ.

Natalitiorum meminit idem ad Perſium Sat. I.

Et natalitia tandem cum Sardonyche albus,

quia quidā habēt Annulos *(inquit uetus enarrator,)* quos die tātū natali gerunt. *Sardonyx eſt apud me, in qua ſquilla cælo expreſſa eſt, no-*

mine

mine ſupranotato Ρουφιλλα. *Et huiuſmodi Litteratos non paucos uidi, quos euulgabo aliquando cum bono Deo. frequenter autem Annuli præferunt uultus Principum, & clarorum uirorum. Plinius Iunior Lib.* X. *Epiſt.* XVI. *Gemmam commemorat habentem imaginem Pacori Parthorum Regis, & Suetonius Aug. Cap.* L. *Tiberioque Cap.* LVIII. *& Val. Max. Lib.* III. *Cap.* V. *rem ſatis confirmabunt. Ego ſanè Iulium Cæſarem, Neronem, & Fl. Claudium domi habeo totidem Gemmis inciſos, ut mittam aliquot fœminas celebrioris notæ. a uultibus ſi recedamus, nihil non eſt quod Annuli non oſtentent. Plinianus Quadrigam habebat, ut ipſe refert Epiſtola proximè citata. Amphitruonius ex Plauto, cum Quadrigis Solem exorientem, uti produnt ueteres Nummi non pauci. Militis apud eundem Curculione, clypeatus Elephantum machæra diſsiciens. Neronis, Suet. C.* XLVI. *Proſerpinæ raptũ. repertus ex eodẽ Galb. C.* X. *in munitione oppidi, opere antiquo, Victoriam cum Trophæo ſatis celebrem notam. Sullanus ex Val. Max. Lib.* VIII. *C.* XV. *traditionem Iugurtæ a Boccho rege, cum eſſet C. Marij Quæſtor ut inquit Plutarchus Politic. qui Sullam ex eo uti ambitioſum improbat,*

quod ſibi rei gloriam Mario uni debitæ uindicaret. Neque uero uſum Annulorum repudiarunt Chriſtiani, adeo ut operæ pretium arbitratus ſit Plutarchus noſter Clemens Alexandrinus Pedag. Lib. III. *Cap.* XI. *præſcribere aliquem terminum, intra quem contineretur hæc licentia promiſcua quidlibet in Annulos inſculpendi. cenſet enim a noſtris rectè geri non quidem Idolorum facies, uel Enſem, uel Arcum, Poculaue: multo minus Amaſios uel Amicas inueſtes; ſed Columbam, Piſcem, Nauim, quæ celeri curſu a uento feratur, uel Lyram Muſicam, qua uſus eſt Polycrates, uel Ancoram nauticam Seleuci Regis, (cuiuſmodi ego, ut tu noſti, apoſphragiſmate utor, ueluti tu, & tardigradam & domi portam Teſtudinem ad ſignandum non temerè adhibes); uel Piſcantes. Et ſanè Idolorum facies in his frequentiſsimæ ſunt, Aegyptiorum præſertim item Gladiorum & Arcuum imagines cum Poculis uiſuntur non raro: & in hiſce latus ille, & anſatus Bacchi Cantharus, qui & in Bœotorum nummis argenteis uiſitur, cum inſcriptione* BOI. *Catamytos, & meretriculas ſub argumento Venerum, & Cupidinum cælatos fuiſſe arbitror. quorum in Annulis ma-*

gna

gna eſt copia. Et ſanè non ita nuper monuit Arnobius Hermas Lib. VI. *ad verſ. Gent. Athenis Alcibiadis ad corporis ſimilitudinem fabricatos, Cratinam & Phrynen, nobilia ſcorta præbuiſſe acumen Venuſtatis, & floridæ Formæ tum Veneri Cnidiæ, tum Theſpiacæ illi famoſiſſimæ. Per Columbam autem intellexit Clemens Spiritum Sanctum, per Piſcem prandium, quod apparauit Chriſtus Dominus diſcipulis, cum ſurrexiſſet a mortuis Ioannis* XXI. *vel celebratum illud Conuiuium quo millia virorum quinque pauit Luc.* IX. *per Nauim, vel Eccleſiam, vel vitam humanam, per Lyram Concordiam, per Anchoram Conſtantiam, per piſcantes (vt ipſe quidem ſe explicat) Apoſtolos, vel Baptiſma puerorum. Mirum autem eſt nō recēſuiſſe ipsū Symbola nominis Chriſti.*

Et Crucis, quæ mihi in Gemmis Antiquorum non ſemel animaduerſa ſunt : mirum

item non meminiſſe Arcæ Noeticæ, quam exhibuit in ſua Dactyliotheca Abr. Gorlæus, Nu. CXVIII. *Columba inſignem, & Arcu fœderis ſtatuto in nubibus Cœli. Meas ſanè Arculas inſigniora cælamina ſunt quæ ornent: Serapis, Nemeſis, Cupido, Venus, Mercurius, Fortuna, & Roma ſchemate militari. Cythara item Eunomi Locrenſis, Flos cui inſidet Papilio, Muſca, Lupa gemellorum altrix, Aegyptiorum deliria, & Baſilidianorum aliquot portenta. Ipſi ſapientiæ ſectatores (vt tu optimè calles) hæreſum ſuarum magiſtros, in Annulis palam habebant, & de re ſatis nota teſtatus eſt Cicero; Lib.* V. *de finib. in princ.* nec tamen Epicuri licet obliuiſci ſi cupiam; cuius imaginem non modo in tabulis noſtri familiares, ſed etiam in poculis, & in anellis habent. *Socrates certè non raro comparet in antiquis Gemmis ſignatoriјs: Antiſthenes; Plato, & aliј aliquando. Plinius vero L.* XXXV. *C.* VI. *Artis & Naturæ Promus idem & Condus, Gemmas vitreas in vulgi Annulis notauit, cuiuſmodi ego duas penes me habeo, & quidem eleganter cælatas Cauit autem ex Diogene Laertio Solon prudenter, ne Annularius Annuli quem vendidiſſet*

didiſſet ſigillum ſeruaret; ad vitandas nimirum fraudes, quarum ſeges vberrima e ſuppoſititijs Annulis enaſci poterat. hoc noſtri adeo non faciunt, vt & typos ſigillorum ſeruent, & in propatulo habeant, magno periculo illorum qui hæc negligunt. Et habet Tacitus Annal. Lib. XVI. *Caium Petronium coactæ morti proximum, fregiſſe Annulum, ne mox vſui eſset ad facienda pericula. Et hæc quidem dicta ſint de materie, & forma Annulorum. nunc ad vſum veniamus, dicamuſque geſtatos fuiſſe & in articulis, & in digitis. Martialis L.*V.*Epig.*XI.*de Stella noſtrate.*

Sardonychas, Smaragdos, Adamantas, Iaſpidas vno
 Portat in articulo Stella, Seuere, meus.
Multas in digitis, plures in carmine Gemmas
 Inuenies: inde eſt hæc puto culta manus.

Ideoquè monuit Clemens Alexandrinus loco ſuperius citato non eſſe a Viris Annulum in articulo ferendum, hoc enim mulieris eſſe, ſed in paruo digito, atquè adeo in ima eius parte collocandum. Miror verò ego Clementem non attendiſſe morem Romanum, qui fuit geſtandi, vt prodit Gell. L. X. *cap.* X, *Annulum in digito ſiniſtræ manus, qui eſt minimo proximus, cui & Annularis nomen ideo indidimus. Et ſanè apud Macrob. lib.*VII. *cap.*XIII.

cum Annulus Auieno de breuiſsimo dexteræ manus digito repente decidiſſet, præſentes quæſiuerunt, cur eum alienæ manui, & digito, & non huic geſtamini deputatis potius inſereret. Extant autem eiuſce geſtaminis rationes apud ipſum Macrobium Gellij compilatorem, quem memini non ſemel a V. Cl. Hieronymo Fabricio ab Aquapendente deriſui habitum, quod dicat in libris Anatomicorum extare, Neruum quendam de corde natum priorſum pergere vſque ad digitum manus ſiniſtræ minimo proximum. nihil enim huiuſmodi, inquiebat ille, in corpore humano comparere. Diſtinguebat autem Annulus Ingenuos ab hominibus ſeruilis conditionis. Ideoq; Pater apud Lucam Euangeliſtam Cap. XV. *alloquitur ſeruos ſuos*, cito proferte ſtolam primam, & induite illum, & date Annulum in manum eius. *Et hic aureum intelligo, ex Epiſt. D. Iacobi cap.* XI. *in princ. qui neque Libertis, neque Seruis conueniebat. fuit tamen cum & his conueniret beneficio Principis. vt notat præter cæteros Lipſius Lib.* XI. *Electorum. Annulorum ius Liberto tributum (vt ſenſit Vlpianus L.* X. §. *ſed & ſi iuſ. de in Ius Voc.)*

non

non eximit illum a reuerentia, quam Patrono exhibere debet. Et hoc ea ratione quia vſus aureorum Annulorum beneficio principali tributus Libertinis *(vulgo legitur male libertinitatis)* quoad viuunt imaginem non ſtatum ingenuitatis præſtat, *vt inquiunt Imperatores Diocletianus & Maximianus L.* II. *C. de iur. aur. Annul.* Repoſui *autem* Libertinis, *quia ſic loquuntur ijdem Impp. in L. vn. C. ad L. Viſcell. Et hunc Annuli honorem luxus in oſtentationem vertit, quam Satyrici & ipſi carpſerunt. Iuuen. Sat.* VII.

-----Ciceroni nemo ducentos
Nũc dederit nummos, niſi fulſerit Annulus ingẽs.

et

---.--ideo conducta Paullus agebat
Sardonyche

Adhibebant autem Annulum ad ſignandum quidquid lubebat, vt abditum eſſet ſecretumq; lagenas, cellas, dolia, trabes, viliſsima vtenſilium, epiſtolas, & teſtamenta. ideoque Pater, pluribus filijs heredibus inſtitutis, moriens, claues & Annulũ, cuſtodiæ cauſa maiori natu filiæ tradidit. L. LXXIX. §. *pater pluribus de le.* II. *Arra vero & Sponſio Annu-*

li

lo interueniente celebrabantur L. v. *de inſtitor. Act. L.* XI. *de act. empti. L.* XIX. §. *vlt. de præſc. verb. idcoque nugator neſcio-quis, cuius extant Danielis nomine ſomniorum ſomnia, inquit*; Annulos accipere ſecuritatem ſignificat, & Annulos dare vel perdere dolorem ſignificat, *obſtringunt.n. Arra & Sponſio iuxta illud*, ſponde noxa preſto eſt; *niſi velimus alluſiſſe illum ad grandium patrimoniorum decoctores, de quibus hæc Iuuenalis. Sat.* XI.

Talibus a Dominis poſt cuncta nouiſſimus exit
Annulus,& digito mendicat Pollio nudo.

Danielis autem illius, ne quis nouitium putet, meminerunt Achmetis etiam Onirocritica, illa pari plauſu & ſibilo digna rerum anilium Cimelia. Et hæc de Viris. Ad mulieres quod atttinet, certum eſt ſponſas Annulo donatas, vt notauit Galeotus Martius in Libro de Homine, & indicat, Iuuenalis. Sat. VI.

---- deinde Adamas notiſſimus: & Bernices
In digito factus precioſior: hunc dedit olim
Barbarus inceſtæ, dedit hunc Agrippa ſorori.

clarius Martyr & Virgo Agnes apud D. Ambroſium, Annulo ſuo ſubarrauit me dominus meus Ieſus Chriſtus: *nec aliud ſibi volunt*

ſunt illa verba Theoſebij, Apud Phot. CCCLXX VIII. *ad vxorem*, olim tibi Annulum dedi coniunctionis filiorum procreandorum, nnnc tibi do temperantiæ, qui tibi ad caſtam domus cuſtodiam adiumento futurus eſt. *Et vero cuſtodiæ quod ait non temerè dictum eſt. Mater enim familias apud Plautum Caſina ita loquens inducitur.*

Obſignate cellas, referte Annulum ad me:
Ego huc tranſeo----

Et ſanè plerumque vtebantur & ipſæ illo eodem ſigno, quo Pater familias vtebatur; Cicero Lib. XI. *ad Att. Epiſt.* IX. nam quod reſignatæ ſunt, habet opinor eius ſignum Pomponia: *Interdum proprio, vt patet ex L. 2. C. de reb. alien. non alienand. Et hæc apud caſtas & pudicas mulieres. apud impudicas fuit Annulus nequitiæ inſtrumentum. fragmentum Ennij apud doctiſsimum virum Hieron. Columnam.*

Alij dat Annulum ſpectandum a labris.
Alium inuocat: cum alio cantat.

Ideoque rectè huc corrogat idem Columna e legibus exaratis inter adoleſcentem, amicam, & lenam apud Plautum Aſinar. illa.

Spectandum ne cui Anuulum det, neq; roget

hæc

hæc enim erant baſia clancularia. Et hæc eſt Dactyliotheca mea V. Cl. tota tota chartacea vt vides. ſi tu illam probaueris aurea, gemmea, & quantiuis prætij fiet. Vale: & Pignorium tuum ama. Domi Kal. Aprilis. MDXCV.

L. P. FRANCISCO VIDVAE IVRISCONSVLTO V. EXCELLENTISSIMO.

Epiſt. II.

ASſis partes, quæ veſtra cognitio eſt amice, heri tractabamus. Aeris videlicet grauis (vt vocabant veteres) formas pleraſq; varijs notis inſignes. inter has eminebant dodrantes duo, quorũ alter Ianũ Ianam alter præferebat, illi Puppi Nauis in parte auerſa, hic Mercurij Capite cum harpe pone occiput ſignati. erat ad manum & ſemis cum germana illa nota S, & Quadrans cum tribus globulis & ſextans cum duobus, Veneria concha, & Mercurij Caduceo præclarus, Quibus dicebamus ſignificari Maris & Terræ commercia, quæ ſunt pecuniariæ baſes, & mercatorum ine-

*inexhauſti Theſauri . adeo nihil quantumuis tritum, & commune, apud maiores illos noſtros, myſterio vacabat. inſpiciebamus præterea portiones alias qua maiores, qua minores, minuſculas etiam, pro varietate rei Nummariæ, diuturnis imminutionibus exagitatæ. At illud, quod tunc ambobus nobis venit in mentem eximium fuit, & dignum animaduerſione. Lactantius enim Firmianus Lib.*I.*cap.* X. *ita ſcribit* hunc errantem atque inopem Ianus excepit, cuius rei argumenta ſunt NVMMI VETERES. in quibus eſt cum duplici fronte Ianus, & in altera parte Nauis. *vt quid enim Nummos veteres appellat Lactantius, cum non niſi a poſteritate percuſsi ſint, vt canit Ouidius? & cum inter Iulium Cæſarem, Pompeiumq; quibus vigentibus illud genus pecuniæ feriebatur, & Conſtantinum quo regnante ſcripſit Lactantius, vix anni* CCCLI. *interceſſerint? Ego ſanè arbitror non ita religiosè, vti nos quidem conſueuimus, dimenſos eſſe vetuſtatem qui ante nos ſcripſerunt, in re monetaria præſertim. Pomponius.n.I.C.L.*XXXIV.*de Vſufr.Numiſmatum aureorum, vel argenteorum veterum,*

qui-

quibus pro Gemmis vti ſolent vſum fructum legari poſſe ſcribit, reſpiciens dubio procul ad veteres Aureos Regum Philippi & Alexandri, qui Pomponium quingentis paulo amplius annis præceſſerunt. Itaque rectè pronunciauit quiſquis ille fuit, quem nomine Cornelij Frontonis hactenus oſtentauerunt Typographi, inter antiquum & vetus hoc intereſſe. quod Antiquum eſt, quod exceſſit patrum memoriam Vetus quod annorum multorum ſenſit vtilitatem. *Præterquam quod, Lactantium veriſimile eſt reſpexiſſe ad formas iam vſu deſitas ſuo tempore Aſsium illiuſmodi æreorum. Augusti namque & Cæſares ſibi vendicauerant nouitio inuento Imaginum ſuarum, & rerum quas gerebant, quidquid vſpiam figurarum in antiquis Numiſmatibus comparebat. degenerauerat quippe Moneta ex ære quæ viuente Firmiano percutiebatur, & forma, & pondere; & ab illa antiquiſsima, & a minus antiqua haud multo veterum retro Principū. Hæc mea tibi probari V. Cl. & opto & adeo ſpero. moroſitates aliorum minimi facturus, aliorum inquam, qui inuidentia, & maleuolentia vt olim Phinei menſas Harpyæ, rem omnem litterariam inquinant. tu vale, & Pignorium*

tuum

tuum amare perge. Ex Muſæo noſtro Kal. Decembr. MDXCVI.

L. P. EMVNDO BRVTZIO VIRO NOBILI.

Epiſt. III.

QVærebamus inter nos Amice heſterna die, inter deambulandum, quæ Initia eſſent aſsignanda ſtudio, quó Tù, & ego ducimur & oblectamur, Antiquitatis. multa fuerunt vtrinq; dicta, vt meminiſti. multa tu acutè ſanè, & variè ex præteritorum temporum monumentis repetebas. dicebam ego, Octauianum Auguſtum laudatiſsimum Principem, Prætoria ſua excoluiſſe rebus vetuſtate, ac raritate notabilibus, qualia erant Capreis immanium belluarum, ferarumque membra prægrandia, & quæ dicebantur Gigantum oſſa & arma Heroum; Suetonio Cap. LXXII. *aſſerente. addebam Populos eximiè coluiſſe olim reliquias Vetuſtatis; vt de Parma Antæi Elephantino tergore exſecto ingenti, apud Tingitanos; & de Oſsibus immanibus marinæ belluæ, apud Iopen teſtatur Pomponius Mela Lib.* VII

Qui-

Quinimo Beneuēti Procopij ætate, Apri Calidonij dētes ſuperfuiſſe ipſemet Procopius L.1.Bel. Got. teſtatur, pedū trium perimetrum (non pentimetrum) habentes. Hanc ſi iſſe Italiæ laudē, cū Franciſcus Petrarca Vir maximæ doctrinæ, & elegantiſsimi (ut ſua tempora ferebant) Styli, has delicias quanti fecerit ipſemet prodit, in Epiſtola ad Lælium ſuum quæ eſt III. *Lib.* X. ſumpta igitur ex verbis occaſione, aliquot ſibi aureas argenteasq; noſtrorum principum effigies minutiſſimis ac veteribus Litteris inſcriptas, quas in delicijs habebam dono dedi. *loquitur autem de Carolo* IV. *Aug. Henrici* VII. *Nepote, quem etiam alloquitur eiuſdem Libri Epiſt. vlt. verbis non diſsimilis argumenti*; ſalutem mihi Lælius meus tuis verbis attulit, quæ mihi iaculum anceps, & lethale vulnus fuit, ſimulq; Cæſareā effigiem peruetuſti operis. *Vbi Nummum intelligo. Quod vero ad ætatem noſtram aut paulo ſupra attineret, Alphonſum Regem laudatum illum, & omni laude maiorem, Numismata Imperatorum, ſed Cæſaris ante alios, per Vniuerſam Italiam, ſummo Studio conquiſita, in eburnea arcula aſſeruaſſe penè religiosè, teſtis eſt Antonius Panormita.*

anti-

Quibus quoniam alia eorum ſimulacra, iam vetuſtate collapſa non extarent, mirum in modum ſe delectari, & quodammodo inflammari ad virtutem, & gloriam inquiebat. quæ omnia repetita ſunt Hiſtoriæ Neapolitanæ Lib. VI. *Auctoribus vernaculis. Studium Alphonſi æmulata eſt domus Medicæa, illa Muſarum, domus an templum? cuius rei teſtem habemus oculatum Philippũ Cominæum L.* VII. *C.* IX. *Hiſt. qui recenſet Numiſmatum aureorum tria millia, præter vaſa cælata e Gemmis, & argenti antiquitus ſignati magnam vim: his in Italia noſtra principibus viris ſuccenturiabam ego Ioannem Marcanouam Medicum noſtratem, qui magno auſu Bibliothecam inſtruxit Codicibus ſcriptis, veteribus Nummis, & inſcriptionibus antiquis, quas ex Italia, & alijs regionibus magno numero conquiſiuit, & accuratè deſcriptas coniecit in librum, quem Anno* MCCCCLXV. *ipſe inſcripſit Malateſtæ Nouello Cæſenæ Principi, inchoatum Patauij, perfectum Bononiæ. vidimus autem tu, & ego non ſemel apud Clariſsimum Virum Io. Vinc. Pinellum, qui commodato acceperat a Cano. Regul. S. Io. in Viridario, quibus Marcanoua illum olim cum reliqua Bibliotheca legauerat. Et*

B ſanè

ſanè Mattheus Boſſus Canonicus Regularis, in Recuperationibus quas vocauit Feſulanas, Epiſt. xx. ad Ioannem ipſum ſcribens, hæc habet numiſmata hæc ego Ioannes ad voluptatem vbi ſatis ſum conſpicatus, cæpi de te mox cogitare, qui ante omnes viſus es mihi eo munuſculo dignus, quippe qui ſoles poſt Philoſophiam, & ornamenta doctrinæ, pictura, & illuſtrium virorum imaginibus mirè equidem delectari, & poſt ſtudia litterarum intentionem, & animum circa egregia hæc antiquitatis monumenta remittere. *Hæc ille. proximum Ioanni Marcanouæ ego ſtatuo Andream Mantineam, Patauinum, Pictorem magni nominis, qui Picturam ad antiqua decora iuſsit adſpirare. hic vt graciles, ieiunas, & exuccas pingendi rationes traduceret ad illam viuidam, vegetam & florentem, qua ipſe vſus eſt, ſubſidiariam Vetuſtatem aduocauit. in qua ſanè nihil prætermiſit, modo eſſet alicuius uenuſtatis, quod non conuerteret in proprios uſus. refertæ ſunt eius tabulæ Vaſis, Armis, Veſtibus, Parergis petitis ex uberrimis antiquorum promptuarÿs. Et hinc factum eſt, ut Felix Felicianus Veronenſis colle-*

colleſtas magno numero ueteres inſcriptiones uni Mantineæ dedicaret, cum hac Epigraphe.

ME
REN
TI.
PICTORVM PRINCIPI
AC VNICO LVMINI
ET COMETÆ MAGNIQ;
INGENII VIRO ANDREÆ
MANTEGNÆ PATAVO AMI-
CORVM SPLENDORI
FELIX FELICIANVS SALVTEM

Incidere autem hæc in Annum MCCCCLXIII. *Mantineam excipit Iocundus Veronenſis magna doctrina uir. qui ut fuit familiaris magni Laurentij Medicis, ita animum applicuit ad hæc ſtudia, coegitque in unum ueluti corpus MM & amplius veterum Inſcriptionum ut teſtatur Politianus Miſcellan.* C.LXXVII. *quod annis præteritis extabat apud Stephanum Magnum Patritium Venetum, cuius illa præcipua laus fuit apud Onuphrium Panuinium, In fin.* II. *Com. in Faſtos, ut ueterum Imperatorum ſeriem integram, & accuratam conſtitueret. Ceterum ipſi Iocundo certum eſt debere nos*

accuratam editionem Cæſaris Commentariorum: Vitruuij inſuper, Frontini, & Catonis; vt non immerito Budæus Lib. de *Aſſe, Antiquariorum diligentiſsimum appellarit. Pyrrhus demum Ligorius Neapolitanus & Aeneas Vicus Parmenſis gemini Soles præluxerunt uetuſtati illuſtrandæ. ille in* XL. *Libros coniecerat quidquid peruenerat ad nos a uetere æuo. meminitq; ipſe huiuſce laboris a ſe exantlati, productique a Saturno Rege Italiæ ad Iuſtinianum uſque Auguſtum, in Libello Italice ſcripto editoq; cui titulum fecit antiquitates Romanas. hinc illi iure, & merito obtigit, vt à doctiſsimis Viris ipſe calamo, & penicillo præſtans, honorificentiſsimis Elogijs appellaretur, ab Onufrio Pāninio, a Hieronymo Mercuriali, ab Antonio Auguſtino, & Stephano Pighio. verum huius libri lucem publicam non aſpexerunt; & cum magno quidem rei litterariæ detrimento. Vicus felicior fuit, vt qui ſtudioſis approbantibus, & latinè, & Italicè multa ediderit manu plane ſollerti, multa docto calamo edita interpretatus ſit, quibus & Italiā, & Germaniā, & Galliam, & Belgium aſſurgere par eſt. hæc ad te pluribus Vir amiciſsime de heſterno ſer-*

ſermone, & quidem huic Epiſtolæ conſignata eſſe volui, vt meminerint qui profecerunt in hiſce ſtudijs, debere ſe præſtantium Virorum memoriæ gratum ad minus animum; & curent vt in ſeriem aliquam temporum, & nationum redigantur aliquando quot quot hanc noſtram Spartam qua opera, qua ſcriptis vbi que gentium exornarunt. Vale tu, & mè ama.

L. P. IO. VINCENTIO PINELLO

VIRO NOBILISSIMO.

Epiſt. IV.

H*Eſterna die, domi tuæ V. Clariſſime, oſtendiſti mihi e Theſauro Bibliothecæ tuæ Epiſtolas Ouidij, calamo deſcriptas, quas neſcio quis proſa Oratione Italicè tranſtulerat; dicaueratq; Aliſæ Peruciæ matronæ Florentinæ. is in Prologo ad Epiſtolam, Phædræ nomine conſcriptam, aiebat ſuum nomen Hebraicè ſonarè Os Lampadis,* bocca di Lampana. *ſubdidi ego tunc, habere me in Aduerſarijs neſcio quid annotatum, quod huc pertineret. tu, vt me amas, hortatus es, vt deſcriberem quidquid id eſſet. ego recepi*

me factum, vti planè nunc facio. Arator Diaconus, Lib. I. Actor. Apoſtolicor. Pag. CCLIII. *editionis Tornæſianæ hæc habet.*

----impone Philippum
Lampadis os quod Hebræus ait, qui mẽtis honorẽ
Nomine teſte probat-----

Sedulius etiam in Collectaneis ad Epiſtolas D. Pauli in fine Epiſtolæ ad Romanos, in congerie nominum quorumdam Latinorum & Græcorum, quibus Etymon Hebraice adſignatur, hoc refert, Philippenſes os Lampadum. *Itaque dicemus huic interpreti fuiſſe nomen Philippo. quod autem ille ſubnotat hoc nominis græcè ſignificare cuſtodiam amoris,* Guardia d'Amore, *hoc fateor me penitus ignorare. Philippus enim (quod ego ſciam) Græcis etiam ipſis amator Equorum eſt, vt habemus apud Ocellum Lucanum, de vniuerſi natura, ad finem. Ideoque videtur Philippus Macedonum Rex in Nummis argenteis, cuiuſmodi ego grandiorem alterum & alterum minutum penes me habeo, Equitem ſibi ſe poſuiſſe: vnde forſan factum nomen nummis Philippeis, ab Equite magis, quam a Philippo. Hæc mihi ſuggeſſerunt Aduerſaria mea Vir Clariſſime. Ea Tu ſi æqui bonique conſules, quidquid alij*

carpant

carpant minus morabor . Vale ex Biblioth. VIII. *Idus Ianuar. MDXCIX.*

L. P. MARTINO SANDELLIO

I.C. ET VIRO REVERENDO.

Epiſt. V.

VIdebamus nudiustertius (ſi rectè meminiſti) Dactyliothecam Abrami Gorlei . & in ea mirabamur copioſam , & uariam ſegetem antiquæ , & penitus repoſtæ Eruditionis. Detinuerunt nos tunc præcipuè duo typi expreſſi ex antiquis gemmis onychinis:alter fuit ex Annulo CXXXII.*alter ex gemma excluſa* XLII.*in illo cernere erat duos Cupidines , quorum alter alterum retortis poſt terga brachijs tollebat ſublimem ; cui pila ſatis grandis adſtabat ad pedes . in hoc gemini item Cupidines ſe componebant ad luctam , vel ad ſaltationem . Tu mihi continuo eam prouinciam delegabas , vt ad te ſcriberem quid hæc porro ſignificarent . fuit Venus (vt noſti) teſte Poeta .*

Mater ſæua Cupidinum,

licet Philoſtratus in Iconibus velit genitos a Nymphis.at duo præcipui e grege tot natorum a veteribus numerantur, EROS, & ANTEROS. hi expreſsi ſunt in Gemmis, quas videmus, & in Nummo Gentis Iuliæ apud Nummographos, Veneris genetricis currum trahentes. quæ ideo ab Ouidio.

-----geminorum mater Amorum

appellatur. Erota & Anterota deſcripſit Eunapius euocatos a Iamblicho, magico carmine, e calidis fonticulis Gadarenis in Syria. Anterotem Pauſanias conantem extorquere Palmæ termitem Cupidini de manibus deſcribit Lib. VI. Editionis Amaſeanæ, Pag. CCXLV.*lin.*17. *qui etiã alibi Anterotis meminit. His duobus tertium accenſet Seruius doctiſsimus Grammaticorum, ad Lib. IV. Aeneidos, cuius hæc ſunt verba;* nam, & amatoribus præeſſe dicuntur EROS, ANTEROS, DYSEROS. nonnulli Nemeſin ſignificari putãt nonnulli ANTEROTA. inuocabat contrarium Cupidini, qui amores reſoluit: aut certe cui curę eſt iniquus amor, ſcilicet vt implicet non amantem. Hic etiam Athenis coli dicitur. *Hæc Seruius, apud quem vulgo legitur*

LY.

LYSEROS omnino male. At quod de Athenis innuit, explicat Pauſanias in Atticis. neque vero iure notatur Seruius ab Aenea Vico, & Cælio Calcagnino, quod Anterotem Eroti contrarium dixerit; hoc enim non affirmauit: & ſi affirmauiſſet poterat ſemet tueri auctoritate Pauſaniæ. At quid ſibi volet illa Pila? Dauus ſum ego; non Oedipus, & Tripos ille meus NON VNO RESPONSO ANIMVM DELVSIT, *vt noſti. dicam tamen Scalptori gemmario eam fuiſse mentem, vt innueret Amorem ex confuſa deformitate Vniuerſum effigiaſſe, circunfuſo Chao ſublato, quod erat commune totius Mundi ſepulcrum. hui tragicè ſatis inquies, & extra familiaris Epiſtolæ modum. atqui ſcias hæc eſſe Luciani, & quidem in Amoribus, quos quidem ille græcè* ΕΡΩΤΕΣ *indigitauit. An vero huic explicationi adoptaturus ſis tu cum aliquo riſu modulum Calceorum Sycioniorum, ego quidem neſcio, hoc vnum ſcio, non dedecuiſſe te hæc audire virum cordatum, & qui in intimum animi contubernium iamdiu admiſeris, cæleſtis & diuini Amoris vim vniuerſam; cuiq; præ Amore Veri omnia omnino ſordeant.*

Hæc

Hæc tibi dictabam ſtudiorum in carcere paruo,
Excepto quod non ſimul eſſes, cetera lætus,
Kal. Februar. MDXCVIIII.

L. P. IOANNI MANGANO

ERVDITISSIMO ADOLESCENTI.

Epiſt. VI.

ET meritò quidem admirabamur Græcos die heſterna apud Dominum Pinellum, qui Athletas tanto in precio haberent. noſti illa Vitruuiana; Lib. IX. *in princ.* nobilibus Athletis, qui Olympia, Pithia, Iſthmia, Nemea viciſſent, Græcorum maiores ita magnos honores conſtituerant, *&c. Quæ admiratio ipſum etiam Ariſtotelem Probl. ſect.* XXX *tetigit, quærentem cur veteres præmia certaminibus corporis decreuerint, ſcientiæ non item. & ſanè ſaginatos illos, & bene curata cute, vt Reipublicæ inutiles non magni fecit Solon apud Diogen. Laert. quod eſſent cum exercerentur ſumptuoſi, & cum vincerent pernicioſi. Carniuoros illos effecit Pythagoras, cum antea la-*

cte

cte, caſeo, ficubus aridis veſcerentur, ſi Porphirio Lib. I. *de Abſtin. credimus. quod & Plinio Lib.* XXIII. *Cap.* VII. *viſum eſt: ſi tamen apud ipſum ille Pythagoras (cuius meminit) philoſophus eſt, ac non potius Exercitator quidam, vt & ipſe vocat, cui id nominis obtigerit. verum & Philoſophus ipſe carnes eſitabat, & nullo ſæpius legumento vtebatur: quam fabis, vt ex Ariſtoxeno docet Gellius: Lib.* IV. *Cap.* XI. *vt ridendi videantur qui ſecus tradunt, & de Pythagoræ Sectatoribus tradit Porphyrius, cum Dijs facerent, ab animatis non omnino abſtinuiſſe. hæc ad te raptim mi Ioannes, vt tu pariter hiſce diebus, quibus omnes inſanimus, Pythagoræus ſis vel potius Apicianus & hic, & in Patria, quam te cogitare die craſtinà audio. interim ego te* SALVVM IRE SALVVM REDIRE *precor e vetere formula. in Bibliotheca, domi. MDC. ipſis Liberalibus, quæ Cereris & Bacchi certamina ſunt, vt coronam accipiat Venus. probè enim cecinit Auctor ſacrorum Faſtorum.*

Vere dapes Cereri agreſtes, patriq; Lyæo
Forte dabant: fuſo per ſua feſta merò.
Dumq; dabant, liquidis coelabant fecibus ora
Cor-

Corticeue aut Minio per loca ludus erant.

At hæc ferenda erant, niſi lateret nequitia ſub laruis.

---facies velata pudorem
Significat læſum, ſciri laſciuia non vult:
Ora tegit, ſcelus eſt pauidum, metuitq; videri,

vt ſcribit Poeta non omnino malus. Tu vale iterum & tertio, pugilice & athletice.

L. P. FANCISCO VIDVAE

PHILOSOPHO ET IVRISCONSVLTO V. EXCELLENTISSIMO.

Epiſt. VII.

QVæris ex me (Amice) peramanter vt ſoles, cur ego COELVM ſcribam, non CAELVM vti omnis Antiquitas, cuius me Studioſum eſſe ais, conſueuit. ego primum reſpondeo, non eſſe me ſepem, aut maceriam rectæ ſcriptionis: deinde eſſe mihi in promptu non leues cauſas, propter quas ab Antiquitate in hoc vno recedam. Vt enim omittam fuiſſe aliquos, qui CELVM ſcriberent, vt teſtatur Ioannes Genuenſis in ſumma, quam ipſe nominauit Catholicon, cuius

rei extat veſtigium apud quoſdam e noſtris vernaculis canendi magiſtris. Rationes meæ huiuſce Ortographiæ nituntur magnorum virorum auctoritati, qui ita ſenſerunt. Varro Libro IV. de L. L. ſcribit,* ego magis puto a Chao cauum: & hinc Cœlum; quoniam, vt dixi, Hoc circum ſupraq; quod complexu continet terram, cauum Cœlum. *eſſe autem cauum* ΚΟΙΛΟΝ *græcè omnes ſciunt. indeq; factum COELVM quia OI græcum tranſit in OE latinum. Germanicus Cæſar Domitianus, in Phænomenis Arateis ex editione Hugonis Grotij V. Cl. Pag.* 111.

* il Celo.

ARCTOE
ET
DRACO.

Et Pag. ſubſequente

Oceani tumidis ignotæ fluctibus Arctoe.

quod grecè erat ΑΡΚΤΟΙ *ad eandem rationem* ΚΟΙΛΟΣΥΡΙΑ *nobis eſt Cæleſiria, quam nonnulli appellant, ſi rectè memini, Syriam cauam. vt Feſtus Auienus & Priſcianus* ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ *Coeliacus* ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ *Proemium:* ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ *Oeconomia* ΟΙΚΟΣ *Oecus, qui legitur apud Vitruuium Lib.* VI. *& Plinium Lib.* XXXVI. *Cap.* XXV. *Et ſanè*

Pli-

Plinius videtur memoria lapſus, qui Lib. II. *Cap.* VI. *hæc habet.* Cælum haud dubie cælati argumento diximus, vt interpretatur M. Varro. *non enim ea fuit Varronis ſententia, ſed Aelij Galli. quod & fefellit Aldum Manutium in Orto-graphia, verbo COELVM. Auctoritati Marci Varronis doctiſsimi Togatorum accenſeo ego ſententiam Ioſ. Scaligeri neotericorum eruditiſsimi, qui in Etymologijs verborum ad Varronem, hæc habet* CEOLVM ΚΟΙΛΟΝ. *Hæ ſunt Baſes, hæc firmamenta ſententiæ meæ, quam, ſi tu multæ lectionis & politiſsimi iudicij Vir non improbaueris, ego ſanè in poſterum & probabo & ratam habebo. Ad Cilicium quod attinet, de quo exquirebamus, an eſſet vox ab antiquitate repetita, aio eſſe. Seruius ad illud* III. *Georg.*

Nec minus interea barbas, incanaq; menta
Cinyphij tondent hirci, ſetaſque comantes
Vſum in caſtrorum,& miſeris velamina nautis

Scribit; & bene laudat Capellas, dicens Ciliciorum vſum, & in mari, & in terra prodeſſe mortalibus. *& hunc Virgilij locum non infeliciter expreſsit Feſtus Auienus in deſcriptione Oræ maritimæ.*

Hirtæ

Hirtæ hic Capellæ, & multus incolis Caper
Dumoſa ſemper intererrant ceſpitum
Caſtrorum in vſum, & nauticis velamina
Productiores & graues ſetas alunt.

Prudentius, in Hymno Ieiunantium.

Squallent recincta veſte pullati Patres,
SETASQ. plangens turba ſumit TEXTILES

Alcimus Auitus in eodem argumento, pœnitentiæ Niniuitarum.

Mollibus abiectis Cilicum dant tegmina ſetæ.

Hic ego penſum, quod Tu imperaueras, abſoluo; petoque inuicem vt mei te memorem præstes, & die craſtina ad condictum adſis, inſpecturus nimirum Nummos aliquot veteres, qui res noſtras Patauinas tangunt. Vale. e Muſæolo meo. Kal. Nouemb. MDC.

L. P. IACOBO CAVACIO MONACHO BENEDICTINO, CONSODALI MEO VIRO ERVDITISSIMO.

Epiſt. VIII.

BVllas æreas, quas heri ſpectabas apud me, in Bibliothecula mea, dicebam tibi

Ima-

Imaginem referre vnius ex Gorgonibus, Meduſæ videlicet. tu quærebas in quo vſu hæc imago apud antiquos fuiſſet. ego reſpondere diſtuli, vt ſedulo quærerem. inueni autem appoſitam fuiſſe Aegidi, quæ pectus Palladis tegebat, vti oſtendunt ſigna antiqui operis Romæ, & alibi. a Pallade tranſiuit aliquoties ad Auguſtorum ſimulachra, quæ illi æque ſacra eſſe volebant ac Palladem ipſam. Mars etiam ipſe hoc emblemate noluit carere loricam ſuam, vti procliue eſt cernere Romæ apud Maximos, in elaborata illa ſtatua, quam penè omnes Antiquarij Pyrrhi Epyrotarum Regis vocitant, non ferendo errore; qui doctiſsimum etiam virum, & harum elegantiarum peritiſsimum Fuluium Vrſinum decepit in Illuſtrium Imaginibus. Pyrrhi enim imago imberbis & diademata cernitur in Nummo argenteo quinque, vel ſex Dracmarum, cuius mihi Ectypon comunicauit Vir nobiliſsimus idemque doctiſsimus Nicolaus Fabricius Chalaſius, tibi etiam probè cognitus. ab hiſce Superum religionibus tranſiuit hæc Larua ad ſacra inferorum; quod etiam politiſsimo Alciato in Emblematis obſeruatum eſt. & ſanè ego non ſemel obſer-

ſer-

xaui apud Baſſanos marmor antiquum inſignitum memoria Clodiæ neſciò cuius Thaidis in qua Gorgon, Catelli, & Delphines parerga ſunt; ornamento & expreſsioni fati & amoris, ſiue philantropiæ. Verum hanc Gorgonis faciem nemo melius expreſsit (mea quidem ſententia,) quam Virgilius ipſe quatuor illis carminibus, quæ ille Lib. VI. *inſeruerat, & notat Seruius Petri Danielis.*

Gorgonis in medio portẽtum immane Meduſę,
Vipereæ circum ora comæ cui ſibila torquent,
Infameſq; rigent oculi, mentoq; ſub imo
Serpentum extremis nodantur vincula caudis.

Tu interim vale. domi MDCIII.

L. P. PROSPERO ALPINO MEDICO PRAESTANTISSIMO.

Epiſt. IX.

ITa prorſus fuit velut heri diſſerebamus in Horto publico apud Te. Medicum olim commendabat, ſi Alexandrinæ ſcholæ ſe alumnum profeſſus eſſet. & ſanè luculenter hoc indicant Ammianus Lib. XXII. *pro omni experimento dictitans ſufficere Medico,*

ſi Alexandriæ ſe dixerit eruditum. Cuius Academiæ profeſſores Magnum Eunapius, Agapium Suidas, alij alios pergunt enumerare. Alexandrinam autem Academiam excepit noſtras Patauina in hoc genere laudis. cum abundè conſtet, Medicum apud nos Doctúram conſecutum maioris fieri, quam alterum qui alibi. At Petrus Bellonius Lib. II. *obſer. Cap.* XIX. *videtur aſſerere Alexandriam Troadem celebrem hoc ſtudio fuiſſe. quod ſanè nos alijs diſquirendum relinquimus. Eiuſdem vrbis peculiare præconium fuit (vt tu optimè noſti) nullo penè die ſolem ſerenum non videre. quod quidem Ammianus auris ſalubriter ſpirantibus, & aeri tranquillo & clementi videtur adſcribere. fecit autem hæc cæli clementia vt eſſet formoſiſſima vrbs, quod teſtantur Dion Chryſoſtomus, Achilles Statius, & Ariſtides. ad hæc, & incolis refertiſsima, vti tradit Hiſtoria quam vocant Tripartitam Lib.* I. *C.* XII. *ideoque turbida, & ſeditioſa, vt appellat eadem Hiſtoria Lib.* XI. *Cap.* XI. *quod nec Auſonium latuit in Catalogo Vrbium nobiliorum. ideoq; factum ego crediderim, vt Ciuitas Alexandrina ex conſtitutionibus Prin-*

cipum

cipum non temerè daretur, vti quidem aſſerit Plinius Lib. X. *Epi.* V. *plebi enim amenti, qualem predicant Spartianus in Saturnino; & Herodianus Lib.* IV. *vires accidendæ erant, non augendæ. at præter hæc omnia Sarapidis fanum Alexandriam eo extulit, vt eſſet alter Orbis terrarum ſed ſacer, vti perhibet Eunapius in Aedeſio. hinc eſt, vt in nummo æreo Conſtantini apud me, Genius, Sarapidis caput manu oſtentans, ſubſcribatur ALE. id eſt Alexandria. Et hæc omnia ſcripta ſint vir clariſsime in tui gratiam, qui tot annos publico ſtudioſorum commodo, Alexandrino ſeceſſui impendiſti. Vale domi MDCIV.*

L.P. CAESARI NICHESOLAE

CANONICO ET PATRICIO VERONENSI

VIRO CLARISSIMO.

Epiſt. X.

R*Ectè monebat domi tuæ nudiuſtertius Vir eruditiſsimus Ptolemæus Oliuetus, manſiſſe apud nos a primæuo ferè Antiquitatis ritu, vt numen vencrantes manum ori admo-*

ueamus. *Minutius Felix in Octauio*. Cæcilius ſimulacro Serapidis denotato (vt vulgus ſuperſtitioſus ſolet) manum ori admouens oſculum labijs impreſſit. *& hoc fuit in conſpectu ſalutationes facere, vti notat Vitruuius Lib.* IV. *Cap.* V. *quod etiam Demoſtheni anſam præbuit, vt Antipatrum hiantem deluderet, vt narrat Lucianus Encom. Demoſth. in fin. ille enim manum ori admouens, tamquam Deum ſalutaturus, ſimul & venenum hauſit, occubuitq; illico. & hæc fuit apud veteres perfectæ precationis clauſula, vti ſcribit idem Auctor in Commentariolo de ſaltatione: vbi Indorum preces, cum Græcorum veneratione componit. Verum, & illud obſeruatione dignum eſt, in precibus & gratulationibus conſueuiſſe veteres ſignorum mentum oſculari; vt de æreo ſimulachro Herculis Agrigentini teſtatur Orator, Lib.* IV. *in Verrem, cuius mentum & rictus ea de cauſa paullo eſſent attritiora. veſtigia etiam Iſidis (vt etiam aliquid de Aegyptiacis meis permiſceam) argento formata, oſculis patebant, vt inquit Appuleius Lib.* XI. *quæ ſanè quouis pignore contenderim a malis Genijs producta, vt æmularentur veſti-*

gia

gia Saluatoris, quæ Hieroſolimis etiam nunc (vti tradunt viri fide digniſsimi) comparent. quod & Deus Opt. Max. indulſit Iuſtinæ Virgini Patauinæ, & Proto-martyri noſtræ, cuius genibus, & digitis marmora alioqui duriſsima ceſſere; veluti Veneti oſtendunt; & nos alias oſtendebamus in vetere columna, quæ temerè, ne dicam impiè, in alios vſus conieſsit. & ſanè antiquus ſcriptor Itinerarij Hieroſolymitani adnotat in templo Salomonis ſuo æuo paruiſſe veſtigia clauorum militum, qui Zachariam occiderunt, in totam aream, vt putes in cera fixum eſſe. Hæc ad te pluribus Vir Clariſsime, & quidem Auguſti exemplo, cuius tu Principis Genium & merito veneraris. ille ſermones cum ſingulis non niſi in ſcriptis, & e libello habebat inquit Suetonius Cap. LXXXIV. *Vale. Veronæ, penè in procinctu. MDCV.*

L. P. ANGELO ROCCHAE EPISCOPO TAGASTENSI, SACRARII APOSTOLICI PRAEFECTO VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XI.

BIbliothecam tuam Angelicam Vir Reuerendiſsime ego multis nominibus ſuſpi-

cio. tum quia Libris referta eſt optimis ad miraculum vſq; tum quia Tabulis abundat Coſmographicis; Geographiciſq; ſummo artificio elaboratis. oſtendebas tu quæ tua eſt humanitas mihi & Andreæ Victorello Baſſanenſi ſodali meo veterem Mappulam Orbis calamo deſcriptam, & coloribus diſtinctam, quam dixi ego à veteribus fuiſſe aſsimilatam Fundæ. recitauiq; protinus carmina Priſciani, quæ ſunt in principio Periegeſis.

Non tamen aſſiduo teres vndiq; margine circum
Clauditur hæc, bifido ſed brachia Littore pandẽs
Arctatur rapidos curſus ad Solis vtrinque
Aſsimilis Fundæ---

tu illico annotaſti brachia Fundæ, veluti noſtrates Pueri geſtant. ſubieci ego fundam fundo perforato fuiſſe, vti habent feſtiua carmina vel Ciceronis, vel Laureæ Tullij, edita à Pitoeo Epigrammatum veterum Pagina XXX.

Fundũ Varro vocat quẽ poſsim mittere Fũda;
Ni tamen exciderit qua caua Funda patet.

Et profectò obſeruatum mihi eſt, veteres conſueſſe res minus notas notioribus aſsimilare, eo conſilio, vt per eas res, quas Natura uel Ars frequenter pariunt, infrequentes res in-

note-

noteſcerent. exemplo ſint Europa & Lybia, quas Auienus Nuci pineæ comparauit.

Aequus vtrimq;modus protēditur vt ſimul ambas
Si conferre ſibi quiſquam velit, vna parum per
Vt credatur humus, medijq; interflua ponti
Subtrahat exemplo quali nux Pinea forma eſt.
Singula verſanti talis ſuccedat imago
Europæ, & Lybiæ.

Item Peloponneſus Platani folio, apud eundem Auienum.

Inſula ſe rurſum Pelopis viſentibus offert,
Inſula, quæ Platani folio compar ſedet--

Pontus Euxinus Arcui Scythico apud Pomponium Melam Lib. I. *C.* XIX. *India Rhombo, eodem Auieno teſte,*

---latera agris vndiq; in Indis
Quattuor eſſe tene: coeant tot & anguli ab omni
Parte ſibi obliquo claudentes extima terræ
Ceu ſpecies rhombo eſt

Montem Calpen Vrnæ ſimilem facit antiquus Grammaticus ad Sat. XIV. *Iuuenalis. Quinimo & artificialia quædam in more habuerunt phyſicis rebus, quarum ſpecies perennant, exprimere, veluti diuinantes illa non æternum manſura. ſic Athenæus Lib.* III. *in princ. Petaſum comparat folio Fabæ Aegyptiæ. ſic Plinius Lib.* XXIV. *Cap.* XV. *pedes Lectorum fio-*

ri Clinopodij, ſiue Ocymoidis. ſic idem Lib. XVIII. *Cap.* I. *Sicas Aprorum dentibus, vnde ſicarij: & eiuſdem figuræ cultelli, quibus noſtri Cerdones vtuntur, & uocant* Trincietti. *ſic idem Auctor Lib.* XXV. *Cap.* XI. *perſonas Comicas Lonchitidi. ita Lib.* XXIV. *Cap.* XV. *Penularum capita Centunculo; & eiuſdem generis innumera, quæ Plinius, qui fuit Naturæ a ſecretis, ſollerti indagatione perueſtigauit. unde etiam factum eſt, ut recentiores quidam Europam ingenioſo commento Reginæ ſtantis figura expreſſerint, & uniuerſum Belgium Leonis icone. Vale Vir. Reuerendiſs. & bonarum Litterarum amantiſſime. in Vrbe, hoc anno turbulento. MDCVI.*

L. P. VINCENTIO CONTARENO

HVMANIOR. LITTER. PROF.

VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epiſt. XII.

SPectabamus heſterna die, domi meæ Capſulam Numiſmatum argenteorum, in qua nummi duo ſatis grandes, & qui mul-

tas

tas drachmas penderent, artificij, vt videba-tur Græcanici, oculos tuos, V. Cl., allicue-runt. in eorum alterius & quidem grandio-ris aduerſa facie, ſuſpiciebamus caput mu-liebre, & forma ſatis luculenta, cuius ca-pillos ambiebat corona ex harundine ſatis con-ſpicua; alludentibus in gyrum quattuor pi-ſcibus, qui figura Delphines referebant. in facie auerſa decurrebat Quadriga, quam Agi-tator moderabatur. ſuperne Victoria ſertum explicabat Agitatori ueluti impoſitura. infer-ne thorax, & Caſsis cum Criſta. Num-mus minor aduerſus erat penè idem, venu-ſtioris tamen conformationis, & conchula, præter piſces, auctior. auerſus oſtentabat caput acris Equi, *ut inquit maximus Poe-tarum, cui penè arduam ceruicem aſſurgit Palma, notatis infra notis ignotis quibuſdam. rogabas tu me, ut eos nummos proferrem in lucem Litterarum, inſtructum (ut aiebas) ea notitia, quæ huiuſmodi argentea ænigma-ta, ut inquit Prudentius, poſsit explicare. ego ſanè, ut ut me nouerim nec parem exi-ſtimationi tuæ, nec ijs opibus firmatum, quas repoſcit hæc ornanda Sparta, morem tamen geram, & obſequar amori in me tuo. Num-*

mos

mos ego cenſeo percuſſos fuiſſe Syracuſis in Sicilia. caput mulieris refero ad Arethuſam Nympham illam celebrem, & decantatam, cuius fontis meminit Cicero in Verrem Lib. IV. in hac inſula extrema (*inquit Orator*) eſt fons aquæ dulcis, cui nomen Arethuſa eſt, incredibili magnitudine, pleniſsimus Piſcium: qui fluctu totus operiretur, niſi munitione, ac mole lapidum a mari diſiunctus eſſet. *neq; vero nouum eſt Fontes, & Fluuios ab antiquis ſub humana ſpecie fuiſſe cultos. Aelianus enim Lib.* II. *Var. Hiſtor. Cap.* XXXIII. *refert Syracuſanos Anapum viro aſsimilaſſe, Cyanen foeminæ: ambos fontes. Et quid ſi Cyane compareт in ipſo Nummo? aſt ego ad Arethuſam inclino; ſuadente Ouidio Lib.* V. *Metamorph.*

---quarum Dea ſuſtulit alto
Fonte caput, virideſq; manu ſiccata capillos

en tibi quod dicebamus de harundine capillis intertexta. pergit,

Sed quãuis formæ nunquam mihi fama petita eſt,
Quamuis fortis eram, formoſæ nomen habebam.

& vero facies huiuſce noſtræ formoſiſsima eſt. Hinc porrò factum eſt, vt Syracuſas

Are-

Arethuſidas vocet idem Ouidius Lib. IV. *Faſtorum.*

Vtque Syracuſas Arethuſidas abſtulit armis
Claudius----

Piſces, qui caput includunt à verbis Ciceronianis lucem accipiunt. de quadriga ſatis ſuperq; alij. Caput Equinum in minore Nũmo, Palma, & Notæ ad Poenos proculdubio referenda ſunt. illi enim Siciliam ad ſe pellicere non ſemel & foederibus & armis conati fuerunt, ſed parum felici conatu. de hoc Equi capite Virgilius in I. *Aen.*

Effodere loco ſignum quod regia Iuno
Monſtrarat caput acris Equi----

ad quem locum egregiè Seruius, & Iuſtinus Lib. XVIII. *& Euſtath. Dionyſij enarrator, à quo & Stephano mutuantur viri docti (vt tu optimè noſti) interpretationem notarum peregrinarum: vt ſignificent* KAKKABH, *quod Punice caput Equinum eſt. Et mirum ſanè videtur, æmulas vrbes, in fundamentis noui operis, caput eſſe nactas, Carthaginem primo bubulum, dein equinum; humanum Romam: hanc omine dominij, illam ſeruitutis miſſos facio Auctores, quos accuratiſsimus Rycquius de Capitolio Cap.* X.

con-

congeſsit , vnum aduoco Marcianum Capellam, apud quem Toli caput hactenus obrutum iacuit. in principio nimirum Libri III., *vbi de Grammatice hæc habet*; quę fœmina licet in Attica, vbi maiore æui parte floruerat, ſe aſſereret incedere palliatam, tamen ritu Romuleo, propter Latiale numē, & Toli caput *(mendoſa fuerant hucuſq; illa, &* olim caput*)* propterq; Martiam gentē, Venериſq; propaginem, Senatum Deum ingreſſa eſt penulata. *At cur fuit Toli caput ſolum ſine partibus ceteris? cur litteris Thuſcis notatum? de ſolo capite non vtiq; certum Arnobio teſte, imo cum membris omnibus humationis officia ſortitum ſunt qui aſſerant. Litteras Tuſcas ego refero ad Aruſpicinæ ſecretum, vt fixa obſignati ominis (inquit Arnobius) perpetuitas ſtaret. penes Etruſcos nimirum portentorum diſciplina erat; & Romani pueros ſuos curabant illa diſciplina imbui, & illis Litteris erudiri, vt Liuius noſter Lib* IX. *& Val. Maximus Lib.* I. *Cap.* I. *tradiderunt. Neq; vero nouum omnino fuit, abiunctum a reliquo corpore caput humari. ſi quidem teſtatur Pauſanias Lib.* II. *Aegypti filiorum ſolitaria capita, alicubi condita*

eſſe

eſſe. Et caput Pompei ſeorſum a trunco eſt crematum. At hæc ego ad Te? me ineptum prorſus. qui non videam hoc eſſe Samia Samum comportare. Tu, ſat ſcio, parces ſtudio diſcendi, & me amabis, vti ego Te inceſſanter. Vale. e Bibliothecula noſtra, VI. *Kal. Mar. MDCIX.*

L. P. ANDREAE CHIOCCO

MEDICO ERVDITISSIMO.

Epiſt. XIII.

IN veterum Analectis V. Cl. Aeſculapius veſter figuratur magna barba, palliatus & cum baculo, cui ſerpens inuolutus eſt. Barba ſanè innotuit ex impio facto Dionyſij Tyranni, qui Epidauri Aeſculapio auream adimi imperauit, cauſatus patrem Apollinem imberbem conſpici vt ſcribit Valer. Max. Lib. I. *Cap.* I. *& ex huius nebulonis præſcripto videtur effectum antiquum ſigillum quod eſt apud me, Aeſculapij imberbis. incedebat autem Pallio caput velatus, quod & Romæ mihi obſeruatum eſt, in Statuis & veteribus Nummis. de baculo & Serpente Appuleius Lib.* I. *Metam.* dice-

res

res Dei medici baculo, quod ramulis ſemiamputatis nodoſum gerit, ſerpentem generoſum lubricis amplexibus inhærere. *Neq; vero ſerpentem generoſum quod vocat id fruſtra eſt. Ouidius enim Lib. XV. Met. Aeſculapium in ſomnis loquentem inducens, hæc canit*

Hũc modo Serpentẽ, baculum qui nexibus ambit
Perſpice, & vſq; nota----

vult perſpici & notari qui non de grege ſerpentum, ſed Draco fuit, vt notauit Feſtus duobus in locis. ideoque cecinit Lucanus. Lib. IX.

Vos quoq; qui cunctis innoxia numina terris
Serpitis iurato nitida fulgore dracones.
&c.

& ſerpentem Epidaurium apud Horatium, Lib. I. *Sat.* III. *Draconem explicant Interpretes. At de Epidaurijs quidem Serpentibus inſignis extat locus apud Pauſaniam in Corinthiacis, qui, & multam lucem Lucano afferet, veluti & Aelianus in Hiſtor. Anim. Lib.* VIII. *Cap.* XII. *qui etiam Pariam, ſeu Paruam ex Apollodoro hunc Aeſculapij ſerpentem vocat; cuius quoq; fortaſſe meminit & Suidas. verum de Draconibus hactenus,*

de

de quibus accuratè & copioſè diſquirit, vt ſolet Velſerus noſter, illud margaritum Germaniæ ſuæ, in Commentario ad Conuerſionem S. Afræ. Pa. XXXII. 6. *Aeſculapius ſanè ipſe vicarium ſuum Anguem Romam miſit ſeu itare paſſus eſt, vt tu probè noſti. & feſtiuus profectò eſt Acron Grammaticus, Lib.* V. *Sat.* III. *Horat. qui ſcripſit, Romanos Epidauri, incertos ob multitudinem ſimulachrorum quod potiſsimum deligerent, Anguem recepiſſe. Romæ in Inſula Tiberina quibus honoribus cultus fuerit etiam hodie loquuntur antiqua monumenta Græcarum Tabularum, in quas relatæ fuerunt curationes illius monitu peractæ. de Epidauro ineptum eſt monere. Triccæ primum artis experimenta edidiſſe aſſerit Theodoretus Serm.* VIII. *ex Apollodoro. ideoq; eximiè etiam ibi cultus eſt cum filio Podalyrio, vt inquit Lucianus in Pſeudomante. in Arce præterea Carthaginis Appuleio teſte in Floridis & apud Aegeatas in Cilicia, ex Hiſtor. Tripartita. Lib.* II. *Cap.* XX. Poenigenam *uero quod apud Virgilium eſt* Phoebigenam *ſatis nouè legit Luctatius Placidus apud Statiū* III. *Theb. quod eſſet Aeſculapius per poenam matris natus*

Hiſce

Hiſce omnibus tu Aſclepiadarum præſtantiſſimè vel nigrum præfigas Theta, vel miniatam ceram imprimas, more Democriteo, imprimas, quæſo, vt etiam ego venire poſſim in plauſum Litterarum, veluti loquitur elegantiſſimus fabulator Phædrus. Vale Patauij Kal. Aug. MDCX.

L. P. MARCO VELSERO

II VIRO AVGVSTANO VIRO NOBILISS. ET ERVDITISSIMO.

Epiſt. XIV.

D*Vas hebdomadas rure moratus ſum V. Cl. vbi ſanè tantum ſolidæ voluptatis hauſi, vt cantillauerim ſæpè ſæpius cum Hiſpano.*

Non amet hanc vitā quiſquis me non amat opto
Viuat & vrbanis albus in officijs.

o Soles & Vmbras? illos puros & defecatos: illas amabiles & vitales. At tu cupies ſcire vbinam gentium Phæacia mea ſit. ego verò lubens indicabo. Arquadæ in Collibus Eugancis, vbi vir omnium ſæculorum memoria dignißimus Fr. Petrarca, vixit olim,

& in

& in Cælum euolauit. ego illius domum, cubiculum, menſam, ſellam, ſepulcrum ueneratione ſum proſecutus. ibidem quamuis nec fonte labra proluerim Caballino, nec in bicipiti ſomniauerim vnquam Parnaſſo, repente tamen Poeta prodiui, ceciniq; carmina, quæ tu videbis aliquando quum eris minus negocioſus. interim ex me cognoſce rem auribus tuis dignam. Lacus eſt in ea regione ad radices Montis, non ita diffuſus, quem indigenæ vocant la ſolana. *quem forte Martialis Lib.* IV. XXV. *innuit, quum ſcriberet.*

Quæq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus.

quid enim ſibi vult hæc SOLA puella? huius lacus alumni ſunt Cephali piſces æquè ſapidi ac illi e pelago, qui nobilitant Venetas coquinas. At vnde hæ raræ & peregrinæ deliciæ? num & ipſa Thetys ruſticatur? ita profecto eſt; & Iunilius Epiſcopus Afer, Commentario in Geneſim rem, acu tetigit, cuius hæc ſunt verba; Bene autem cum multa eſſe conſtet maria, in locum tamen vnum congregatas dicit aquas, quia videlicet cuncta hæc iugi vnda atq; continua Ocea-

no, ac mari iunguntur magno. ſed & ſiqui lacus in ſemetipſos videntur eſſe circumſcripti, & hos ferunt occultis quibuſdam perforatis cauernis in mare ſuos euoluere meatus. nam foſſores puteorum hoc probant; & quia tellus per inuiſibiles venas aquis repleta eſt manantibus; & quia trahunt ex mari principium. *huc uſq; Iunilius. apud quem in diſquiſitionem venit mare illud magnum, cuius meminit. & cenſeo ego eſſe Oceanum Chriſtophoro Columbo primitus intratum, cuius mentionem facit Feſtus Auienus in deſcriptione oræ maritimæ quam vocauit.*

----porrò in occiduam plagam
Ab his Columnis gurgitem eſſe interminum,
Latè patere pelagus, extendi ſalum
Himilco tradit----

antiquus autem Iuuenalis Interpres Sat. XIV. mare mortuum *appellat*, vltra quod nauigare non conceditur. *Huiuſce te rei V. Cl. certiorem ni feciſſem periſſet mihi omnino voluptas ruſticationis meæ. tu quod perſcripſi, altiſsima iſta tua eruditione digniſsimum, ſi perpenderis, & ſententiam tuam reſcripſeris,*

ſeris, erit de quo te etiam duplo amem. Vale Patauij Kal. Octobris MDCXI.

L. P. ALOYSIO CORRADINO IV VIRO PATAVINO IVRISCONSVLTO, ET PHILOLOGO.

Epiſt. XV.

RArum profectò ſpectaculum eſt V. Cl. fragmentum illud Cryſtalli, quod Brutzius noſter inter præclara illa ſua Artis & Naturæ Cimelia oſtentat curioſis. Guttula illa aquæ (niſi nos oculus fallit) quæ Gemmæ penetralia obſidens ſalit ſemper vtcumq; vertatur Cryſtallus, me in eam ſententiam pene trahit, vt glaciem, & aquam putem eſſe quæ ſic induruerit, & eam firmitatem acceperit. ſcio quidem recentiores aliter ſentire, & ſuccum neſcioquem in medium adducere, ex imis terræ penetralibus. at diuinus Scaliger in Exercitationibus aduerſus Cardanum hoc non ita facilè concedet. & Antiquitas quæ multarum rerum vſuperita fuit in meam ſententiam videtur incli-

nare. Iunilius Epiſcopus in Commentario in Geneſim hæc habet; quæ enim cryſtallini lapidis firmitas, quæ ſit perſpicuitas ac puritas, nouimus, quem de aquarum congregatione certum eſt eſſe procreatum. *Claudianus inſuper in Epigrammatis; quæ ad calcem Libri proſtant, videtur eadem ſenſiſſe. vbi ſanè Critica animaduerſione dignum eſt, quinque ad minus Epigrammata in vnum coaluiſſe, Librariorum ſupina negligentia. At luſiſſe Poetam verſibus in eodem ferè argumento, quod nunc nos pertractamus, ſuperuacuum eſt admonere. quid ſi Pilos, Feſtucas, Muſcum virentem Criſtallino lapidi vidiſſet incluſos, vt tu, & ego non ſemel vidimus? Hic deſino, & te opto valere. Domi, poſtridie Cineralium. MDCXII.*

L. P. FRANCISCO POLAE
IVRISCONSVLTO CLARISSIMO.
Epiſt. XVI.

C*Onquerebamur nudiuſtertius (& arbitror te meminiſſe) de hominis tranſalpi-*

ſalpini faſtu, qui Italiam Galliæ plura debere, in hiſce politioribus ſtudijs noſtris pronunciauit. Is eſt Scholiaſtes Epigrammatum & Poematiorum veterum, quæ typis impreſſa ſunt Lugduni, Anno MDXCVI. *Dicebam ego non iure dictum videri. tu addebas rectè me facturum, ſi rationibus retunderem mendacium hominis. audi igitur illius verba. Pag.* DXCIII. Gregorius ſane Longus Sileſius, qui primus Gratiũ, Nemeſianũ, Calpurniumq; edidit, teſtatur deſcriptos de uetuſto exemplari, quod Actius Sincerus Sannazarius in Italiam trãſtulerat ex Gallia: cui & illa plura debet. *At tu homo multiiugæ Lectionis (Scholiaſten adloquor) an non meminiſti, Franciſcum Petrarcam a Gulielmo de Paſtrengo Veronenſe petere per Epiſtolam Calpurni Bucolicum carmen? ea eſt in Libro Variarum* XXXIIX. *verba autem hæc ſunt,* expecto.n. Calpurni Bucolicum carmen,& tuam Varronis agriculturam. *An & tum Calpurnius e Gallia veſtra petebatur? non puto. Geminum omnino eſt quod Ioſephus Scaliger in veſtibulo Caſtigationum ſuarum Catullianarum ſcribit Catullum in Gallia fuiſſe repertum, additq; illum ip-*

ſum, qui publicauit, Epigrammate id teſtatum fuiſſe. At, qui Epigramma conſcripſit Guarinus Veronenſis eſt, vti paret in vetere Editione Catulli, quæ apud me eſt. vbi legitur.

Heſtichum Guarini Veronenſis
Oratoris clariſſimi, in Libellum Valerij
Catulli eius conciuis.

Ad patriam venio &c.

Neq; vero ille uerſus

Scilicet a Calamis tribuit;cui Francia nomen,

aliam interpretationem recipit, quam a Franciſco quodam repertum alicubi (& fortè in horreo) Codicem Catulli. Si Italus quiſpiam hæc enunciaſſet quantos clamores excitaſset Scaliger? Si Italia Galliæ plura debet, non minora ſunt, quæ hæc illi. Ego ſanè ſcio Bibliothecam Ticinenſem, nobile illud Vice-Comitum Ducum Mediolani monumentum, translatam in Gallias a Ludouico Rege, Anno MD. *Vrbem Bleſenſem nobilitaſſe, & Gallicanas Bibliothecas locupletaſse, teſte Leonardo Maniaco Lib.* IV. *Hiſtoriar. Et Anno* MDXII. *in direptione Vrbis Brixianæ, antiquorum numiſmatum eam copiam Gallis uictoribus obueniſſe, quæ doctos*

eius

eius Gentis Viros poſſet ſollicitare ad ueterem Hiſtoriam illo adiumento exornandam. ita Franciſcus Syluius Ambianas; in Scholijs ad Epiſtolas Politiani, fol. 81. Editionis Aſcenſianæ. Neq; uero ea mihi mens eſt, ut uelim detrahere nobiliſsimæ nationi, e qua multos amicos, eoſq; primæ notæ, nactus ſum, ſed uolui noſtris hominibus eam laudem ſarctam tectam ſeruare quam ſi deſpiciam, neq; aſſeram, improbus inteſtabiliſq; ſiem.

Nec vero terræ ferre omnes omnia poſſunt

ut cecinit maximus Poetarum. habent Galli laudes ſuas: habent Itali ſuas, quibus exteros homines acquieſcere par eſt. Si enim dixero veteres Inſcriptiones ab Italis primum collectas, ueluti a Cyriaco Anconitano, Ioanne Marcanoua Patauino, Iucundo Veronenſe, mendacium non dixero. ſi Nummos antiquos in pretio primum habitos a Medicæis contendero, nemo repugnabit opinor. Librorum & Bibliothecarum ſtudium a prima origine ſi noſtris adſcripſero, rectè fecero. uidit hoc Germanus poeta, eruditus ſanè & cultus

Salue magna parens doctorum altrixque virorũ,

Exculti qua nos erudiente ſumus.
Induit ingenuos per te Germania mores,
Doctrinæq; tuis fontibus hauſit opes.

Poteramus & nos iactare, Bobij, An. MCDXCIII. *repertos Rutilium Numatianum poetam, Satyram Sulpiciæ, Epigrammata aliquot, Terentianum Maurum, Cæſium Baſſum, Velium Longum, Adamantium Martyrium, Probi Catholica, Cornelium Frontonem, Sergium Grammaticum, & alios non paucos, vt ait Volaterranus Lib.* IV. *Geogr. Pag.* XLV. *poteramus adſcribere noſtris hominibus Eureſim (vt ita dicam) Quinctiliani, Aſconij, Valerij Flacci, Silij Italici, atq; adeo Ciceronis ipſius non contemnendæ portionis. veluti aſſerit Blondus in Romandiola.* CCCXLVI. *poteramus Auſonium imputare Matthæo Boſſo, Angelo Policiano, & Thadæo Vgoleto, cui etiam Martianum Capellam acceptum ferimus. Pandectas Piſanas & Florentinas, Bibliothecas Vaticanam, Medicæam, Ticinenſem, Ariminenſem, Venetam poteramus ingerere cum recentibus aliquot. verum abſtinemus; & fatemur exornatam fuiſſe hanc Litterariam Spartam certatim a doctis hominibus. Et veluti omnes, qui in Orbe Ro-*

mano

mano olim erant Ciues Romani erant, ita nunc omnes qui Eruditionem amant Italiam amant, & aſſurgunt veteri Italorum, addo etiam recenti in Philologicis diſciplinis dignitati. Neq; vero Itali non agnoſcunt quantum laboris exantlauerint Trans-alpini omnes, quo ſtudio & animi contentione acceſſerint ad politiora hæc ſtudia per tractanda. omnes. amant, ſingulos diligunt: & vniuerſos veluti Ciues vnius & eiuſdem publicæ rei ex intimis animi ſenſibus amplectuntur. Hæc ſunt mi Pola, quæ ſine alicuius inſectatione, in communi cauſa extare apud te volui. Tu qui noſtros & exteros amas, vt omnes boni faciunt, hæc mea in bonam partem accipe; & me ama. Domi. Kal. Iul. MDCXV.

L. P. CVRTIO PICHENAE, MAGNO DVCI ETHRVRIÆ AB INTIMIS SECRETIS, ET SENATORI FLORENTINO VIRO DOCTISSIMO.

Epiſt. XVII.

PErcurſum tibi & perlectum Commentarium meum, qui eſt de ſeruorum miniſteriјs, è proximis Litteris ad me tuis perſpe-

ſpexi. & ſanè Libro meo permagna facta eſt honoris acceſsio, quod tu Vir Clariſsime iſta tua dignitate, & magnarum rerum peritia animum adieceris Laboribus meis, quos ego planè adoleſcens, illuſtrando illi argumento ſuſcepi. Neq; profecto mihi vnquam venit in mentem, fore aliquando, vt vos rei Litterariæ columina oculos flecteretis hiſce nugis perluſtrandis; curauiſſem etenim vt illa mea prodirent non modo magis emaculata, verum etiam compta magis, & veſtris oculis digniora. Interim tui arbitrij facio, vt videas an hæc quæ ſubnotaui redigenda ſint in Libri cenſum, ſi quando Typographus recudere voluerit. Limocinctos, quos adnotaui in vetere Tabula Patronatus declaraui ex Gellio, & Iſidoro fuiſſe publicos Seruos, qui cingerentur tranſuerſa purpura. His addo locum Hygeni in Libro, cui titulum fecerunt Varios Auctor. de Limitib. Limites autem appellati a Limo: ideſt antiquo verbo tranſuorſi. nam & Limum cinctum, ideo quod purpuram tranſuerſam habent. *ad quem locum mirè conferunt ea quæ adnotauit eruditiſsimus Rigaltius. Animaduerti inſuper Famulos in vniuerſum*

cine-

cinetos fuiſſe, vti eſſent ad operas & miniſteria expediti. ideoq; vocat Phædrus alti cinctos Atrienſes, pueros præcinctos Horatius. imo & CHRISTVS dominus Lucæ XII. *ex æui more, diſcipulos ſuos monet, vt lumbos ſeruili more præcingant. & Saturnalia fortè reſpiciens, quibus domini ſeruis miniſtrabant moribus Romanis, meminit domini præcingentis ſe, & ſeruilia meditantis. celebratur etiam cinctura Militum apud I. Conſultos de qua videtur loqui Ammianus Marcellinus in Iuliano Lib.* XXII. inducta in Iudicium fœmina quædam, quum Palatinum aduerſarium ſuum, e numero Protectorum cinctum præter ſpem conſpexiſſet, hoc factum inſolens tumultuando querebatur. & Imperator, proſequere ait mulier, ſi quid te læſam exiſtimas, hic enim ſic cinctus eſt, vt expeditius per lutum incedat. *Cingulum etiam Iudicis inuenio apud Anaſtaſium Bibliothecarium, in Silueſtro.* Hic conſtituit vt nullus Clericus propter cauſam quamlibet in Curiam introiret, nec ante Iudicem cinctum cauſam diceret, niſi in Eccleſia. *In his; quæ hic congeſsi, ſi aliqua putaueris*

ris corrigenda annota quæſo te:meis enim omnibus hanc legem perpetim dixi, vt tu & tui ſimiles, arbitratu ſuo, cæderent vrerent, ſecarent. Vale V. Cl. noſtræ Italiæ decus. Patauij. MDCXV.

L. P. ANDREAE CHIOCCO

MEDICO AC PHILOSOPHO.

Epiſt. XIIX.

QVæris de Tripode recente epiſtola tua, ideſt a me (vt tu quidem peramanter dicere ſoles, ſed turbato ordine meritorum) num antiqui paginas Librorum vti nos facimus, numeris adnotare conſueuiſſent. nunc reſpondeo conſueuiſſe; & teſtimonio eſſe antiquam Inſcriptionem quam vulgauit F. Vrſinus optimus ſenex optimè de omni meliore Antiquitate apud bonos omnes promeritus. in illa legitur Veſbinus quidam Auguſti Libertus Phetrium Auguſtalibus Municipij Cæritum dono dediſſe: & hæc præterea leguntur COMMENTARIVM. COTTIDIANVM. MVNICIPI. CAERITVM.

TVM. INDE. PAGINA. XXVII. KAPITE. VII. Martialis etiam eo alluſit Lib. VIII. Epigr. XXXXIV.

Centum explicentur Paginæ Kalendarum:
Iurabit heres te nihil reliquiſſe.

qui etiam Lib. IV. LXXXXI. *primæ Paginæ Libelli ſui meminit. Verum hanc vocem tranſtulerunt optimi Auctores ad alias etiam res, quæ longè abeunt a ſupellectile cartacea. Iuuenalis enim Sat* X. *Paginam appellauit Tabulam patronatus, vti vocat antiquus Grammaticus, quæ fuit ænea vel marmorea, ſuffixa ſtatuis, & honorum gradus continens.*

Quoſdam præcipitat ſubiecta potentia magnæ
Inuidiæ mergit longa atq; inſignis honorum
Pagina ---

Palladius Menſis Maÿ tit. XI. *in pauimentorum conſtructione teſtaceo Paginas imprimi iubet, ideſt marmoreas tabulas grandes & latas, cum teſſellarum & tabellarum meminiſſet. Saluianus etiam Maſsilienſis Lib.* I. *de Gubern. Tabulas marmoreas Legis a Deo datæ vocauit* rupices paginas, *&* ſaxeum volumen. *parietum Paginas recenſet Sidonius, Lib.* II. *Epiſt.* II. *& Vluarum Paginas ibidem videlicet inuicem contextas. & forma*

ma foliorum diffuſas. *Plinius quoq; Lib.*XVII. *Cap.* XXII. *ad areas terræ id nominis contulit, inquiens*, vt quinto quoq; palo ſingulæ iugo paginæ includantur. *Innocentius etiam vetus auctor Limitum conſtituendor. hæc habet*; excogimus finem habere contra duas paginas fundorum. *& apud eundem compaginæ ſunt Litterarum non ſemel, & quidem ex Libris Marci Varronis de Geometria vt ipſe inquit. necnon & Tiberius Imperator apud Frontinum ita diſſerit*, cum ager diuiſus militi traderetur, vt extremis a compaginantibus agris limitibus ve ſuis monumenta ſepulcraue ſacrarentur. *& hæc quidem de Pagina*. *Quod autem tu idem quæris de Ellyenÿs Lucernarum ſepulchralium, quas antiqui concinnabant, ſcito apud Anaſtaſium Bibliothecarium animauerſum mihi fuiſſe neſcio quid de Ellychnio Asbeſtino ſcribit enim in Siluestro*. in medio Fontis, columnas Porphireticas, quæ portant Phialam auream, vbi Candela eſt, penſans ex auro puriſsimo Libras L I I. vbi ardet in diebus Paſchæ, Balſamum Librarum CC. nixum vero ex ſtippa Amianti, *vbi myxum*

xum reponit (& meritò) eruditiſsimus Anaſtasij Scholiaſtes. & hæc ſunt quæ tua intererat ſcire, vt dicebas. ſed ecquæ ſunt quæ tu neſcias? Vale. Patauij Non. Maij. MDCXVI.

L. P. SCIPIONI COBELLVTIO CARD. SANCTAE SVSANNAE BIBLIOTHEC. APOST. PRAEFECTO.

Epiſt. XIX.

QVod tu Vir Illuſtriſsime in tanta eruditione & magnarum rerum vſu, exquiras a me non raro ea, quæ te callere par eſt, hoc vero humanitatis tuæ præclarum eſt argumentum. nimirum æque Patris eſt docere Liberos, & demittere ſe ad eorum luſus, & adeo

—-equitare in arundine longa.

Quærebas de Annulo pronubo cuius figuræ eſſet cuius materiæ; & num olim fuerit (vti nunc) precibus ad Deum fuſis conſecratus. figura videtur illa, quæ me puero frequens

fuit,

fuit, & nunc apud nos obſoleuit, iunctarum videlicet manuum dextrarum, cuiuſmodi in antiquis Nummis cernitur non raro, iiſq; aureis, argenteis, & æreis. dextras abſolute appellat Tacitus, Lib. I. *&* II. *Hiſtor. miſsitatas ad Exercitus non ſemel. apud nos obtinuerat Fidei nomem* (vna fede.) *neq; profecto ſine exemplo Antiquitatis: quando in monetis Vitellij, Titi, Domitiani, Pupieni dextræ huiuſmodi Fidei inſcriptionem præſeferunt. accedit his omnibus teſtimonium ſcriptoris, quem tu merito magni facis, Ioannis Nider Lib.* I. *Cap.* II. *qui ſcribit in Formicario de Virgine ruſtica, quæ optabat reperire Annulum materialem in ſignum Chriſtiferæ deſponſationis, reperiſſe Annulum coloris albi Argento mundo ſimilem; & in clauſura vbi iungebatur in circulum duas manus artificioſe inſculptas extitiſſe, cancellatim ſibi mutuo fidem porrigentes, & ſe ſe arcte conſtringentes. Moris autem erat etiam olim, vt Annulus, & Corona conſecrarentur oratione Sacerdotis: cuius quidem Orationis in veteribus Liturgijs hæc erat formula.* Bene ✠ dic Domine Annulum iſtum, & Coronam iſtam,

vt

vt ſicut Annulus circundat digitum hominis & Corona caput, ita gratia Spiritus ſancti circundet Sponſum & Sponſam; vt videant filios, & filias vſq; ad tertiam, & quartam generationem: qui collaudent nomen viuentis atq; regnantis in ſæcula ſæculorum. Amen. *de Corona verò fruſtra eſt, vt te moneam, non enim dubito, quin obſeruaueris locum Iſaiæ Cap.* LXII. & indumento Iuſtitiæ circundedit me, quaſi ſponſum decortum Corona: *& verba D. Agnetis omnibus in promptu. ſunt de data dextra & fide, cum hæc ac te ſcriberem, monuit amicus extare inſignem Liuij locum Lib.* XL. *de M. Aemilio, & M. Fuluio Cenſoribus, qui initio Cenſuræ acerrimas inter ſe ſimultates finierunt*: omnibus inſtantibus qui aderant, dexteram fidemq; dedere, mittere vere, ac finire odium. *Et ſanè ego memini me videre virum & vxorem, Furſanium Nigrinum, & Furſaniam Floram, auſpice Hymenæo, dextras iungentes, in vetere monumento, quod repreſentarunt ſatis affabre Abrahamus Ortelius, & Ioannes Viuianus in Itinerario vt vocant per nonnullas Galliæ*

Belgicæ partes. Et hæc omnino ſunt, quæ tibi ſtudia mea promouenti & excitanti obſecuturus, adnotata volui, Vale. Patauij. MDCXVII.

L. P. THOMAE DEMPSTERO DE MVRESK BARONI I. C. PROFESSORI EMINENTI.

Epiſt. XX.

VEro verius eſt Vir Clariſsime quod heri apud Comitem Manfredum ornatiſsimum Adoleſcentem Auditorem tuum, diſſerebamus, nihil eſſe hominis magis proprium quam falli, idq; vſuuenire frequenter in hiſce noſtris ſtudijs, quæ appellamus Humanitatis. in quibus bardus omnino habetur, qui non omnia callet, ſeueræq; leges imponuntur,

Vt præceptori verborum regula conſtet,
Vt legat Hiſtorias, Auctores nouerit omnes
Tanquam vngues digitoſq; ſuos, vt forte rogatus
Dum petit aut Thermas, aut Phœbi balnea, dicat
Nutricem Anchiſæ, nomen, patriamq; nouercæ
Arche-

Archemori. dicat quot Aceſtes vixerit annos,
Quot Siculi Phrygibus vini donauerit vrnas

vt vere demum cecinit Satyricus Aquinas in calce Satyræ VII. *Exemplum præbet huiuſce, cuius meminimus humanæ imbecillitatis Iacobus Gretſerus nobilis e Soc.* IESV *Theologus in opere elaboratiſsimo de Cruce, Tomo* III. *Lib.* I. *Cap.* XXVI. *ibi enim verba faciens de Numiſmate æreo Ioannis Palæologi Imperatoris Conſtantinopolitani, cuiuſmodi apud me eſt pulcherrimum, ad illa verba OPVS PISANI PICTORIS hæc habet,* Pictor Piſanus poterat nomen Patriæ reticere. quia nihil in Nummo, præter teſtimonium cultæ Crucis, quod laudem admodum mereatur. adiecit tamen, ratus forſan precium non tam ex arte, quam mente ſua æſtimatum iri. negociabantur olim Conſtantinopoli plurimi Piſanorum, &c. *quæ ſanè nollem dicta ab homine eruditiſsimo. verum meminerimus HOMINES NOS ESSE. Piſanus hoc nomine proprio, non quidem a Patria appellatus, fuit inſignis Pictor, idemq; Coelator, qui ob peritiam artis ſe in coelaturis pictorem, in picturis coelatorem inſcribebat. eiuſdem meminit Pomponius Gau-*

ricus in Libro de Sculptura hiſce verbis, Piſanus Pictor in ſe coelando ambitioſiſsimus. *Item Onufrius Panuinius, in Opuſculo de Vrbis Veronæ viris Doctrina &c. illuſtribus, qui teſtimonio Blondi Veronenſem fuiſſe ait, Guarini carmine decantatum. Eiuſdem Piſani plura eaq; grandiora ſunt apud me Numiſmata, manu planè artifici ſcalpta. meminerunt & Georgius Vaſarius ſeu ille Borghinus; & Paulus Iouius Epiſtola Italice ſcripta, luculenter ſane. Hæc ad te mi Demſtere, vti ad Veritatis Patronum & Vindicem, nullo prorſus calumniandi ſtudio. Vale, & ampliſsimum MOLINVM Italiæ noſtræ ſidus, cum primum Venetias appuleris, meo nomine plurimum ſaluere iube. Domi.*

L. P. ANDREAE MAVROCENO
GYMNASII PATAVINI MODERATORI, SENATORI AMPLISSIMO.
Epiſt. XXI.

BEſſarion Cardinalis Nitænus, ille qui veſtram Bibliothecam Marcianam ornauit, ea fuit morum grauitate, & doctrina-

rum

rum cultura, vt nemo eo Chriſtiana probitate ſpectatior, Paulo Iouio teſte, nemo fuerit doctrina admirabilior. Is Cornelium Tacitum in delicijs habuit, ſcriptorem ciuilis prudentiæ magiſtrum, & quod non minima laus eſt, Liuio noſtro in hac etiam parte proximum. Huiuſce rei teſtem habeo Beſſarionis Epiſtolam, deſcriptam e vetere manuſcripto Codice, qui fuit olim eximij viri, & omni commendatione maioris Hieronymi Aleandri Cardinalis, cuiuſq; me compotem fecit Hieronymus Aleander iunior ab eruditione & modeſtia commendatiſsimus. Epiſtolæ verba hæc ſunt. Beſſarion Cardinalis Tuſculanus domino Franciſco Barbaro ſuo ſalutem dicit. Si Cornelius tuus Tacitus non eſſet, poſſet tibi referre quam humaniter a nobis ſuſceptus, quam liberaliter tractatus, quam hilariter quintum iam menſem nobiſcum hoſpitatus ſit. quem interea filium, quam ingenuum & liberalem genuerit, ac apud nos dimiſerit. Sed licet natura cum Tacitum fecerit, non tamen ita Tacitus eſt, quin ex eius facie atq; aſpectu affectus eius apprime intelligantur. imo accidit in-

terdum, vt non modo non Tacitus, ſed omnium facundiſsimus videatur. licebit itaq; ex eo etiam Tacito hæc omnia intelligas, ex quibus concipere animo poſsis quas tibi gratias habeamus. certè immortales agimus, nec quippiam auidius expectamus, quam oblatam nobis iri facultatem; qua tibi referre gratiam poſſimus. vale Bononię pridie Cal. Octobris M. CCCC LIII. *Hæc Beſſarion eo ipſo Anno, quo Conſtantinopolis, Orientalis Imperij occiduum lumen a Mahumete Rege Turcarum miſerrima captiuitate damnata eſt. Quam ille cladem Anno* M CCCC LXX. *poſt occupatam Euboeam, grauiſsima adhortatione ad Principes Chriſtianos, proſecutus eſt latino ſermone; aſſumpta etiam Demoſthenis auctoritate, ſecus atq; tradidit Andreas Schottus Antuerpianus de ſocietate IESV, Vir ſcriptis editis, & Italicarum rerum amore longe clariſsimus. is enim Præfatione ad vitas comparatas Ariſtotelis, ac Demoſthenis ſcripſit, Beſſarionem populari Etruriæ Sermone imploraſſe ſubſidium vicinæ Italiæ aduerſus Turcam Græciam inuadere parantem. non enim populari Etruriæ ſermone*

ne

ne ſcripſit Beſſarion, ſed latino, vt ipſemet Liber loquitur olim editus. Etruſce autem verterunt Nicolaus primum Sagundinus ni fallor, deinde Philippus Pigafetta, vt omittam, ſcripſiſſe Beſſarionem inuaſa demum Græcia, & Turcarum iuris pene facta. at hæc condonari poſſunt viro omnium philologorum cultu, & amore digniſſimo. Tu vale ampliſſime Domine, & tibi hæc mea habe, venerationis erga te meæ minima teſtimonia. Sandellius, & Contarenus ſaluere te iubent. ego pariter, cum acceſſione eius felicitatis, quam tua præclara Virtus iure merito ſibi exigit. Patauij.

L. P. PAVLO GVALDO

ARCHI-PRESBYTERO CATHEDRALIS ECCLESIÆ PATAVINÆ VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XXII.

IOannis Vincentij Pinelli Vitam, quam tu Vir Reuerendiſſime ante annos duodecim

plauſu ingenti Eruditorum conſcripſiſti, eo fauore excepta eſt, vt Erycius Puteanus, nobilis ille Pinelli contubernalis, in Reliquijs (vti vocat) Epiſtolarum ſuarum, Epiſtola LVI. *Ad Carolum Malinæum, Aerarij Principum Præſidem, illam non dubitauerit appellare Imaginem Viri magni, probi, eruditi. Et ſanè non occurret fortè diligenter indagantibus, qui cum Pomponio Attico, præter vnum Pinellum, componi poſsit. ambo nobiles, ambo Litterati, ambo magnis amicitijs florentes, ambo intra priuatam fortunam ſteterunt. Illam tu recudas oportet, quando exemplaria prope omnia diuendita ſunt: & multa mihi fuerunt adnotata tuo iuſſu, de Io. Vincentio, clarorum hominum teſtimonia, quæ ad Poſteritatem tranſmitti, vno veluti faſciculo comprehenſa, publicè intereſt priuatimq;. ſed ad rem propius accedamus. Paulus Manutius in Epiſtolas M. Tullij familiares Lib.* V. *Epiſt.* XX. *hæc tradidit in Scholijs;* Sic omnes, quos ego viderim ſcripti Libri, tribus exceptis, duobus Marci Antonij Maffei, tertio quem vir doctiſsimus, idemq; omnium humaniſsimus Io. Vincentius Pinellus,
emptum

emptum ex Leonici Thomæi Bibliotheca, mihi dono dedit. *Petrus Victorius Lib.* XXVI. *Variar. Cap.* XVI. Ioannes Vincentius Pinellus, vir quamuis merito ab omnibus aliqua laude dignis, plurimum laudatus ob multas & magnas animi ſui dotes, numquam tamen ſatis laudatus, ſignificauit mihi Epiſtola quadã ſua *&c.* legiſse tres fuiſſe Bacidas. *Idem Lib.* XXIX. *Cap.* III. *cum de Apalis Ouis diſputaſſet, ſubdit*; cuius totius ſententiæ eſt Ioannes Vincentius Pinellus, qui nos huius eruditæ diligentiſq; animaduerſionis admonuit, vt amicus meus ſummus, & laudis meæ vndiq; ſtudioſus. *Thomas etiam Aldobrandinus Clementis* VIII. *frater, in Octauum Librum Diogenis Laertij. Ann. num.* I. *ita ſcribit*, ego mercatorem fuiſſe conijcio ex Libello quodam manuſcripto, quem miſit ad me Ioannes Vincentius Pinellius iuuenis nobiliſsimus & doctiſsimus. *Octauianus etiam Ferrarius, in Libello accuratiſsimo de Origine Romana, Pag.* XCII. *hæc honorifice perſcripſit*, argumento ſunt inciſa in antiquo lapide verba, quorum copiam Ioannes

Vin-

Vincentius Pinellus vir humaniſsimus, idemq; longè doctiſsimus, mihi non ita pridem fecit. *Gulielmus quoq; Canterus Nouarum Lectionum Lib.* III. *Cap.* V. *præclarum hoc Encomium eidem adſcripſit;* vtramq; hanc doctiſsimi viri Emendationem nobiſcum nuper communicauit vir humaniſsimus iuxta ac doctiſsimus Ioannes Vincentius Pinellus Patricius Genuenſis, idemq; omnium eruditionis ingenuæ candidatorum amicus integerrimus. *Omitto quæ Philippus Pigafetta vectras, Commentario de Seſtertijs antiquis, Italice conſignauit; quia ea ipſa Pinellus minus probauit, quod te etiam non latuit. Inſignia vero ſunt quæ de Gente vniuerſa recenſet Thomas Coſtus ſcriptor, ſeu potius Interpolator Vitæ Innocentij* IV. *in Epiſtola nuncupatoria ad Coſmum Ducem Acheruntinum, Ioannis Vincentij fratris filium. Et hæc quidem typis impreſſa ad meas manus peruenerunt, quæ tecum communicare par fuit, vt ſeriem aliquando, & lucem a diſerto calamo tuo accipiant. inedita aliquot & e ſcrinijs amicorum nactus, tum carmine tum proſa, huius loci facio, vt penes te ſint.*

THO-

THOMAE SEGETI

DE LIBRO PAVLLI GVALDI, QVO INCOMPARABILIS VIRI IOANNIS VINCENTII PINELLI VITAM DESCRIPSIT.

Promeritus ſtudijs ſexcenta in ſæcula Famam,
Quam pœne Famam perdidit Modeſtia
Pinellus, monumenta orbi dum pernegat, acris
Et cerei præclara ad omnia ingeni;
Gloriolæ contemptori ſuccurrit amico,
Docto, diſerto, florido Gualdus libro.
Hic facit, vt lethe excuſſa, ęternumq; ſuperſtes
Volitet per ora docta Pinellus virum.
Quid tibi profuerit pietas hæc Gualde requiris?
Et tu per ora docta vectaris uirum.

IO. VINCENTII PINELLI

EPITAPHIVM.

Non hic qui placida compoſtus pace quieſcit
Promeritus quamuis, carmina longa feret.
Pinellum dixiſſe ſat eſto. Cetera dicent
Celta Italus, Sueuus, Belga Britanus, Iber.

PAV-

PAVLI AICARDI

EPITAPHIVM.

Ne foret in terris vnus, qui cuncta teneret,
Aicardum in medio tramite Mors rapuit.
Inuida Mors nihil egiſti tamen. Omnia ſcire
Non licuit viuo,poſt tua tela licet.

COSMI PINELLI

IO. VINCENTII FRATRIS FIL. DVCIS ACHERVNTINI EPITAPHIVM.

Qui patrui Coſmus mentemq; atq; ora ferebat
Vrbe illa(heu?) cecidit, qua cecidit patruus.
Iudice me,haud caſu hoc factum, molita vidētur
Fata,vt tam iunctos iungeret & Tumulus.

ALIVD.

Dum patruo molem meditatis Coſme ſepulchri,
Præpropera morti victima immiti cadis.
At patrui virtus,Pietas meruit tua, vt eſſet
Honore mactus ille, tu ſolatio.

Thomæ Segeti, Britanni.

D.

D. O. M.

ET MEMORIAE AETERNAE.

Illuſtriſsimi Vincentij Pinelli,
Principum Stirpe Oriundi,
Ita Ingenio Docti, & Ita Laboribus,Dediti,
Vt Ab Ipſius Ingenio Scientiæ Prætium Cęperint:
A Laboribus Vero Ipſe Augumentum;
Hæ Detrimentum.
Nam Cũ Pene Singula Ad Calculum Reuocaret,
Renum Calculo Victus Eſt;
At Dum Vincitur,Vicit Perpetuum
Sui Nominis Monumentum.
Iure Ergo Merito Sit Tibi
Vincenti Corona

Ioannes Bourgeois;Tornacenſis.

Vale Vir Reuerendiſſime et me numera inter fidos addictosque tibi clientes. Patauii. Anno MDCXIX.

L. P.

L. P. ANDREAE CHIOCCO

MEDICO CLARISSIMO VIRO

SALVTEM.

Epiſt. XXIII.

QVæris ex me Vir Cl. quid contineat antiqua Lapidea tabella, quæ iſthic in Muſæo Calceolariano adſeruatur, cuiuſq; tu ad me exemplum miſiſti. illa profectò Aegyptij cuiuſdam ſcalptoris figmentum eſt, vt quæ & litteras exprimentes rationes myſteriorum illius Gentis proferat, atq; ipſa adeò Sacra (vt ipſi vocabant) ſimulachra nobis exhibeat. Litteræ ſunt illæ, tum quæ quattuor inferioribus ſpacijs tabellæ ipſius continentur, tum quæ in ſuperiori area intermicant, mirabiles planè, & ipſamet ignoratione ſatis commendatæ; Auiculæ enim, ſecuriculæ, globuli, flagella, Dracunculi, & alia non pauca, ipſa quidem per ſe in oculos nobis incurrunt, at quem indè ſenſum nos elicere valeamus, nemo adhuc eſt, qui ſciat. Ammianus certè Marcellinus Lib. XVII. *Hiſtoriarum ex Hermapione, vt vt præiuerit explicatione aliquot verſuum vnius ex Obeliſcis*

ſcis, ſæculo huic noſtro ſolerti ſatis, & eruditio, nemo tamen ad ſolidam huius diſquiſitionis gloriam adſpirare (quod ego quidem ſciam) auſus eſt. Ad ſimulachra quod attinet, dixi ego ſatis aliàs, cum explicarem imagines miras Menſæ Iſiacæ, quæ fuit incomparabilis Viri P. Bembi Cardinalis. at in tui gratiam etiam nunc è magna ſatis meſſe colligam deciduum aliquod ſpicum, quod tu pro tua humanitate, & pro ea, qua me proſequeris beneuolentia, forſan recondes in horreum politiſsimæ tuæ Bibliothecæ. Porrò hoc agamus. Aegyptij ſanè, vt contigerunt illis cæli Vis, & Nili ingenium planè à reliquis terrarum tractibus diſcrepantia, ita in plerisq; omnibus (inquit Herodotus) a ceteris mortalibus, ſeſe abiunxerunt. Hoc in Sacris liquidò planè compertum eſt, nihil .n. ita abſonum in fingendo uſpiam fuit, quod non æquarent, vel etiam exſuperarent moſtroſæ imagines, quibus ex antiquitate reliquis pepercit Tempus edax rerum. Nota ſunt ex carmine Virgiliano, Omnigenum Deum monſtra. & Gildas ſapiens, vt Patriæ ſuæ Idolomaniam exagitaret, nihil potuit excogitare, quod ad illam exprimendam pertin.

tingeret, præter Aegyptiaca deliramenta; Inquit enim: Igitur omittens priſcos illos, communeſq; cum omnibus gentibus errores quibus antè aduentũ Chriſti in carne, omne hominũ genus obligabatur adſtrictũ, nec enumerãs Patriæ portẽta ipſa diabolica penè nũmero Aegyptiaca vincẽtia, quorũ nõnulla lineamẽtis adhuc deformibus intrà vel extra deſerta moenia ſolito more rigẽtia toruis vultibus intuemur. *hæc ille Georgius etiam Piſides huc reſpectãs totum ſalum horrendæ impietatis Aegyptios perbibiſſe abunde teſtatus eſt. Abſidem Tabellæ complectuntur ferè totam Alæ Accipitris, quas fortè in rotundo illo patore interſtinguit Stella Sothis, vt non ſemel in Menſa Iſiaca; ambientibus, & dependentibus anguibus binis. Fuit autẽ Sothis Stella, quam Canis aſtrũ græci vocant (inquit Porphyrius) creditaq; eſt Aegyptijs* ἀρχὴ ἔτους, *eademq; initium apud ipſos mundanæ Geneſeos. Accipiter verò Dei, & Solis ſimbolum eſt, tradente Clemente Alexandrino Lib.* V. *Stom.* Πυρώδης γὰρ, καὶ ἀναιρετικός: *Angues & ipſos diuinitatis aliqua portione reſperſos arbitrata eſt Antiquitas; e nos olim ad faſtidium oſtendimus:*

nota

nota ſunt illa Perſij Satira 1.

Pinge duos angues: Pueri, ſacer eſt locus, extrà Meijte.

Aegyptij ipſi adeo magnifecerũt hanc notã Et impietatis, vt & Nũmos principales hac imagine cõſignarẽt. est apud me æreus M. Antonini.

Quod ſi Stella in illo veluti Diſco nõ cõparet, ſed nuda tantũ planities, dicemus eſſe planã illã rotunditatẽ, quam in modũ ſpeculi, vel augmentũ Lunæ ſuper Iſidis frontẽ Appuleius Li. 11. adnotauit. Reliquæ ſunt icones Sacræ, quarũ altera ſedẽs Oſiridis videtur, ſtãs altera Iſidis. Oſiris fuit Rex apud Aegyptios, Iſis Regina, vt ſcribit Iulius Firmicus & ante Firmicũ Diodorus, quos præterea myſticis rationibus & So-

lem, & Fruges, & Lunam, & Terram eſſe voluerunt. Horum cultus totam Aegyptum, regiones finitimas, & vniuerſum ferè orbem incredibili ſuperſtitione peruaſerat. Oſiridi caput tegit Perſeæ arboris Pomum (vt ego quidem exiſtimo) ea ſpecie conformatum, illiſq; parergis exornatum, quæ in Menſæ Iſiacæ prima Sectione occurrũt ſpectantibus. E mento quod propendet diximus alibi videri Serpentis caudam, neq; ſanè pænitet coniecturæ, quam tamen qui firmem non habeo, adeò tenebræ Cymmerijs, craſsiores hæc deliria obſepſerũt. Vnica eſt apud me Gẽma ſignatoria uetus illa ſanè, quæ ad hæc alludit. Eſt autẽ Sarda,

Sceptrum Sacrum apprehendit ambabus mani-

nibus Oſiris, vt & dextrà Iſis, quæ porè ſequitur. ornabatur autem Sceptrum Vpupæ capite, vt docet Horapollon Lib. 1. Ὅθεν καὶ τῶν θείων σκήπτρων κουκουφὰ προτίμησις ἐστι; *id quare fieret, latè nos in commentario Menſæ, quam diximus. Sella planè Aegyptiaca eſt, tota ſolida, illis conformata, quas nobis exhibent huius generis antiqua monumenta. Iſis eminente mamma, & ea quidem vnica, niſi nos Pictor fefellerit, pedibus penè concretis, ſiniſtræ manus digitulo inſertam Crucem anſatam geſtat. Et huiuſmodi crucis ſpecimen, & nos olim ex antiqui lapidis coelatura deprompſimus, & Ioann. Georgius Hervvartus, in figuris obeliſcorum, qui Romæ extant, repræſentandum curauit. Et anſam eiuſdem Crucis fruſtrà abrumpere conatus eſt Iuſtus Lipſius Vir Clar. Caput Iſidis ornat ſacer Tutulus, non integer tamen, ſed detritus, vi (vt videtur) & iniuria vetuſtatis. Mamma eminens, ſi Iſis nihil aliud eſt, quam Terra, vt placet Macrobio, id ſignificat, ſufficere eam cunctis animãtibus victum. Pedes eiuſdem, quos Pictor non ſatis videtur aſſecutus, illuſtrantur hiſce verbis Heliodori Lib. III.*

Aethiopicorum Τὰ ἀγαλματα τῶν θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγουντες, καὶ ὥσπερ ενε̃ντες ἱςᾶσιν; *qui hæc etiam confirmat Homericis verſibus. Et hæc ſunt Vir Cl., quæ ſuppeditauerunt tenues copiolæ Bibliothecæ noſtræ, & id quidem pauculis horis propè furtiuis. Ego maiora, & quæ te minus dedecerent, maluiſſem; at tu qualiacumque æqui boniq; conſules, vti ab amico profecta, qui hanc ſcriptiunculam apud ſeram poſteritatem cupit extare, veluti Teſſeram mutuæ inter nos, & perennis caritatis. Vale, & Excellentiſsimum Cerutum præclarum, & optimum Muſæi Calceolariani Deſcriptorem, atq; Interpretem meis verbis plurimum ſaluere iubeas. Pataui Dominica Paſsionis, Nonis April. MDCXX.*

L. P. SCIPIONI COBELLVTIO CARD. SANCTAE SVSANNAE BIBLIOTHEC. APOSTOLICAE PRAEF.

Epiſt. XXIV.

H*Ortaris Tu me Vir Illuſtriſsime, vt ad ſacras Antiquitates conuertam ſtylum meminerimq; illorum, qui magna cum laude*

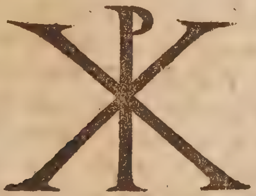
nominis ſui hanc Eruditionis partem attigerunt. Ego verò pareo lubens, & exhibeo tibi ſpecimen in hac Epiſtola. quod tibi probari Viro eruditiſſimo cupiam. Caſſiodorus Senator ille non magis Regius, quam Litterarius, in Libro de diuinis Lectionibus, de Origene loquens hæc habet, Quapropter in operibus eiuſdẽ Origenis, quantũ tranſiẽs inuenire præualui, loca, quæ contra regulas patrũ dicta ſunt, hæreſim diſputatione ſignaui. *ita habet poſtrema etiam Editio vbi in margine Libri annotauit Editor,* Achreſimi repudiatione *al.* Achreſimi diſputatione. *vtro modo legamus ſunt mera monſtra verborum, nata ex ignoratione Notarum, quibus ſtudioſi, Auctorum loca ſignabant. habet illas Iſidorus Lib. 1. Originum, Cap. XX. vbi inter ceteras extat hæc,*

χρίσμιον. hæc ſola ex voluntate vniuſcuiuſq; ad aliud notandum ponitur. *Repono igi-*

tur apud Caſſiodorum, loca quæ contra regulas Patrum dicta ſunt Chreſimi diſpunctione ſignaui. *verum hæc nota apud noſtros religioſa olim fuit & ſacroſancta ; vt quæ contineret duas priores litteras nominis Dominici. vidimus illam in veteribus Nummis, in Titulis Monumentorum ; in vetere Lucerna fictili quæ extat apud me, cuius typum exhibuit clariſsimus Philoſophus Fortunius Licetus in Libro de Lucernis. Auctorem faciunt Conſtantinum Auguſtum, neq; ſanè improbo : & opinor tranſtuliſſe eum ex veteri vſu ad hunc pium, & ſacrum. ipſe ſane apparet galeatus in vetere Nummo, haſtatus & clypeatus : cum Inſcriptione CONSTANTINVS AVG. in galea vero conſpicitur hæc nota ; vt & in Labaro alterius Nummi. At in pleriſq; Regum Ptolomæorum æreis numiſmatibus non ſemel extat : vt ego vidi apud Lælium Paſchalinum iſthic. eſto. quid tum ? an non potuit Conſtantinus ex promiſcuo Monetariorum vſu eximere hanc notam, cum infamiam abrogauerit ſupplicio Crucis ? in Monetis ante Chriſtum percusſis potuit ſignificare compendiaria ratione Nomen alicuius qui Monetam curaret,* exem-

exempli gratia Chriſtodori, Chryſaori, Chremetis, Chryſantij, Chryſippi. poſt Conſtantinum, ſolum nomen Domini Saluatoris: de quo Iulianus in Miſopogone, & Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptores. num quæſo nouitium eſt, multa in ſupellectilem Chriſtianitatis vt ita dicam fuiſſe inuecta, quæ alias profanitatem ſuboluerant? Crux ipſa, quæ nunc exornat imperantium frontes, fuit olim ignominiæ theca, & ſeruilium ſuppliciorum periodus & epitome. hæc ideo pluribus Vir Illuſtriſsiſsime quia memini, cum iſthic eſſem, audire me Virum totius Antiquitatis bene peritum, qui in dubium reuocaret, fretus hac compendiaria nota, quæ cernitur in antiquiſsimis Nomiſmatibus, quod de Conſtantiniana

omnes noſtri promiſcue tradunt. Collaribus fugitiuorum eamdem imprimi conſueuiſſe

monſtrauimus olim in noſtro Commentario de Miniſterijs Seruorum. diuertit illa deinceps ad figuram rectam Crucis, ab illa vetere decuſſata, in hanc formam

vt Nummi veteres præſeferunt. Neq; verò Crux ipſa non fuit in cultu ab ipſo etiam æuo Conſtantiniano. præfert ipſam clariſſime Nummulus æreus meus, in fronte Aræ data opera ſculptam, adſtante duplici Victoria, & Clypeo Aræ ſuperpoſito. eſt autem Ara, Columellæ ſpecie rotunda. Crux vero exciſa non inciſa, in fronte vt dixi, vbi Serta & Lemniſci Aram redimiunt more antiquorum. Hæc ſunt Vir Illuſtriſſime exordia veluti quædam eorum, quæ ego olim tumultuarie annotaui ad res ſacras pertinentia. hæc tibi exhiberi par fuit, vt eò tandem reciderent, vnde te monente & adhortante manarant, Patauij. Kal. Ianuar. MDCXXII.

L. P.

L. P. ALOYSIO LOLLINO EPISCOPO BELLVNENSI VIRO ILLVSTRISS. ET REVERENDISSIMO.

Epiſt. XXV.

NEatræ memoria apud Rhamnuſios, de qua tibi ſcripſeram præteritis diebus, in marmore huiuſmodi eſt. Mulier ſuperne ſedet ambitioſe ſtolata. brachium dextrum excrit e tunica, cubito tenus, eodemq; erecto, manuq; admota uelum diducit a facie eo ſchemate, quo Pudicitia ſolet in ueteribus Nummis Auguſtarum. idemq; uelum deſcendit a gena, collo, & humero dextris transuerſum ante pectus ad latus ſiniſtrum, defluens undulatum ad uſq; pedes imos. manus eiuſdem læua innititur puluillo, tereti collumellæ impoſito. pedem dextrum excipit ſuppedaneum, quod Etruſci immutatis paulisper uocis elementis uocant Soppidiano. *Neæra ipſa facie eſt ſatis liberali. marmor oblongum, quadratum & fornicatum in ſummo. ſub pedibus mulie-*

ris

ris in Corona Laurea, ut uidetur, hæc ſunt inciſa.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΗΝΕΜΕΣΕΙ

ΡΑΜΝΟΥΝΤΟΘΕΝ ΝΕΑΙΡΑ

ΑΘΗΝΑΙΑΧΑΡΙΤΟΒΛΕΦΑ

ΡΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Quæ neſcio quis latine ſic uertit.

Ob Libertatem.
ingratiarum actionem Nemeſi
Rhamnuſiæ Neaera
Athenienſis pulchri-palpe-
bra ſacrum erexit

Et uero Neæra etiam apud Virgilium formoſæ mulieris nomen eſt, Ecl. III.

--ipſe Neæram
Dum fouet---

quæ forte illi compar fuit, quam Theleſinæ nomine celebrauit Martialis Lib. VI. LXXI.

Vrit & excruciat dominum Theleſina priorem.
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

ubi dominus ancillam quæ corpore placuerat uide-

uidetur in Libertatem aſſeruiſſe, ut dominam haberet. Ipſa etiam profectò Nemeſis ad Amatores maxime pertinuit, ut inquit Pauſanias in Atticis: & Rhamuſia virgo *nota eſt Catulli carminibus. Athenienſis igitur hæc noſtra Nemeſi, quæ Rhamnunte colebatur, memoriam ſacrauit, ob libertatem adeptam, extortamq; domino amatori, ſuperbo forte & impotenti. & hoc quidem meum ſomnium eſto de Neæra. tu*

--interpres diuum, qui numina Phoebi
Qui Tripodas, Clarij Lauros, qui ſidera ſentis,
Et volucrum linguas & præpetis omina pennæ
Fare age *num merum ſomnium ſit. Nemeſis ipſius ſimulacrum expreſsit uiriculo, recentis æui decus Apelleſq; Albertus Durerus, ſeruata fere Pauſaniæ deſcriptione. quod quidem uulgus Pictorum, pudendo errore, Famam uocat. Rotam Nemeſi tribuit Ammianus Marcellinus extremo Lib.* XIV. *& Poetarum non nemo. Ornaruntq; ipſam hoc symbolo Amaſtriani, & Tyanæi, ut præſeferunt ueteres eorundem Nummi, qui apud me ſunt Aurelij Cæſaris, & Fauſtinæ Auguſtæ. Quod autem ad cognomen attinet Neæræ ipſius, quam nos uocaremus* di ciglia

gra...

gratioſe, *notanda ſunt quæ refert Athenæus Lib.* XIII. *Demetrium Phalereum Lampeto amicam ſuam hoc nomine appellaſſe, cum antea uti, ſcribit Diyllus, Charitoblepharos uocaretur. quod cognominis Adagiorum conſarcinatores neſcioquam recte, ex eodem Athenæo, ad ipſum Demetrium tranſtulerunt, in Adagio* Geometriam exercere in Cilio. *citauiſſent aptius Diogenem Laertium Libro* V. *& Hesychium Illuſtrium. Hæc omnia ut tu Pontificum eruditiſsime tuo ſuffragio comprobes mihi in uotis eſt id ſi fiet Cœlum digito attingam, non tantum uertice. Patauij. MDCXX*III.

L. P. GABRIELI CAPRAE

COMITI, ET CANONICO PATAVINO VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XXVI.

QVod res patrias amas Vir nobiliſsime Ciuicam Coronam mereris, quod Eruditionem raro exemplo magni facis Lauream tibi adoptat vniuerſus Litteratorum cœtus.

&

& vero Patria tua Vicetia eo loco eſt inter Italicas vrbes, vt non quouis calamo contenta eſſe poſsit. eius mihi Origines collectum ire, te quidem monente, conſilium olim fuit, quarum hac Epiſtola guſtum nunc delibo ſub auſpicijs multo ampliſsimi nominis tui. Qui eam fundauerint an Galli, an Troiani ambiguum eſt. Iuſtinus Libro XX. *ex Pompeio Trogo Gallos conditores adſcribit. alij Troianos aut Venetos, de quibus accuratiſsimus Philippus Cluuerius Italicæ antiquæ Lib.* 1. *Cap.* XVII. *& Introductionis Geographicæ Lib.* III. *Cap.* XXIV. *vtramq; ſententiam amplexatus eſt Marcus Antonius Sabellicus inſignis ille Rhetor Hiſtoricus, & Poeta, in Cratere Vicentino; qui poſt Euganeos recenſitos ita infit*

Tempore iam ex illo facies mutata locorum
Caſtella in tumulis, altiſq; in montibus arces
Argolicę poſuere manus, Vicentia nondum
Pulchra fuit (namq; incerta it fama per aures)
Non inſignis erat, ſed erat ſine nomine tellus,
Inde adeo multis ſe ſe voluentibus annis
Poſt Aſiæ excidium, cóſumptaq; Pergama flámis
Antenor patria profugus, per tela per hoſtes
Erutus; Hadriacis victor conſedit in oris

Tum

Tum Veneti comites rerum, ſortiſq; futuræ
Troica ſigna ducis melioraq; fata ſecuti
Euganeum bello victum pepulere vetuſtis
Sedibus, & victæ dant iura, & nomina terræ.
Nec Venetis poſt longa quies, ſed Gallia crebris
Motibus infamis, Alpes penituſq; repoſtas
Aſpernata niues; ſubitis effuſa procellis
Incautas euertit opes, atque ocia fregit.
Illa ferox bello, rebuſq; elata ſecundis
Non prius abſtinuit, victriciaq; exuit arma,
Finibus inſeſſis, quam prædę in parte recepta eſt.
Hic vero incertum Veneti noua moenia priſci,
An Venetis mixti multo poſt tempore Galli
Fundarint auibus lætis, atq; omine læto.
Felices animæ quamuis odioſa vetuſtas
Nomina veſtra tegat, ſemper mirabitur orbis
Formoſam longe formoſis moenibus vrbem
Quam veſtræ ſtatuere manus---

De nomine quæ traduntur, a Vicanis & centum Vicis, dubio procul inania ſunt. ſiue enim Galli, ſiue poſuerint illam Veneti, num credemus hos ipſos Latine locutos? minime vero. paria ſunt quæ de Vinto neſcio quo & Cane fabulantur, indigna prorſus, quæ doctas paginas obſideant diu. Ego ſane ſi Vicetes aliquis, in tota ditione Antiquitatis numeraretur, illi ipſi adſcriberem vrbis no-

men-

menclaturam . neq; ſanè ab hac inflexione abeunt Nicetes, Alethes, Aceſtes, & Atheſtes . quorum etiam aliqui oppidis a ſe conditis nomina propria tranſcripſerunt . VICETIAM diſertè nominant quotquot ego viderim antiqua monumenta, lapidea, æreaue, quibus accedunt & Græci aliquot Scriptores. At quod tu VICENTIAM probas ego profecto non improbo . adſtipulantur enim Iuſtus Lipſius & Philippus Cluuerius . imo & Sabellicus ipſè non ſemel . & præcipue hoc carmine

---Sed quando ingens victoria fluxit
Rite meis votis Bacchumq; his vincere terris
Contigit: inde loco maneat Vicentia nomen.

Cetera, quæ ad Religiones, ad Magiſtratus, ad Viros celebres pertinent, alterius loci ſunt, maiore cura dicenda. Hic Vicentini Crateris (vti quidem inſcripſit Sabellicus, quemq; ego tibi indicaui) ratio aperienda eſt. aperiet autem ipſe, qui Litteris conſignauit maiorum veſtrorum Munificentiam Sabellicus, Lib. VII. *Exemplor. hiſce verbis*, audiuit Vicetina Ciuitas ex Rhetoribus noſtræ ætatis Sabellicum obſcuri adhuc nominis peregre tranſeuntem . ceterum dicendi facultatem

tem in eo admirrata, argentea patera magni ponderis, & quod plus fuit Ciuitate donauit. *Et hanc Pateram in carmine Craterem maluit appellare veluti & alterum non minus nobilem Antonius Quærengus tuus, qui Romani carminis maieſtatem & venuſtatem rara mixtura temparauit. tu interim vale uir nobiliſsime, & Pignorium tuum multis tibi nominibus obſtrictum, amare perge. Domi. Kal. Iulij, in quas incidit olim Coronatio Romana Henrici* VII. *Cæſaris, Comitis Lucemburgenſis, qui Monarchiæ præclarus artifex, in medio rerum gerendarum curſu haud multo poſt deficiens, Italiam & Venetiam noſtram impacatas reliquit, anno ætatis uno & quinquageſimo, ut loquitur Muſſatus noſtras. Iterum uale. MDCXXIII.*

L. P. MARCO ANTONIO ROMITO

I. CONSVLTO POLITISSIMO.

Epiſt. XXVII.

STationes deſignatas iter agentibus, militibus, & tabellarijs, in iuris veſtri Auctoribus Manſiones appellari & tu obſeruaſti

Ami-

Amice & alij non pauci. Arcadius enim Chariſius in L. vlt. ff. de muneribus & honor. hæc habet; hi quoq; qui cuſtodes ædium; vt archeotę, vel logographi, vel tabularij, vel xenoparochi (vt in quibusdam Ciuitatibus) vel Limenarchæ, vel curatores ad extruenda vel reficienda ædificia publica, ſiue palatia, ſiue naualia, vel MANSIONES deſtinantur *&c. Diuus etiam Ambroſius in Pſalm. CXVIII. de Milite loquens:* ſi alio ambulauerit itinere, annonam non accipit, MANSIONEM paratam non inuenit, *in Itinerario, quod vocant Hieroſolymitanum, a P. Pitoeo I. C. antiquis æquando, publici iuris facto, Mutationes & MANSIONES paſsim leguntur: & quandoq; etiam apud Antoninum. imò & Maroſticæ agri veſtri oppido, in veteri marmore in æde D. Floriani hæc legi audio.*

MARTINA CHARA CONIVX QVAE
VENIT DE GALLIA PER MANSIONES
L. VT COMMEMORARET MEMORI
AM MARITI SVI
BENE QVIESCAS DVLCISSIME
MI MARITE

vbi raro exemplo mulier, longinquis ex oris proficiſcens, marito defuncto religioſa officia humanitatis & memoriæ cernitur exhibuiſſe. num autem hæc fuerit Chriſtiana ego non auſim definire. illa faciunt vt affirmem; veniſſe de Gallia, VT COMMEMORARET MEMORIAM MARITI SVI. celebris enim eſt, & perantiqua apud nos deſignatio Parentaliorum his verbis, COMMEMORATIO OMNIVM FIDELIVM DEFVNCTORVM; apud Vſuardum in Martyrologio, & in Romano preſertim. Manſio preterea habitationem ſignauit; vt apud Appuleium Lib. VIII. *Metamorphos. notante Helmenorſthio*, hac quoq; deteſtabili deſerta manſione. *Et hinc factum eſt, vt inſcriptionem epiſtolarum obſignatarum Manſionem vulgo appellemus, quod indicet vbi quiſque maneat. In ſacris etiam Libris extant hæ notiones huius vocis. Numeri Cap.* XXXIII. hæ ſunt Manſiones filiorum Iſrael. *& paulo infra*, iuxta caſtrorum loca, quæ Domini iuſsione mutabant. *en MVTATIONES & MANSIONES quas in Itinerario Hieroſolymitano ſuperius notauimus. Et hæc videntur fuiſſe ſignata caſtra penes Alcimum Aui-*

Alcimum Auitum Lib. V.

Ergo vbi ſignatis ſederunt milia caſtris
Armatuſq; pedes vulgus vallauit inerme.

Quod autem CHRISTVS Dominus Ioannis XIV. *dicat,* in domo Patris mei manſiones multæ ſunt, *id vero ad Conclauia, & Diætas domus referri debere nemo non videt. Tu interim recte vale, cum tuis omnibus Patauij MDCXXIII.*

L. P. NICOLAO CRASSO IVNIORI I. CONSVLTO VIRO CLARISSIMO.

Epiſt. XXVIII.

HVmana hominis pars, quæ ab humo nomen ſortita in humum quotidie redit, exercuit ingenia Eruditorum ſæculi noſtri. & quidem ab his multa ſunt dicta, multa enarrata, quæ facem præferunt denſis tenebris Antiquitatis. multa vero adhuc reſtare annotanda & illuſtranda noſti tu Vir Clariſſime, qui nobiles Græciæ Inſulas, Cretam, Corcyram, Zacynthum, Cephalleniam non dicis

cauſa, vt pleriq; omnes faciunt, perluſtraſti; ſed gentium mores, inſtituta, legeſq; Fiſci Patronus & Patris tui, Regni Cretæ magni Cancellarij, Comes, accuratè obſeruaſti, vetuſtiq; æui reliquias acri cura eruiſti, concinnaſti, & digeſsiſti; inſtructus magna peritia omnigenæ Hiſtoriæ, & Humaniorum omnium Litterarum. mihi ſanè (vt hoc argumentum a puero vſq;, delectu aliquo ſum proſecutus) Iuſtini aliquot verba ſcrupulum ſemper iniecerunt, vt doctos viros conſulerem quæ illis eſſet mens, quouemodo caperent non ignobilis Hiſtorici verba. ſcribit enim Lib. XIX. dum hæc aguntur, legati a Dario Perſarum Rege Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Poeni humanas hoſtias immolare, & canina veſci prohibebantur, mortuorumq; corpora cremare potius, quã terra obruere a Rege iubebantur. *&c. Scio Ioannem Kirchmannum Lib.* 1. *de funer. Romanor. Cap.* II. *verborum collocationem tranſpoſuiſſe, repoſuiſſeq; apud Iuſtinum,* mortuorumq; corpora terra obruere potius, quam cremare a Rege iubebantur. *verum cum ego abſtineam ab hac metamorphoſi, perpendo tamen*

Hero-

Herodoti verba, qui Lib. III. *narrans Cambyſen iuſsiſſe, vt Amaſidis cadauer cremaretur, adiecit impiè feciſſe. Perſas enim Deum Ignem eſſe arbitrari, ideoq; nefas eſſe deo depaſci cadauere hominis. quamobrem Ignem inquinare arbitrati ſunt illi ipſa morte acerbius, vt inquit neſcioquis apud Suidam in voce* αὖθι *deq; hoc Ignis cultu apud Perſas non eſt quod dubitemus, quando etiam ipſe Cteſias, in excerptis Perſicis, & Clitarchus apud Diogenem Laertium id teſtati ſint. Itaque in eam ſententiam impellor, vt exiſtimem Darium hoc iuſsiſse in odium Magorum, quos ferè ad internecionem cæciderat. (hunc enim illum eumdem eſſe arbitror). qui etiam Feſtum Mago-phoniæ inſtituerit, cuius meminerunt Herodotus & Cteſias. Magorum autem inſtitutum fuit Ignis veneratio, vti notat Maximus Tyrius, & e recentioribus Dalechampius apud Athenæum, Sirmondus ad Sidonium, & Otho Heurnius in Indico Cap.* XXVIII. *neq; ſanè Perſa non fuit & & Cambyſes, qui vt vidimus cadauer Igni obiecit depaſcendum. Vel etiam (ſi tibi Amice non improbabitur) leni manu emenda Iuſtinum, vt videlicet ſcripſerit;* dum hæc

aguntur, legati a Dario Perſarum Rege Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Poeni humanas hoſtias immolare, & canina veſci prohibebantur, mortuorumq; corpora cremare, quæ terra obruere a Rege iubebantur. *hic nullam traiectionem verborum uides, imo percommodũ ſenſum. At obnũtiantibus omnibus, quotquot ego uiderim, Exemplaribus, religio mihi eſt aliquid in Iuſtino mutare. Quocirca uulgatam lectionem ſollicitandam non puto. tum quia Perſæ corpora terra non obruebant, ut fusè explicat ex Agathiæ Lib.* 11. *Heurnius loco citato; tum quia Rex, tactus forte odio Magorum, Cambyſis etiam exemplo & alterius cuiuspiam ut uidimus penes Cteſiam, Poenis exteris hominibus aliquid uoluit indulgere. Hæc ſunt ornatiſsime Craſſe mea Criteria. tu Ariſtarchum agas oro; probeſq; uel improbes prout animo tuo ſederit. Vale, & Romito noſtro elegantiſsimo dic a me multam ſalutem. Patauij. MDCXXIV.*

L. P.

L. P. NICOLAO FABRICIO PEIRESCHIO, REGIO AQVIS-SEXTIIS SENATORI, VIRO NOBILISSIMO ET ERVDITISSIMO.

Epiſt. XXIX.

S*Omniorum quæſtio* magnus ſermonum campus, magna diſputandi materia eſt, *inquit noſtras & veſtras Petrarca, Vir ornatiſsime. fuit hæc area, in qua decertarunt ſummorum virorum Ingenia, imo potius pelagus, vbi Natura, Doctrina & Superſtitio diductis ac diſtentis uelis decurrerũt. Euentorum autem inſignium & prædicatorum veluti ſine numero pene eſt numerus, ita inſignem hanc, cui deſcribendæ calamum aptaui, Epiſtolam, Viri ſuo æuo magni, apponere uiſum eſt, editam quidem alias, ſed deſcriptã etiã nobis ex Codice manuſcr. in mẽbranis qui fuit portio Bibliothecæ Pinellianæ, quam tu & ego florentem olim vidimus, & magnas pleraſque prouocantem copia & raritate Librorum.*

MARSILIVS FICINVS FLORENTINVS BERNARDO BEMBO DOCTORI ET EQVITI, VENETORVM ORATORI CLARISSIMO. S. D.

Salue ſemper amice coeleſtis atque diui-

ne. ceteros quidem amicos partim mihi ſors quædam obtulit, partem propria dedit electio. Bernardum vero Bembum mecum ab initio coniunxit coelum. diuina deinde Prouidentia mirabiliter confirmauit.coelum inquam. propterea quod eodem anno, eademq; die, ſub eodem ſidere nati ſumus. diuinam præterea Prouidentiam nos inuicem deuinxiſſe ex eo potiſsimum aſſero, quod eo anno, quo primum Orator Florentiam acceſſiſti, quarto fere ante acceſſum menſe, mihi grauiter ægrotanti, ſtatim poſt votum quoddam pro ſalute Deo diuæq; Mariæ ſuppliciter inſtitutum, viſus es, certe tum primum nobis notus in ſomnis, ante prorſus incognitus, vitam proſperamq; valitudinem polliceri. experge factus pene ſanus breui prorſus conualui. Quinto poſt menſe, qua die voto penitus ſatisfeci, eademq; hora, noſtrum ſponte primum adiſti Gymnaſium, magna comitante caterua. atq; ea forma, qua in ſomnis olim preuideram diuinitus ſalutaſti. multaq; inter nos dicta tunc, factaq; ſunt eodem prorſus pacto, quo ſomnians vide-

videram . eodem anno tamquam religioſis votis vitæ redditus Librum hunc de Chriſtiana religione compoſui . ergo lege feliciter amice coeleſtis atque diuine ; quem certe nobiſcum coelum ipſum ligauit ab initio, deinde coelo excelſior religio religauit . Marſilius tuus hęc manu propria, idibus Iulij MCCCC LXXIX, in agro Caregio . *hactenus ille, vir doctrina & pietate conſpicuus, cuius ea germana laus eſt, in eius Libris nihil inueniri, niſi quod ſumma cum virtute ſit excultum, & magna cum ſanctitate coniunctum vt in eodem manuſcripto Codice teſtabatur Authographum hoc;* Marſilius Ficinus Florentinus Lectori in ſola pietate S. D. Lege pia mente Lector noſtrum hoc de pia fide volumen. ſi quid in eo laude dignum repereris Deum lauda; abſq; cuius munere nihil eſt reuera laudandum . ſi quid minus tibi forte placuerit, noli rerum altitudinem diuinarum ex humani ingenij humilitate metiri . non enim ab humanis diuina, ſed a diuinis humana dependent.

Manu propria.

Quo

Quo magis miror Leonardum Leſsium inſignem Societatis IESV Theologum Lib. II. *de Iuſtitia, & Iure, Cap.* XLIV. *Dubitatione* II. *num.* VI. *in fine, pronunciaſſe hæc verba, in quibus modeſtiã non nemo deſidere t;* hinc ferè omnes Platonici vel Magi fuere vel magię fauere. ideo vt etiam Marſilius Ficinus ab hac peſte nõ fuerit omnino immunis, vt patet ex Li. III. de vita coelitus cõparãda. *Hui! Magus Ficinus. Tu eſto arbiter pro munere, quo fungeris ſumma cum laude vir illuſtriſsime, qui maiorum doctorumq; memorias perinde ac rem ſacram veneraris. Patauij. MDCXXV.*

L. P. ALBERTINO BARISONO

ABBATI VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XXX.

EGo vero Te Vir Reuerendiſsime niſi amẽ & colam ferreus planè, & ſaxeus ſim. cum Tu Patriam, & res patrias eo loci habeas, vbi res haberi par eſt dignas cultu, & veneratione.

O duo

O duo præterea tales Patauina tuliſſet
Terra viros!

Et ſanè mirum eſt, cum amor Patriæ vnumquemq; alliciat eo ſucceſſu, vt Vlyſſes aſperrimos Ithacæ ſcopulos præferat contubernio Calypſus, inueniri tamen homines adeo bardos, quibus aliena tantum ſapiant, vileſcant ſua. At te Ciue ter beatam Patriam noſtram; qui res exteras & noſtrates apprimè noris, qui Romanas & Græcas Antiquitates coniunxeris cum exacta notitia rerum Patauinarum, quas totas a carceribus ad metas non ſemel, neq; curſim perluſtraſti. Et ſanè habet Vrbs noſtra magni conditoris & rerum geſtarum gloria inclyta, non parua etiamnunc ornamenta, quæ hominem exultum politioribus Litteris queant cum fructu, & cum delectatione exercere. exemplo mihi ſit vetus Inſcriptio Rhamnuſiana, quæ proſtat in pariete fornicis prope Pontem quem appellant D. Benedicti. illius antiquum ſegmentum, quod eſt aſpectantibus ad dextram, ſuppletum eſt noua recentioris lapidis adiectione, ſi Aldo Manutio credimus, ex fide vetuſti Codicis. At illam religioſè, vt æquum fuerat, neq; illi exſcripſerunt qui res noſtras attigerunt

gerunt, neq; exteri quantumuis docti, & eruditi. Manutius ipſe bis peccauit, tum quia non pauca immutauit, tum quia rationes Ortographiæ ſuæ comprobare anniſus eſt auctoritate ſegmenti recentioris. Smetius & Gruterus, decepti ab aliquo, qui exceperat oſcitanter, deceperunt & ipſi alios, quibus hæc lustrare vel non contigit, vel non placuit. Andreas etiam Schottus V. Cl. qui omnem Antiquitatem callet, eamq; lotis manibus contrectare amat, Obſeruationes ſuas, quas Humanas vocauit, hoc vetere monumento exornatas voluit, Lib. v. Cap. XI. parum tamen & ipſe felix in exſcribendo. Deſcribam igitur ego nobiliſsimum hoc cimelium, bona vtique fide. & accedam animo illuſtrandi, non carpendi conſilio laudatam illorum induſtriam, qui opes noſtras vel eruerunt, vel indicarunt. & ſanè turpè eſt, hæc notiora aduenis eſſe, quam incolis, neſcio quo malo Italiæ noſtræ fato plaudente, & bona quæq; ingenia in Barbariei barathrũ ſecum raptante. Verum obnitamur qua licet: ſitq; nobis, vt fortes viros decet, fatum in dextra. Oſtendam autem primum quid peccatum ſit in ſupplemento. deinde notabo quid

pecca-

peccauerint deſcriptores. tum autem connitar explicare quidquid erit operæ precium. In ſegmento recentiore qui AELIVS ſemper fuit perperam HELIVS factus eſt; & titulo IMPERATORIS numquam vſus, Imperator euaſit. addamus P. Coelium & Balbinum ineptè diſiungi: & quid, ſi ſcribendum fuerat OPTVME, MAXSVME, & FAXSIT? & hæc quoad ſupplementum. Marmoris quod vetus erat deſcripſerunt Smetius, Aldus, Gruterus, Schottus. mendoſè omnes. Aldus pro VIBVLLIO ſubſtituit nobis VIRBVLIVM. pro HANC ARAM: VTI; CETER; LEGIBVS; ſuppoſuit ARAM; VT; CE..RA; LEGIB. Smetius & Gruterus haud multo melius in eodem argumento verſati ſunt. Schottus ipſe, alienam fidem ſecutus, vt videtur, quod erat in marmore PIO CO fecit PROCOSS. quod erat EEVNTE, ſuppleuit PRAETEREVNTE, & alia ad eundem modum. Nos primi bona fide repreſentamus. Praire autem eſt dictare verba ſolemnia, quod Pontificum erat, vt patet ex Liuio noſtro. Lib. VIII. *&* X. *& Plin. Lib.* XXIIX. *Cap.* II. *Magmentum; cuius meminere Arnobius Lib.*

VII. *adu. Gent. Varro L.* IV. *de L. L. & Feſtus (non MAGNENTVM vt viſum eſt doctiſſimo Turnebo Lib.*XXII. *Adu. Cap.*VI) *eſt* quoddam pinguiſsimum extum, *inquit Ioannes Genuenſis*, vel ſecũdum proſectum. Cornutus, quidquid mactatur, vel quidquid diſtrahitur dicitur Magmentum. ita narrat Hug. Papias etiam dicit, Magmentum alij pinguiſsimũ inteſtinũ, alij ſecunda proſecta. Cornutus vero quidquid mactatur vel diſtrahitur. *Proſiciarum autem extat mentio apud Arnobium. Feſtus* Proſicium quod proſecatum proijcitur. *Eodem fere ſenſu eruditiſsimus Sigonius, Libro* II. *de antiquo Iure Prouinciarum*, quæ vero exta valde aucta erant, ea Magmenta dicta eſſe arbitror. cuius vt ſacrificalis vocis mentio eſt apud Varronem, Feſtum, & Arnobium Libro aduerſus Gentes VII. & veteri Aræ inſcriptione, quæ Narbone & Patauij legitur, in qua eſt, SI QVIS HIC HOSTIA SACRVM FAXIT QVOD MAGMENTVM NEC PROTOLLAT ID CIRCO TAMEN PROBE FACTVM ESTO. vouet enim aram ille, cum ea con-

conditione, vt etiam ſi ſacrificium Magmentum, id eſt exta aucta non oſtendat, nihil tamen triſte portendat. vnde Magmentaria vaſa eſſe quidam putarunt, in quibus ipſa magmenta reponerentur. *impegit tamen & Sigonius ad hunc lapidem, cum veterem Inſcriptionem appellarit, quæ pro dimidia tantum vetus erat. Leges quæ dicuntur & Regiones ſunt Haruſpicum ſollemnia effata. quo ſpectat inſignis locus M. Varronis Li.*VI. *de L. L. in princip. fere Libri. & hiſce Regionibus aptabant præſides Deos, vti prolixe ridet Arnobius. Lib.* IV. *VTI SIS VOLENS PROPITIVS. Cato de R. R. Tit.* CXXXIV. Iane Pater te hac ſtrue commouēda bonas preces precor, vti ſies volēs propitius mihi liberiſq; meis domo, familieq; meę. *neq; ſanè aliter Liuius. Li.*XXIX. eę per manus ſuccedētes alię alijs, omni effuſa ciuitate obuiā, thuribulis ante ianuas poſitis, qua præferebatur, atque accenſo thure, precantibus vt volens propitiaq; vrbem Romam iniret. *Coelium Balbinum quem diximus monſtrauit nobis antiquus lapis apud Onuf. Panuinum. Ciu. Romana.*

VI.

P. COELIO. P. F.
SER. BALBINO
VIBVLLIO PIO
XVIRO STLITIB. IVDIC
&c.

Et alter apud Gruterum, MIX. 6, *in quo legitur*

L. AELIO. CAESARE II
P.COELIO BALBINO COS

ex quo Fuluius Vrſinus in gente Poſtumia reſtituebat in noſtra Inſcriptione

L.AELIO CAESARE II

illud enim IMP. vt diximus abſonum omnino eſt, Hæc abs te non improbari V. Reuerendiſsime votorum meorum ſumma eſt. ex Biblioth. noſtra, XII. *Kal. Mart. MDCXXVI.*

L. P. IOANNI HIERONYMO BRONZERIO PHILOSOPHO, ET MEDICO, VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epiſt. XXXI.

P*Erſianum illud*

--o mores? vſq; adeone

Sci-

Scire tuum nihil eſt:niſi te ſcire hoc ſciat alter?
vti omnes interpretentur & ego noui, & tu noſti Amice. Dabis tamen ueniam, ſi ego deriuauero ad rem non utique improbandam in ſtudijs noſtris, Litterarum uidelicet Humaniorum. ſcire meum nihil eſt; niſi me ſcire hoc ſciat alter, alter uidelicet, qui Cenſorem agat, qui probet, qui improbet; qui rectè dicta Chriſimo excipiat, qui perperam enunciata Obelo confodiat. Naua tu mihi quæſo hanc operam hodie. & vide an Auctoribus aliquot feliciter medicinam fecerim. Marcellus veſter Vir Inluſtris, ex Magiſtro Officiorum Theodoſij Aug. in carmine de Medicina hæc habet

Quodq; ab Idumæis vectum Seplaſia vendunt,
Et quidquid confert Medicis Lalagæa Cataplus.

Quæ Cataplus eſſet hæc Lalagæa ego diu hæſitaui, cum præſertim eruditiſsimi viri, Iacobus Sirmondus in Notis ad Sidonium, & Gaſpar Barthius Lib L. *Aduer. Cap.* VI. *legant diſerte,*

E quidquid confert Medicis Lalagæa Cataplus.

quibus & adijcias Martinum Smetium in Proſodia, verbo Cataplus, qui tamen non Martiali, vt facit, ſed Marcello, vel Vin-

H dicia-

diciano vt Barthio *placet , hunc verſum aſcribere debuit . At omnem mihi hæſitationem exemit mos probè cognitus veterum Librariorum , qui ſyllabas geminare conſueuerunt vbi non erat opus , & non geminare vbi debuerant . Lego igitur hic*

Et quidquid confert medicis Lagæa Cataplus.

& erit Cataplus Alexandrina , de qua Caſaubonus ad Suetonium. Lagæa a Lago Ptolomæi patre. Lucanus Lib. 11. *Nilum Lagæum appellat*

Qua mare Lagæi mutatur gurgite Nili,

& Lib. X.

---regnum Lagi Romana ſub arma
Iret---

& eodem Libro de ſe Cleopatra

---Farij proles clariſsima Lagi
Exul in æternum---

& in fine Libri proles Lagæa,*&* Regia Lagi. *Silius etiam Italicus Lucanum imitatus, Lib.* 1. *cecinit ,*

Terminus huic roſeos amnis Lagæus ad ortus,
Septeno impellens tumefactum gurgite pontum.

*Martialis Lib.*IIX.

Hoſpita Lagæi littoris vmbra iaces.

Iuue-

Iuuenalis Sat. vi. *v.* 83.

Nupta Senatori comitata eſt Hippia Ludium
Ad Pharon,& Nilum, famoſaq; moenia Lagi
Prodigia & mores vrbis damnante Canopo.

A Marcello tranſeamus ad Marcianum Capellam. hic Lib. IV. *in princ. Dialecticen producit ad conſeſſum Deorum, aitq; fuiſſe illi* geſtamen in manibus inopinũ, ac prorſus Gymnasijs omnibus ineſpertum. in læua quippe Serpẽs gyris imãnib. inuolutus. *& infra* .nimirum inquit Bromius, qui facetior eſt Deorum,eamq; penitus neſciebat, hęc aut (*non autem*) ex harenis Lybię anhelantis adducitur, quod & capillitiũ implexum docet,& amicitia venenorum,aut fidendũ forma copulã eſſe Marſicæ nationis. *quis non hæreat continuo in illis duobus verbis*, forma copulam? *ego aio legendum eſſe* pharmacopolã eſſe Marſicæ nationis. *nimirum Marſi apud vniuerſam Antiquitatem famam ſibi compararunt in tractandis Serpentibus. alluſit Bromius ad Pharmacopolas circunforaneos, qui etiam hodie anguino contubernio inſtruunt pompam ſcenæ ſuæ. prætereo Hugonem Grotium hic, Hieronymum Columnam ad Ennij fragmenta,*

& Vmbronem Virgilij, VII. *Aeneid.*
Vipereo generi, & grauiter ſpirantibus Hydris
Spargere qui ſomnos cantuq; manuq; ſolebat.
vbi Seruius præclarè. eſt vero permirum, quod ſcribit Euſtathius enarrator Dionyſij, ſcribere quendam, Romæ Viperas Marſos vocari. at fefellit Euſtathium & illum neſcioquem originatio vocis & idiotiſmus. non enim Romæ Viperas Marſos, ſed Maraſſos appellabant, uti etiam nos hodie appellamus & Matheolus ipſe ad Dioſcoridem Lib. II. *Cap.* XVI. *teſtatur Marſos, qui ſe apud popellum iactant veluti gentiles Diui Pauli quem Vipera in Melita inſula non læſit, Actor. Cap.* XXV. *Viperas Maraſſos vocare. At quid prohibet una & eadē opera etiam Prudentio ferre opem? is in Præfatione Libri prioris contra Symmachum luculenter uti ſolet explicat appulſum D. Pauli ad inſulam, quàm diximus, excitatum ignem, Viperæ morſum, & adclamationem inſulanorum. mox allegorice Hiſtoriam transferens ad relationem Symmachi, hæc habet*
Seps inſueta ſubit ſerpere flexibus,
Et vibrare ſagax eloquij caput.
Impreſſi hucuſq; habuerūt quos ego qdē uiderī.

Spes

Spes inſueta ſubit----

ſeps emendabat & rectè Latinus Latinius Viterbienſis eruditiſsimus Vir, ut me Romæ docuit Iacobus Sirmondus. eſt autem Seps quidam exiguus ſerpens, qui non ſolum corpus, uerum etiam oſſa ueneno conſumit, ut inquit Ioannes Genuenſis. qui citat Lucanum in IX.

Oſſaq; diſſoluens cum corpore tabificus ſeps

uocat autem Prudentius Viperam pro copia Poetica Aſpidem, Hydrum, & Sepem. Cæcilia & ipſa eſt de genere Serpentum. ut patet ex Columella Lib. VI. *Cap.* XVII. *quam tamen Librarij apud Vegetium Lib.* III. *Mulomed. qui Columellam penè totum exſcripſit, in Celiciam mutarant. e diuerticulo reuertamur in ſemitam, & Marcianum reuiſamus, apud quem eodem loco Bromius ita argutatur,* Quod ni eſt, ex illius hami fraude colligitur, quod circulatrix pellaciſſima, & Metarũ Marſicarũ incola cõprobat. *haſce Metas Marſicas ego non probo: & repono Metas Murtias, famoſas illas preconio Mercurij apud Apuleium Lib.* VI. *& dictis Seruij, Aen.* VIII. *ad illa*

Conſeſſu Caucæ, magnis Circenſibus actis.

Et has quidem Metas in ſuo Circo maximo

Pyrrhus Ligorius, adiuncta Aedicula Murtiæ, propè carceres locauit. in Circo autem ad Metas proſtabant impoſtores, & circulatores. Ennius ipſe commemorauit

---de Circo Aſtrologos

Iuuenalis Sat. VI.

Si mediocris erit; ſpatium luſtrabit vtrinque
Metarum, & ſortes ducet---

& infra

Plebeium in Circo poſitum eſt & in Aggere fatũ

ad quæ carmina ne pigeat videre antiquum Scholiaſten, qui meminit Circi, Circulatorum, & Spinæ Circi. legemus igitur: & Metarum Murtiarum incola comprobat. Hiſce omnibus quæ dixi ſi Tu amice calculum candidum adieceris, erit vt gaudeam impendiſſe me horulas aliquot non malis Auctoribus emaculandis. Vale. domi meæ. III. *Kal. Mart. MDCXXVI.*

L. P. FELICIOSIO
HVMANIORVM LITTERAR. PRIMARIO PVBLICO PROFESSORI.

Epiſt. XXXII.

QVod te Vir Cl. hac mea Epiſtola compellem ea cauſa eſt, vt tu qui helluo

Libro-

Librorum es, videas an ego ab irriſione vindicem ſubſannatorum, Dedicationes quas vocamus Eccleſiarum noſtrarum. Iamprimum certum eſt, antiquos veræ Religionis exſortes dedicaſſe & ipſos Templa ſua. & notat latè Briſſonius Libro I. *Formularum. qui etiam meminit verbi ſollemnis DEDICO, & DEDICABO; vt rectè habet Dedicatio Aræ, Salona Patauium translatæ, quæ in pariete affixa viſitur, propè Pontem D. Benedicti. neq; aliud ſibi voluit Horatius Carminum Lib.* I. *Ode* XXXI.

Quid dedicatum poſcit Apollinem
Vates---

& Arnobius Lib. VI. *aduerſus Gantes.* ſed erras (inquitis) & laberis; nam neq; nos æra, neq; auri argentiq; materias, neq; alias quibus ſigna conſiunt, eas eſſe per ſe Deos, & religioſa decernimus numina: ſed eos in his colimus, eoſq; veneramur quos DEDICATIO infert ſacra & fabrilibus facit inhabitare ſimulacris *& infra.* quinimmo iure DEDICATIONIS impulſos ſimulacrorum coaleſcere iunctioni. *Neq; ſolum templa, & Simulacra dedicabant illi, ſed & Vrbes, Ther-*

mas, Balineaue, & reliqua publica opera. Idatius Epiſcopus in Faſtis, His Conſulibus dedicata eſt Conſtantinopolis die v. Idus Maias. *quo die Menologium habet* ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΕΩΣ. *quibus concinit Genebrardus. Dedicatio igitur Conſtantinopolis erit dies natalitius eiuſdem. quo forſan die cudebantur Nummi ærei minuti cum eius Vrbis imagine, veluti & Romæ: qui & nunc copioſiſſimi eruuntur. & rem ipſam fusè admodum narrat Zonaras, Annalium Tomo tertio in principio. Ex quo diſcimus non primum iactum lapidis fuiſſe Dedicationem, ſed perfectionem operis ad faſtigium conſummati. & huc pertinent Natales Vrbium, qui leguntur non infrequentes. de Thermis idem Idatius.* His Conſulibus Thermæ Caroſianæ dedicatæ ſunt. *de Balineo vetus Inſcriptio Nouarienſis a Paulo Gallerato edita BALINEVM QVOD VI CONSVMPTVM FVERAT &c. PECVNIA SVA RESTITVIT ET DEDICAVIT. de Statuis clarorum virorum Suetonius, Auguſto Cap.* XXXI. itaq; & opera cuiuſq; manentibus titulis, reſtituit: & ſtatuas omnium triumphali effigie, in vtraq; Fori ſui

porticu dedicauit. *Arcus & Fornices triumphales inſcribuntur et ipſi paſsim DICATI, vel CONSECRATI. & hæc apud Ethnicos, qui multa communia habebant cum Chriſtianis, vt animaduertit doctiſsimus Annalium Eccleſiaſticorum Scriptor, To.* I. *Anno* XLV. *pag.* 327. *editionis Romanæ: & a quibus multa ad Chriſtianam pietatem translata ſunt, vt idem Baronius aſſerit, eiuſdem Tomi pag.* 520. *veluti etiam ipſa templa, quæ erant prauæ Religionis officinæ, & impietatis asyla, in Baſilicas quandoq; tranſierunt. Magnus Felix Ennodius (quem Innodium appellat Arnulphus Epiſcopus Lexouienſis) Dictione* II. credo ego vos, fratres cariſsimi, tota mentis cura venerari, quod in loco hoc, manente Templi nomine, vetus perierit pro religione cultura: quod Delubri reuerentia fugatis inſtituatur libaminibus, quod ſacrarium appellatur merito, poſtquam ſeniores hoſtias abiurauit, & in adolendi mutatione ſacrificij, diuinæ Aedis nomen aſſumpſerit. *Apud Hebræos Dedicatio antiquiſsimi fuit inſtituti, vt tradunt Vvalafridus Strabo, de Rebus Eccleſiaſtic. Cap.* IX. *& Rabanus Maurus, Lib.*

II.

II. *Inſtitutionis clericor. Cap.*XLV. *nec non &* *Sigonius Lib.*III. *de Rep. Hebræor. Cap.* XVI. *a quibus hauſiſſe noſtros nemini, arbitror, dubium erit. ad noſtras autem quod attinet, qui ad ſacietatem volet haurire, is adeat doctiſſimum Ioannem Stephanum Durantum, de Ritibus Eccleſiæ Catholicæ Lib.*1. *Cap.*XXIV. *quibus adÿci poſſunt Idatÿ eiuſdem verba itidem in Faſtis,* His Conſulibus dedicatum eſt Conſtantinopoli Dominicum die XV. Kal. Martias. *Dominicum autem ſacra ædes eſt, vt ante Baronium in Martyrologÿ notis, explicat vetus Itinerarium Hieroſolymitanum, cuius hæc ſunt;* ibidem modo iuſſu Conſtantini Imperatoris Baſilica facta eſt, id eſt Dominicum miræ pulcritudinis. *Pompa ipſa Dedicationis Chriſtianæ luculenta extat apud Venantium Fortunatum Lib.* III. 4.

Conuocat egregios ſacra ad ſollemnia Patres
&
Hinc te Pontifices circundant, inde miniſtri;
  Cingit te totum, hinc honor inde fauor.
Clerus & ecce choris reſonat, plebs inde choraulis
  Quiſq; tuum votum qua valet arte canit.
&c. vt non ab re dixerit Alcuinus Flaccus Caroli

roli magni præceptor, Commentario Lib. V. *in Euangelium Sancti Ioannis, Dedicationem Templi ad tempus vſq; Dominicæ Incarnationis obſeruatam fuiſſe*, quæ etiam ſalubri conſuetudine in Eccleſijs Chriſti ſeruari moderno tempore dinoſcitur. *neq; vero Alcuinus barbarè vſurpauit Eccleſias Templorum, aut Baſilicarum loco; Saluianus enim Maſſilienſis non ſemel vſurpauit. Illud etiam diſquiſitionem tuam meretur, quare Vitruuius Lib.* II. *Cap.* VIII. *dicat nefas eſſe dedicata remoueri, cum remouerit Plinius Lib.* X. *Epiſt.* LIIX. *&* LIX. *& id ex reſcripto Imperatoris Traiani. & an Dedicatio nouitatem indicauerit, veluti apud Hygenum, de Limitibus conſtituendis legitur*, ab agrorum noua dedicatione culturæ *colonias dictas eſſe; & apud Ennodium Dedicatio Auditorij; & Calices dedicati in Epiſtola Hadriani Auguſti, apud Fl. Vopiſcum in Saturnino. Inſolens præterea huius verbi notio me ſollicitat, qua vtuntur Appuleius Lib.* III. *de habitudine Doctrinæ. Platonis, & Goffridus Abbas Vindocinenſis Lib.* III. *Epiſt.* XXVII. *ille enim Qualitates Dedicatiuas & Dedicare pro Affirmatiuis, & Affirmare; hic Dedicare pro*

com-

commendare & confirmare vſurpant. Hæc ideo ad te V. Cl. pluribus fortè quam ferat modulus Epiſtolæ familiaris; non quidem vt doceam, ſed vt docear abs te, cui interminа Lectio patefecit intima omni-fariæ Eruditionis. Domi. MDCXXVI.

L. P. IOANNI THVILIO

HVMANIOR. LITTERAR. PVBLICO PRIMARIO PROFESSORI.

Epiſt. XXXIII.

NOn omnino inſcite Hirundines olim Cycnos arguebant, propterea quod canendi artem nollent in publicum proferre, ſed pratis ſolum, fluminibus, & Zephyro canerent. occultæ muſicæ vetus eſt dictum nullum eſſe alicubi commodum V. Cl. cuius ego præcepti memor ſi quid in arculis meis pluteiſue latet, id omne conſilium eſt tranſcribere publico bono, vt docti homines quos Editionis fortuna deſtituit volitent aliquando per ora virum, & poſtuma hac fama perfruantur merito iure. vtinam vero quod ego tenuita-

ti

ti meæ impero, id exequantur alij copioſi & locupletes, qui Bibliothecas (niſi Bibliotaphia malimus appellare) refertiſsimas habent ineditis bonorum Auctorum fœtibus, eo conſilio, vt in compedibus habeant immortalia monumenta Ingeniorum, donec illa ignis fortuitus redigat in fauillas, vel uis maior hoſtilitatis alio auertat. Hiſce nos precemur bonam mentem. tu interim hæc habe in fercula primæ eius Menſæ, quam tu Muſarum Triclinio præfectus ſtrenuè apparas accolis Parnaſſi. Tranquillus Moloſſus uixit auorum noſtrorum memoria. Cremonenſem facit Gyraldus. ego Caſalenſem arbitror, uti etiā ad me ſcripſit olim Vir Nobilis Petrus Antonius Tollētinus Canonicus Cremonenſis, qui recentem Hiſtoriam ſiquis alius amauit, & in precio habuit. illius apud me ſunt Epigrammata, Odæ, Elegiæ, inedita omnia. excerpſi autem hæc in gratiam tui.

De Naue Farnesii.

Si meruit coelum quæ vexit Iaſona puppis
 Auſa per ignotas currere prima vias,
Qua vehitur Diuum ſuperæq; Vicarius Aulæ,
 Nobilis & toto maximus orbe Leo,
Hæc vna ante alias, tanto victore beata,

Quo

Quo tandem fuerit digna carina loco?
uidetur autem hæc nauis uectaſſe Leonem in Lacu Vulſinienſi, in quo tractu ut aſſerit Paulus Iouius Lib. IV. Vitæ Leonis X. Alexãder Farneſius Cardinalis Pontificem excipere ſolitus, frequentes uillas atq; prætoria ingenti ac erudito ſumptu paſſim exedificarat. neq; alia de cauſa uidetur ceciniſſe quæ proximè ſubnotamus

In Aduentu Leonis Pont. Max.

Hunc quicumq; vides factum de frondibus Arcũ
Forſitan ignoras ſerta quid iſta velint.
Frondibus ornantur magnorum Templa Deorũ,
Dum celebrat lætos Martia Roma dies.
Fronde renidet Hymen, gaudet Victoria fronde;
Lætitiæ ſemper conuenit illa nouæ.
Cura Deum manifeſta Leo, quo pręſide rerum
Felicem terris credimus eſſe Iouem:
Viſit Alexandri Farneſia tecta, decetq;
Tam feſtum læta fronde virere locum.
item

Ad Leonem Pont. Max.

Cum placidam veris faciem nouus extulit annus
Floribus & læto gramine ridet ager.
Læta quod eſſe vides frondentibus atria ramis;
Tota domus vernat te veniente Leo.
Illa certe locum & occaſionem deſignant

De

De Lacu Vulſino.

Ocia cum Nymphis vitreo Vulſinus in antro
Dum capit, & lætos ſpectat agitq; choros,
Pulſari liquidas feſtis clamoribus vndas
Senſit, & ex imo ſuſtulit ora lacu.
Vtq; ſuas vidit certamina tanta per vndas,
Et volitare citas per vada ſumma rates,
Imperio maris inſani ſibi gaudeat inquit
Perpetuiſq; regat turbida regna Notis
Neptunus, cui Scylla rapax, cui ſæua Charybdis
Naufragijs miſeras terreat vſq; rates.
Per mea vel paruis innoxia regna carinis
Ludere dum proceres, Pontificeſq; iuuet.

quæ ſane carmina feſtiua, arguta, & concinna mihi videntur, & indigna Lilij Gyraldi Critica nota: cum Lib. 1. de poetis noſtror. temporum pronunciauit, Tranquillo Moloſſo Cremonenſi nondum planè apertam eſſe viam; pleno tamen gradu ad illam contendere: niſi quid euntem impediat.

Hæc quæ ſubdo grauia ſanè ſunt, non ſine aculeo.

Epit. Hadriani Pont. Max.

Quod bonus & recti cuſtos, quod pacis amator,
Correctorq; Aulæ luxuriantis eras,

Sci-

Scilicet hac vna ex cauſa vir ſancte periſti,
Vixiſſes annos Neſtoris improbior.

Aliud.

Longior in terris ætas tibi ſancte fuiſſet
Præſul ad innumeras prodita Olympiadas,
Si male vixiſſes. breuius tibi contigit æuum,
Exemplum raræ quod probitatis eras.

Diſtichon hoc, & ipſum cum Antiquitate paria facit

De Luſco.

Luſcus habet nũmos, habeat, dum, quod facit, idẽ
In medio ſitiat Tantalus Eridano.

Ex hiſce paucis tu poteris coniectare quãti preciij ſint reliqua. illa ſanè Typographum opperiuntur quempiam, & illum quidem amãtem publicæ rei, non geſtientem loculos implere. quos tamen ex huiuſmodi merce nemo feret inanes. Eiuſdem generis ſunt apud me non pauca, velut Publij Auguſti Gratiani Odarum Liber vnicus; Bartholomæi Fuſci Leonici carmina; Hieronymi Vallenſis Patauini carmina; Andreæ Nauagerij aliqua, omnia typis deſtinata. tu vale; & Muſas cole. Domi. MDCXXVI.

L. P.

L. P. CHRISTOFORO FORSTNERO VNIVERSAE HISTORIAE CONSVLTISSIMO.

Epiſt. XXXIV.

QVod de loco Taciti, Vir doctiſsime & nobiliſsime, Lib. XI. *Annalium aurem vellis, id vero gratiſsimum eſt. non quod ego is ſim, cuius Tu cenſuram expetere magnoperè debeas, ſed quia pateat hinc mihi campus, in quo & tibi obſequar, & ea perdiſcam, de quibus vos magni in re Litteraria Anteſignani meritò dubitatis. locus eſt de Cenſu Claudiano. in quo Tacitus tradit cenſa fuiſſe Ciuium* LXIX. *centena, &* XLIV. *millia. immanem numerum inquis. & ſanè videtur. Verum I. Lipſius in Commentario ad Tacitum non dubitat, confirmatq; ratione & calculo Caſsiodori, qui (vt ipſe ait) exprimit ſexaginta nouem centena millia. imo & Lib.* I. *de magnitud. Rom. Cap.* VII. *tuetur hunc numerum, & Lib.* I. *Elector. Cap.* XXVII. *vtrobiq; aduocans in teſtem lapidem Ancyranum, qui continet Breuiarium rerum ab Auguſto geſtarum, vt noſti. Lipſio*

ſunt qui adſtipulentur, veluti Hadrianus Politus, qui Tacitum Italicè vertit, & alij: At vndè hauſerit Lipſius, quem adfert calculum, Caſsiodori, ego ſanè non video. eſt apud me triplex Caſsiodori Chronici editio. Prima Baſilienſis, edente Ioanne Cochleo, anni MDXXIIX. ſecunda Panuiniana, Veneta, anni MDLIIX. tertia Aurelienſis, Broſſei, anni MDCXXII. hæ ſingulæ conſtanter habent, inuenta ſunt Ciuium Romanorum centena millia. & XLIV. *alias XLIII. Panuinius tamen voluit quidpiam deeſſe in his verbis, vt inter-punctionè teſtatus eſt:* & inuenta ſunt Ciuiũ Romanorum ... centena millia, *& XLIV. A Libris ſanè manuſcriptis nihil iuuamur; cum Vaticanus, & Mediceus inter ſe pugnent. ab alijs Hiſtoricis nihil opis ſuggeritur nobis. Lapis ille verè Lapis Mazochij f. 24. TEMPORIBVS CLAVDII TIBERII FACTA HOMINVM ARMIGERVM OSTENTATIONE IN ROMA SEPTIES DECIES CENTENA MILLIA LXXXVII. & ideo Lipſio merito ſuſpectus; mihi ſanè videtur adulterinus, & plumbei neſciocuius hominis purum putum commentum.*

illa

illa enim FACTA OSTENTATIONE IN ROMA. *mera Italica ſunt*, fatta la moſtra in Roma. *Inſcriptio Ancyrana deſcripta nobis ab Augerio Busbequio, & primum euulgata ab A.Schotto, tum a Lipſio, Caſaubono, Grutero, Rutgerſio certatim edita habet conſtanter ſub Auguſto, Cap.* II. *& quidē non ſemel* CIVIVM ROMANORVM CENSITA SVNT CAPITA QVADRAGIENS CENTVM MILLIA. *At cenſus ille Claudianus proculdubio, maior fuit. ita ſanè. In hoc tumultu ſententiarum diſsidere procliuius mihi eſt, quam deliberare cui me parti ad dicam. Gordius hic nodus alium Alexandrum opperitur, cui ſuppetat iuuenta feruidior, & recentior a ſtudijs animus. Tu ille es Vir Clariſsime, cui hæc adorea debetur. Vale, interim & me ama. Domi. XV. Kal. Sep. MDCXXVI.*

L.P. IO. HIERONYMO BRONZERIO PHILOS. ET MED. VIRO EXCELLENTISSIMO.

Epiſt. XXXV.

Ne tu Lucianum, amice, ſi non ſuperaſti, at exæquaſti in feſtiuo & iocoſo Iperneſelo tuo. bone Deus? quantum Salis, quãtum Italici aceti, quantum eruditionis & Doctrinæ huic Libello aſperſiſti? te felicem huiuſmodi Ingenio, me tanto patrocinio fortunatum. Hermidorus ſanè & tu Dafnidium ſeruaſtis, digni vtique Corona Ciuica, quam vobis pertexat Veritas, imponat Humanitas. Animus etiam nunc meminiſſe horret Tragoediarum, quas in me concitarant malus Liuor, & abſurda Imperitia. verum hæc & alia ego

Tradam proteruis in mare Creticum
Portare ventis-----

Illud probè dictum eſt abs te non vacare Apollini, poſt Antipodas repertos, deſcendere de curru, & ſecedere in Parnaſſum ad viſendas Muſas. Antiquitas enim quotidie illum, ad veſperam, in Thetydos cubilia ſe recipientem fingebat. Ipſe apud Ouidium. 11. *Metam.*

Tunc

Tunc etiam quæ me ſubiectis excipit vndis,
Ne ferar in præceps, Thetys ſolet ipſa vereri.

Et hinc Thetyn appellat phoeboea cubilia Silius Italicus Lib. III. *Et Iuuenalis commentus eſt per quam ridiculè Sat.* XIV.

---Herculeo ſtridentem gurgite Solem.

Quod vetus Interpres ita explicauit, Gaditano Oceano Sol mergēs ſtridet, vt ſi ferrū candens in aqua tingas. *ſceptra Pædagogorum! Quam verè ſcripſit D. Auguſtinus,* I. *Confeſsion. Cap.* XII. *Vela pendere in liminibus Grammaticarum Scholarum; ſed non illa magis honorem ſecreti, quam tegumentum erroris ſignificare. Verum cupio tu mihi dicas aliquando qua ratione Phoebus apud antiquos Parnaſſum nonnumquam incoluerit, in contubernio Muſarum; cum interdiu ſemper aurigam egerit, & noctu apud Thetyn diuerſatus ſit. exquire hoc amabo ab Aſtræa ſiue Mercurio tuis. Sidonius ſanè Apollinaris, poeta elegans & eruditus, in curru Phoebeo Muſas locat Carm.* XXII.

Ibant Pimpliades pariter, mediumq; noueno
Circunſiſtentes vmbrabant ſyrmatę currum.

perſequitur autem

Pendet per teretes Tripodas Epidaurius anguis,

Diffuſus ſanctum per colla ſalubria virus.

ego ſanè vidi in vetere Nummo anguem extantem e Cortina, at non pendentem per teretes Tripodas. alioqui Cortinis XV. *virorum Delphinus in sūmo reponebatur, vt notat Servius ad illa* III. *Aeneid.*

---patrias obtruncat ad Aras.

& patet ex Nummis argenteis Vitellij Augusti. Tu vale nugarum ſatur. Domi, MDCXXVI.

L. P. IOANNI RHODIO DANO EXCONSILIARIO NATIONIS GERMANICÆ PHILOSOPHORVM ET MEDICORVM. V. CL.

Epiſt. XXXVI.

Armorum ſonitum toto Germania cœlo
Audijt; inſolitis tremuerūt motibus Alpes

Libet enim te affari V. Clariſsime carminibus maximi Poetarum in argumento non prorſus diſsimili. Germania ſanè veſtra, non quidem toto coelo, ſed tota terra armorum fragorem experitur; & non Alpes

pes

pes ſed Italia nunc nuper haud omnino inſolitis contremuit motibus. eos tibi nunc recenſere decreui, tibi qui res noſtras amas (vt vt peregrinus ſcies) qui varia Eruditione pectus exornaſti, qui ingenium Philoſophicis Mediciſq; Exercitationibus excultum habes. Apulia, quæ & Daunia, portio Regni (vt nunc vocamus) Neapolitani eſt. noſtri Apuliam planam vocant, a terrarum latè patente planitie. ab exoriente Sole habet Apuliam Peucetiam, quæ nunc eſt terra de Bari; *ab occiduo latere Aprutium; a meridie limes illi eſt Apenninus; a Septentrione fluctu Hadriatico pulſatur. Regio eſt triticeæ meſsis feraciſsima, & Gargano monte illuſtris. In hoc tractu terrarum, hoc anno MDCXXVII. die* XXX. *Menſis Iulij, circa Meridiem, terra altius concuſsa, Oppida Sancti Seueri, Sancti Pauli, Serræ Capriolæ, Prucinæ, Ripaltæ, & alia non pauca, neq; ignobilia ſubſederunt penitus; veſtigijs relictis paucis omnino. Mons alicubi e terra repente extitit. Lacus Leſinenſis viginti millium paſs. ambitu illico exaruit. Pelagus retrocedens, mox inſilijt, omnia per tres horas ad ſtragem & vaſtitatem*

compoſita, viſa & audita. mortalium magna cædes illinc renunciatur: ædificiorum deſolatio, magna rerum omnium confuſio. Seneca olim talia deſcripſit, regionis ab hac non longe diſsitæ mala. hoc malum latiſsimè patet, ineuitabile, auidum, publicè noxium. non enim domos ſolum, aut familias, aut vrbes ſingulas haurit, ſed gentes totas, regioneſq; ſubuertit: & modo ruinis operit, modo in altam voraginem condit: ac ne id quidem relinquit, ex quo appareat, quod non eſt, ſaltem fuiſſe; ſed ſupra nobiliſsimas vrbes, ſine vllo veſtigio prioris habitus, ſolum extenditur. *non expreſsiſſet aptius penicillo. Et ſanè Italia noſtra leuiter concuſſa, mea memoria eſt, non tota, ſed regionatim vt ita dicam. Anno MDXCI. die* X. *Iulij, hora prima ſupra vigeſimam apud nos. veluti &* MDXCIII. *die* XXVIII. *Maij. &* MDCIII. *die* XXVI. *Februarij*: *&* MDCXXIII. *die* VII. *Octobris:* MDCXXIV. *die* XIX. *Martij.* MDCXXVI. *die* XXV. *Ianuarij. at hæ vibrationes fuerunt potius, quam concuſsiones, & hiatus. At anno huius ſeculi duodeuigeſimo, oppidum Piurij in Rætia Mons imminens op-*

preſ-

preſſit; & Argentam in agro Ferrarienſi ſecus Padum, terræ dehiſcentis ſinus excepit annis abhinc quattuor. & id quidem nocturno tempore, quo improuiſior grauiorq; peſtis fuit, *vt ipſius Taciti verbis vtar. Afflictis oppidis vt vidimus, id ſolum reſtabat, vt Prouincia aliqua euerteretur, nec ſenſimus diu dilatum. Terra, quod proprium videbatur habere, ſtare dedidicit, fundamenta vrbium diſceſſerunt, titubaruntq; & ſtatim Cereris regnum, & meſſium theſaurum perdidit ipſius terræ labes. terra, quæ altrix, quæ ſtabilis, quæ mater audijt ſemper, illa eadem viros, mulieres, ædificia, non vna ſtrage raptauit, inuoluit; odio pluſquam nouercali. neq; vero adeo me ludit amabilis inſania, vt tibi cauſas huiuſce mali afferre velim. noſti enim tu ſpiritus interceptos, & caua terrarum hæc facinora patrare. addo etiam aquarum calentium venas, & ſcaturigines fontanas Thermarum, quarum aliquam copiam alias in illo Apuliæ tractu fuiſſe euincit nomen Thermularum, hodie Termoli, quas recens hic internus turbo corripuit, noſti autem illa Martialis Lib.* VI. 42.

Etru-

Etruſci niſi Thermulis laueris
Illeſus morieris Oppiane.

Nec eſt profecto quod non timeamus & nos, ſuperuenturam nobis cladem aliquam (quod Deus auertat) a contactu vicinarum Aponi Thermarum, & inſtabilitate ſuſpenſi & vitium quotidie facientis ſoli. Nimis enim ex vero ſcriptum reliquit magnus vir. omnia eiuſdem ſortis ſunt, & ſi nondum mota tamen mobilia. hunc fortaſſe in quo ſecurius conſiſtis locum, hæc nox, aut hic ante noctem dies ſcindet. vnde ſcies an melior eorum locorum conditio ſit, in quibus iam vires ſuas Fortuna conſumpſit, & quæ in futurum ruina ſua fulta ſunt? erramus enim ſi vllam terrarum partem exceptam, immunemq; ab hoc periculo credimus. *& inferius.* circuit fatum, & ſi quid diu præterijt repetit. *hæc ille Natural. Quæſtion. Lib.* vi. *in principio, cum terræ motus magna ſtrage, Regulo & Virginio Coſs. Campaniam vaſtaſſet. Neq; diuturnum ſanè annorum ſpatium hanc nobis memoriam eripiet, afflictæ Vrbis & Regionis ab hac lue. anno ſiquidem* MCCCXC *nocte quæ præceſsit Conuerſionem S. Pauli,*

hæc

hæc vis Patauium non perfunctorie læſit. & inde accidit, vt etiam hodie Feſtum illum diem vulgo a terræ motu indigitemus. quod etiam fortè originem traxit a vetuſtiore concuſsione, quæ eundem diem Anno MCCCXLIIX. *nobilitauit, referentibus Alberto Argentinenſe, & Ioanne Villano Lib.*XII. *Cap.*CXXI. *qui Patauium ſingillatim nominat, Venetias præterea, Piſas, Aquileiam, & tractum Foroiulienſem, Germaniamq;. Verum ominemur lætiora, & componamus nos ad omnia quæ inciderint fortiter & vt viros decet ferenda.* in ea enim tempora nati ſumus, quibus *(vt aiebat magnus vir noſtras)* firmare animum expedit conſtantibus exemplis. *Vale vir amice. Domi. in Muſæo MDCXXVII.*

L. P. GVLIELMO SOHIERO

BELGÆ VIRO NOBILITATE, ET ERVDITIONE PRAECELLENTI.

Epiſt. XXXVII.

R*Ectè ſentis Vir nobiliſsime (vt ſentiunt alij pleriq; omnes Reipublicæ Litteraria*

riæ

riæ Principes) è Notitia Antiquitatis pendere cognitionem exactam omnium Hiſtoriarum. Marmora ſiquidem, Nummi, Gemmæ, & reliqua ſæculi priſci ſupellex non minus illuſtrant res a nobis longa ſæculorum ſerie diſsitas, quam tenebras vincant Funalia. exempli vice ſit marmor Rhamnuſianum, quod ſpectabamus huiuſmodi.

IANO PATRI
AVG. SACRVM
C. IVLIVS C. F. SER
AETOR AED.
DONATVS AB TI. CAES.
AVG. F. AVGVSTO TORQ.
MAIORE BELLO DELMA
TICO OB. HONOREM
IIVIRATVS CVM LIBERIS
SVIS POSVIT

Imprimum Ianus Pater appellatur, vt apud Catonem, & Martialem & Arnobium, quod

eſſet

eſſet annorum nitidiq; Mundi ſator, *vt canit idem ipſe Hiſpanus Poeta, Lib. x. 28.* Annorum ſæcliq; caput *inquit incertus itidem Vates, in Pictura Menſium. deinde illud SER ad Tribum Sergiam pertinere arbitror; illorum AETOR AED prorſus neſcius. quod enim concinnator Indicis Gruteriani SER. ACTOR legit manifeſta hallucinatio eſt. Torques maior deſignat, vt ego cenſeo, Milites quos Vegetius & eius Epitomator Modeſtinus appellant Torquatos duplares,* quibus *(inquit Vegetius Lib. II. Cap. VII.)* Torques aureus ſolidus Virtutis præmium fuit, quem qui meruiſſet præter laudem interdum duplas conſequebatur annonas: duplares duas, ſimplares vnam. *Torquis autem figura cernitur in veteribus Nummis. in Denario primum L. TORQVATI, vt animaduertit F. Vrſinus in gente Manlia: & quidem in ora ipſius Denarij. tum in nummulo æreo, quem ego alias vidi, & exhibetur ab Antonio Auguſtino Dial. I. Antiquitatum, editionis Romanæ, ſpecie* Dracunculorum *ſemet reſpicientium, caudis connexis. Et hanc eamdem ſpeciem exprimit antiquum marmor, cuius mihi olim*

copiam

copiam fecit vir nobiliſſimus, idemq; in litteratos omnes propenſiſſimus Nicolaus Fabricius Peireſchius, Regius in Aqui Sextienſi Curia Senator,

TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS DVOBVS

Noſtrum vero Marmor habet C. Iulium donatum fuiſſe TORQVE MAIORE, ob annonas fortè duplares. Notandum autem eſt, Bellum Delmaticum dici, non vitio Quadratarij, ſed recta ſcribẽdi ratione, licet uſus nũc Dalmatiã ferat & Dalmaticũ. Velius ſanè Lõgus in Libello de Ortographia ſic habet; placet etiam vt Delmatiam, non Dalmatiam pronunciamus, quoniam a Delminio maxima Ciuitate tractum nomen exiſtimetur. *& Aurelius Victor, ex editione Andreæ Schotti V. Cl. de P. Scipione Naſica ſcribit,* Conſul Delminium vrbem Delmatarum expugnauit. *Ita etiam præfert ænea Tabula, quam edidit F. Vrſinus in Gente Pomponia, in qua recenſentur Pedites & Equites, qui militant in Chorte* III. *Alpinorum, & in* VIII. *Voluntariorum Ciuium Romanorum, qui peregrinæ conditionis probati erant ET SVNT IN DELMATIA. Nummus*

mus quoq; aereus extat apud me ita inſcriptus *FL. DELMATIVS NOB. CAESAR;* *illius nimirum Delmatij, quem Dalmatium Scriptores omnes perperam appellant, quiq; filius fuit Anniballiani fratris Conſtantini Magni. cuius nomen Adolphus Occo ex Velio Longo nititur eruere, neſcio quam bona fide. Codex enim Romanus, & editio Iuniana Lectionem Occonis reſpuunt omnino. De bello autem quod Tiberius cum Delmatis geſsit, conſulendus eſt Suetonius, in Tiberio Cap.* IX. ex hinc Rheticum, Vindelicumq; bellum, inde Pannonium, inde Germanicum geſsit. Rhetico atq; Vindelico gentes Alpinas; Pannonico Breucos, & Delmatas ſubegit. *ex quibus Suetonij verbis elicimus oeconomiam militarem, quæ apud Romanos fuit, cuiuſq; veſtigia retulimus ex ænea Tabula proximè citata, in qua Cohors* III. *Alpinorũ in Delmatia militabat.* *OB HONOREM IIVIRATVS.* *Vlpianus in L. 1. ff. de albo ſcribendo;* ſed ſi Lex ceſſat, tunc dignitates erunt ſpectandæ, vt ſcribantur eo ordine, quo quiſque eorum maximo HONORE in municipio functus eſt. puta qui DVVMVI-

RA-

RATVM geſſerunt, ſi hic honor præcellat *&c. Paulus in L.* VII. *ff. de Decurionibus*, is qui non ſit Decurio, DVVMVIRATV, vel alijs HONORIBVS fungi non poteſt. *Appuleius in Apologia quam uocant primam*; in qua Colonia Patrem habui loco principe DVVMVIRALEM, cunctis HONORIBVS perfunctum. *Feſtus Rufus Auienus, in ora maritima, de Tarteſſo loquens*

At vis in illis tanta, vel tantum decus
Aetate priſca ſub fide rerum fuit,
Rex vt ſuperbus omiumq; præpotens,
Quos gens habebat forte tum Mauruſia,
Octauiano Principi acceptiſſimus,
Et Litterarum ſemper in ſtudio Iuba,
Interfluoq; ſeparatus æquore
Inluſtriorem ſemet Vrbis iſtius
DVVMVIRATV crederet---

Duumuiri autam erant Magiſtratus in Colonijs, vt oſtendit Cicero in Agraria. II. cum ceteris in Colonijs Duumuiri appellentur, hi ſe Prętores appellari volebant. *notat autem ibi pluribus uerbis ſuperbiam Campanam, quæ Romam æmulari Prætura,*

Li-

Lictoribus, Faſcibus, & reliquo apparatu conſtituerat. Quod hic noſter CVM LIBERIS SVIS Poſuerit, id uero non eſt ocioſum. ad filios etenim tranſibat honor Duumuiratus Patris ipſius, ut uidimus proximè apud Appuleium; & magna fuit ſemper uis in exemplo paterno ad capeſsendas Religiones, ut innuit cum irriſione Iuuenalis Sat. XIV.

Quidam ſortiti metuentem ſabbata Patrem
Nil præter nubes, & Cœli numen adorant.
Nec diſtare putant humana carne ſuillam
Qua Pater abſtinuit---

Abſtineo pluribus, ne te inaniter fatigem in re ſatis obuia. Tu Vale, & hæc pauca obſeruãtiæ erga te meæ teſtimonia æqui boniq; conſule. Domi MDCXXVII. Nonis Iannarij, quibus Carolus Audax, Belgij ueſtri fulmem, ad Nanceium occubuit, anno MCCCCLXXVI. *non Anno poſt ut habet Megiſerus.*

L. P. ALBERTINO BARISONO ABBATI, VIRO NOBILISSIMO, ET REVERENDISSIMO.

Epiſt. XXXVIII.

ESſe quid hoc dicam Vir nobiliſsime, quòd accuratus noſtrorum recentis huius ſæ-

bus detractis & aliò translatis ſuccreuerint ædificia recentiora, magno cum priſcæ Gloriæ detrimento , nec minore probro eorum, qui huiuſmodi facinora poterant inhibere. verè enim ſcripſit (quiſquis ille fuit) nihil eſſe, quod de veteris Romæ maieſtate docere nos poſſit, præter ipſas ruinas. Franciſcus enim Petrarca, vir ſui ſæculi princeps. Lib II. Epiſtolar. ad Ioannem Columnam ſcribens affirmat, ſibi non eſſe quod ſcribat, miraculo rerum tantarum quas viderat, & ſtuporis mole obruto. addĳtq; hæc, digna vtiq; quæ Romæ vbiq; legantur & ſcribantur. vnum hoc tacitum noluerim. contra ac tu ſuſpicabaris accidit, ſolebas enim memini me veniendo dehortari hoc maximè prætextu, ne ruinoſæ Vrbis aſpectu famæ nõ reſpondente atq; opinioni meę ex Libris conceptæ, ardor meus ille lenteſceret. ego quoq; quamuis deſiderio flagrarem, non inuitus differebam, metuens ne quod ipſe mihi animo finxeram, extenuarent oculi, & magnis ſemper nominibus inimica præſentia. illa vero (mirum dictum) nihil imminuit, ſed auxit omnia. verè maior fuit Roma, maio-

maioreſq; ſunt reliquiæ, quam rebar. iam non orbem ab hac vrbe domitum, ſed tam ſero domitum miror. *Quorſum inquies hæc longa & verboſa Epiſtola, ſeu verius Declamatio? multa ſunt uir Reuerendiſsime, quæ huc me adegerunt, ſed duo in primis. primum vt oculis ſubijcerem acrem pugnam nos proterere geſtientis Barbarici, cui par eſt vt pectus obtendamus, reijciamuſq; in deſertas aliquas oras, vbi ſe iactet regnetq; diu; tum vt patefacerem quo in precio ſint habendæ a nobis qualeſcunq; reliquiæ Vetuſtatis; a quibus manat ad nos notitia earum rerum, quas ignorare vti turpe eſt, ita percipere glorioſum. Exemplo ſit vetus hoc marmor, quod hic apud Ramnuſios repoſitum, quamuis aliqua luce Vetuſtatis perfuſum, iacuit tamen hactenus, animum nemine aduertente; dignum tamen quod in publicum non ſine honore prodiret.*

antiquos multos & precioſos conflauit, vt Torquem vxori ex ijs pararet. In quo genere inſaniæ non erat cur Hiſpania Italiæ concederet. quando referente A. Schotto Cl. Viro, in Bibliotheca Hiſpanica; ex magna & accuratè collecta Numiſmatum veterum copia, heres Ioannis Andreæ Stranei Valentini eruditi hominis, mortarium ad pharmacopolij ſui vſum ſibi conflari curauit. dignus vtiq; ipſe piſtillis, ſed in grandiore mortario Anaxarchi more tundi. At hiſce ſtolide (neſcio imperitis an prauis) faſtigium amentiæ impoſuit, niſi quis improbitatem appellare malit Aurifaber quidam Romæ, qui me ibi degente, anno MDCVI. non aliam flaturariam profitebatur, quam Nummorum veterum aureorum, & argenteorum, quo etiam titulo artificium ſuum venditabat. & hoc Romæ videbatur, & ferebatur, vbi olim Lex Cornelia Nummaria lata fuit, qua tenebatur vt inquit Paulus I. Conſultus Lib. I. Sententiar. tit. XXV. qui nummos aureos argenteos adulterauiſſet, lauiſſet, conflauiſſet, raſiſſet, corrupiſſet &c. At hæc non vitia hominum eſſe quis clamet, ſed Barbabarici vt diximus, quæ etiam me inſpectan-

te

te manus temerarias admouit (ſed irrite conatu) Arcui triumphali, quem S. P. Q. R. Fl. Conſtantino Max. Aug. dicauerat. vt videlicet Nouatores Tranſalpini poſſent aliquando dicere Conſtantinum Romæ numquam fuiſſe; & fabulas eſſe noſtrorum hominum, quæ de Lepra Conſtantini, de eiuſdem in ſacras Baſilicas munificentia feruntur. vidit hoc Paulus V. P. M. qui huiuſmodi temeritatem tunc coercuit, & Pompeio Arrigonio ſummæ dignitatis Cardinali ſe purgauit, factum deteſtanti, & improbitatem fabrorum arguenti. & profectò Antas ſtriatas, quæ fuerant ablatæ, Pontifex vrbani decoris mirè ſtudioſus, reponi iuſſit, hoc vno parum æquus, quod eum cuius auſu præclarum veſtigium Antiquitatis tentatum fuerat, indemnem reliquit. debuit enim hominem aliqua ſaltem ignominiæ nota reſpergere, tum vt huiuſmodi Harpyæ abſtinerent deinceps vngues a parietinis venerandis, tum vt maleuolis os obſtrueretur, qui Syxti V. beneficentia factum eſſe dicunt, vt Seueri Septizonio careamus, & aliorum Pontificum incuriæ, non Barbarorum immanitati, adſcribunt Coloſſei populationem, cuius marmori-

 bus

culi hominum ſtylus, deſumpſerit ſibi aliqua cum ambitione narranda, bella Gallica, Germanica, Belgica, Hungarica; & nemo animum adiecerit ad enarrandum bellum atrox, & inteſtinum, quod Barbaries quotidie concipit, commouet, agitat aduerſus elegantiam veteris æui, qua vna ſtat perennè decus Italiæ noſtræ? Et ſanè maiores illi noſtri, quorum nominibus etiam nunc non ſine aliqua veneratione aſſurgimus, cum æternitatem perpetim cogitarent, ſubſidia ſibi aduocarunt earum rerum, quæ ætatem ferre, & prorogare poſſent res æterna memoria digniſsimas. hinc ſepoſuerunt ſibi Papyros, Membranas, Marmora, Metalla, quibus conſignarent Doctrinarum præcepta, ſeriem rerum ab ipſis geſtarum, vultus ſuos, deſcriptioneſq; illorum ædificiorum, quibus non mortales, ſed Heroes & Genij manum ingeniumq; commodaſſent. Verum Barbaries non irrepens, ſed palam, poſt renatas Litteras, ſub Larua virilis frugalitatis, hoc totum inconditis lacertis, & machinis muralibus aggreſſa eſt demoliri. Papyros enim tineis, blattis, ſordibus, ſi tui obiecit. Membranas Cribris, Cytharis, & operculis Trullarum vinariarum deſtinauit. Marmora vel

in

in Fornaces calcarias, vel in fundamenta murorum coniecit; Metalla in Pelues, Cacabos & Mortariola conflauit. vt nimirum memoria omnis inſignium rerum funditus & radicitus periret.

O noua pugnandi ſpecies! non ales harundo
Neruo pulſa fugit, nec ſtridula Lancea torto
Emicat amento, frameam nec dextra minatur.

Papyri folia hodie adeo rarò apparent, vt miraculo ſint, & ſegmentis, potius, quam totis voluminibus ornent Bibliothecas. Me adoleſcente magna copia Librorum in membranis deſcriptorum, ex oppido agri noſtri non infrequente, neq; obſcuri nominis, Venetias tranſlata eſt, precio redempta ab ijs, qui Vina Cretica venditant. cui vſui nemo non intelligit. Marmora Litterata infringi, corrumpi, peruersè locari, terra obrui paſsim videmus. Et ſatis notum eſt, quod non ſine ſtomacho narrat Borghinius, de Origine Florentina, caput Q. Fabij Maximi in Theatro Florentino erutum, mox fuiſſe proiectum in fundamenta, quæ recens locabat homo ſtolidus, qui theſaurum nactus erat Aeſopio Gallinaceo ſimilis. neq; ab iſto egregiè fatuo valde abijt homo ex Venetia noſtra, qui nummos aureos

AVRIBVS
B. D. D
PETRVSIA
PROBA
MAGISTRA
GALGESTI
HERMEROT

Auribus autem dedicatam fuiſſe uel Arulam, uel Tabellam nemo mirabitur, uti ego arbitror, niſi qui earum uſum non agnoſcet in rebus percipiendis, quæ magiſterio indigent. Et forte huc pertinet Libatio Aurita, quæ legitur apud Philoſtratum Lib. IV. *de Vita Apollonij Tyanæi, niſi quis referre malit ad ſeruum quempiam ab Auribus, qui æmulatus fuerit in priuata familia, ſeruos Regios Perſarum, quibus inditum erat nomen Otacuſtarum. Verum hæc fortè uidebuntur (uti ſanè ſunt) nimis recondita. ad Magiſterium reuertor, cuius mentionem facit & ipſum marmor. in quo munere præſtare oculis aures Lactantius Firmianus Lib.* III. *de falſa Sapientia Cap.* IX. *affirmauit. ſubſannans enim Anaxagoræ Philoſophi reſponſum profitentis ſe natum Coeli, ac Solis videndi gratia,*

tia,

tia, ita ſcribit. quid ceteræ corporis partes? anne carebunt ſuis quæq; muneribus? quid, quod plus eſt in auribus, quam in oculis ſitum, quoniam & doctrina & ſapientia percipi auribus ſolis poteſt, oculis ſolis non poteſt? *Et hinc uidetur natum, ut Auris Mineruæ ſacra eſſet. quod arguamus licet e uerbis antiqui Tituli apud Gruterum. MLXVII. I.*

MINERVAE. AVG.
L. CALLIDIVS. PRIMVS
BRIXELLANVS. EX ARG.
LIB. II. ITEM. L. CALLIDIVS
PRIMVS. AVRES. ARGENTEAS
V. S. L. M.

*niſi hæc fuerit Minerua Medica, cuius & in antiquo lapide extat mentio. Alioqui Aures Memoriæ ſacræ erant. inquit Plinius Lib.*XI. *Cap. XLV.* eſt in Aure ima Memoriæ locus, quem tangentes atteſtamur. eſt poſt aurem ęque dextram Nemeſios, quæ Dea latinum nomen ne in Capitolio quidem inuenit. *Et Aurem uellere alte ſpirantibus Adraſtiam pronunciauit Ammianus Marcel-*

linus

Debitor inſignis ne creditor opprimeretur,
Pſychem namq; polo reddidit, oſſa ſolo.
Qui legis in titulo ſic ſi cupis eſſe probandus
Huius ad exemplum curre per alta maris.

Quibus ſanè carminibus non omnino malis non contentus, qui memoriam poſuit, adiecit etiam hæc rithmica, quibus ſanè carere æquo animo poteramus.

Doctor Doctorum iacet hac Burgundius vrna
Schema magiſtrorum laudabilis & diuturna.
Dogma Poetarum, cui Littera Græca Latina
Ars Medicinarum patuit Sapientia trina.
Et nunc Piſa dole, triſteris Thuſcia tota
Nullus ſub Sole eſt, cui ſic ſunt omnia nota.
Rurſus ab Angelico coetu ſuper aera vectum
Nuper & Angelico coelo gaudete receptum.

Anno Dom. MCLXXXXIIII, III. Calend. Nouembr. Et de Burgundio hactenus, qui tibi V. Cl. acceptum ferre debet; quod tanto poſt tempore producatur

---in dias luminis oras.

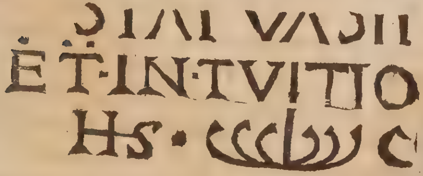
Vale, Pignorij & Sandellij tuorum memor. Patauij. MDCXXVII.

L. P.

L. P. MARTINO SANDELLIO IVRISCONSVLTO VIRO REVERENDO.

Epiſt. XL.

FRuſtum veteris Inſcriptionis e marmore Pario, notatum elegantiſsimis characteribus, a ſæculo vt videtur Auguſtæo, in Templo D. Martini nuper effoſſum, cui tu merito præes, poſtulas tibi explicari; notis videlicet implicitum, & a corpore ſuo auulſum. Num ego tibi Amice gentem Aſclepiadarum videor attingere cognatione? An vero profiteri me cenſes diſciplinam Cornelij noſtratis verum age experiamur. fruſtum eiuſmodi.

Continet autem quantum ego coniĳcio ſummam pecuniæ legatæ in tuitionem Monumenti

ali-

ſæculi tenebras aliqua luce diſpellere ſunt conati. huiuſmodi fuit ſua ætate Burgundio, ſiue Burgundius Iuriſperitus Piſanus, qui floruit circa annum MCLX. Huic ſunt qui adſcribant verſiones eorum, quæ in Pandectis græcè leguntur, licet Accurſius Bulgarum interpretem eſſe velit. porrò hic noſter tunc temporis Græcæ linguæ peritia inclaruit. & memini me videre olim apud Nobiliſsimum Virum, & ab Eruditionis laude clariſsimum Io. Vincentium Pinellum, Codicem manuſcr. hoc titulo, Incipit Liber Vindemiæ a domino Burgundio Piſano, de Græco in latinum translatus. *quæ erant aliquot Schædia Geoponicῶν. Incidit etiam in manus meas verſio libelli neſciocuius, Gregorij Nyſſeni, ita inſcripta;*

Liber B. Gregorij Nyſſe incipit.

Dominatori Friderico inuictiſsimo Romanorum Imperatori, & Cæſari ſemper Auguſto a Burgundione Iudice natione Piſano pertranslatus anno Incarnationis Domini MCLX. Indictione XIII. *incipiebat autem*, Inuictiſsimo, & gloriosiſsimo Domino. *finiebat.* propter vtilitatem illorum

lorum abſtulerunt. *Mutius autem Panſa, in Bibliotheca Vaticana, de eodem tradit, interpretem egiſſe Euangelij Sancti Ioannis, & Librorum Geneſis nonnullorum: & fuiſſe acrem Ioannis Chryſostomi prædicatorem. quod (vt videbimus) ex ipſius etiam Epitaphio compertum eſt. hoc autem huiuſmodi eſſe accepimus*

Quis, qualis, quãtus iacet hic in marmore clauſus
  Ille vir egregius promitur inferius.
Deceſſit ſenio propria Burgundius vrbe,
  Cui ſimilis viuens vix fuit eſt vel erit.
Omne quod eſt natum terris ſub Sole locatum
  Hic plene ſciuit ſcibile quidquid erat,
Optimus Interpres Græcorum fonte refectus
  Plurima Romano contulit eloquio.
Commentor primus, Chryſoſtomus ille ſecũdus,
  Claruit expoſitor, ſcripſit & innotuit.
Docta patet late Doctoris epiſtola Pauli
  Otia cuius erant ſcribere, cura, labor.
Inuidia caruit, vitam ſine crimine duxit,
  Illeſus vitijs, noxia quæq; fugans.
Gloria, Laus, & Honor proles generoſa parẽtum,
  Id fuit in terris, Sol quod in axe ſuo.
Venit vt ad caudam plenus mercede laborum
  Inquit terrenis hoſpita terra vale.

Debi-

linus Lib. XXIV *.at Seruius doctiſſimus Grammaticorum ad* VI*. Eclog. hæc tradidit.* Aurem autem ideo quia Memoriç conſecrata eſt, vt Frons Genio, Digiti Mineruæ, Genua Miſericordię, *quibus addo ego ex Macrobio Carnæ Deæ Vitalia, Lib. 1. Saturnal. Cap.* XII*. & Fidei Dextrã ex Plinio, & ex ijs quæ ego diſſerui olim per Epiſtolam cum Viro Illuſtriſſimo Scipione Cobellutio, qui Romanam purpuram (dum fata Deuſq; ſinebant) probitate, & eruditione illuſtrabat. Auris autẽ quo geſtu velleretur explicuit ex veteribus monumentis doctiſſimus Pierius Valerianus Lib.* XXXIII. *Memoria verò & ipſa (vt etiam hoc Auribus noſtris demus) in Dearum cenſum relata fuit, vxor Iouis, Muſarum mater, ex Arnobio Lib.* III. *& culta Carthagine, vt tradit Idatius Epiſcopus in Chronico, ſcribens de cæde Heracliani. Et hæc an ſufficiant tu videris V. Reuerendiſſime, qui Epiſtolas ad te meas deinceps poteris iure tuo appellare moleſtiam & tædium Aurium, vt olim Alexander mulieres Perſides (ſed aliò ſenſu) ægritu ſed alio dines oculorum. Vale. Domi.*

L. P.

L. P. IOANNI BONIFACIO I. C. ADSESSORI CELEBERRIMO, HISTORIARVM SCRIPTORI CLARISSIMO.

Epiſt. XXXIX.

SApientem ſuum ſacri Auctores hac inſigni nota præter ceteras circumſcribunt, vt, Narrationem virorum nominatorum *conſeruet, Eccleſiaſtici Cap.* XXXIX. *vt tu optime meminiſti V. Cl. & ſacrorum Librorum ſtudioſiſsime. Quod tu an præſtiteris teſtabuntur Lucubrationes tuæ, quæ tam diu vigebunt florebuntq; , quam diu bonis Artibus erit fauor & cultus. ego ſanè cum in aliquem plauſum nominis & Litterarum ire deſiderem, vt inquit Phaedrus, arripio lubens occaſiunculam te ſalutandi, & in lucem ſub auſpicijs tuis promendi, quæ de Burgundio Iudice Piſano mihi ſunt non ita recens annotata. Et ſanè iure merito noſtris hominibus aliquis calami ductus impenditur, qui ſe a Barbarie non totos opprimi paſsi ſunt, qui ſtudia vtcunq; iuuerunt, & qui denſas*

ſæculi

alicuius. Hæc enim erat ſolemnis formula legandi. cuius veſtigium extare in vetere Gallica Inſcriptione apud Gruterum CLI. 9. *ſunt qui credunt. ego non item.*

QVOD. IN. ACRO. PROPRIO. CONSTITVTVM. TVENTIONI. OMNIVM. VOLVERVNT. ESSE. COMMVNE. &c. ibi enim Tuentio eſt inſpectio, non tutela Monumenti, cuius penes accuratiſsimum Briſſonium Lib. VII. *Formularum extat mentio accurata, quam confirmant veteres Inſcriptiones apud Gruterum* CCCXCIX. I. DCXL. II. *At ſumma pecuniæ valde ingens. fateor, & ſcio Ariſtotelem Lib.* IV. *Ethic. Cap.* II. *monere non eodem ſumptu Fanum, & ſepulchrum ædificandum eſſe. Verum noſtri maiores inſanierunt circa hæc annorum ludibria; tamquam ſepulchra eorum eſſent, vt inquit Regius Pſaltes, Pſal.* XLIIX. Domus illorum in æternum. *Et hiſce delirijs compeſcendis inſudarunt quandoq; præceptis & monitis Leges & Legum Conſulti. at præualuiſſe hic etiam præpoſterum luxum, teſtes ſunt, inſanæ ſubſtructiones aliquot, quas temporis edacitas minimum attigit. vt in Munatij Planci Oratoris, & Metellæ*

tellæ Q. Cretici filiæ Mauſolæis videre eſt. Hæc erit Hiſtoria ſeu verius fabella Deiphobi tui vir amice. an vero ille, vt alter Priamides olim Aeneam, me ſit compellaturus.

--- nihil o tibi amice relictum eſt
Omnia Deiphobo ſoluiſti,& funeris vmbris

ego quidem neſcio. tu ſcies, qui illum habes contubernalem, & cum illo vna omnis Antiquitatis perritiſsimæ notitiam. Vale. in Biblioth. noſtra. Idib. Mart. MDCXXVII.

L. P. ANNIBALI CAMPEGIO I. CONSVLTO TICINENSI IN PATRIO GYMNASIO IVRIS CIVILIS INTERPRETI DOCTISSIMO.

Epiſt. XLI.

HAud diu eſt V. Cl. cum ego Veritatis eruendæ gratia, & calumniæ propulſandæ, Iulium Paulum I. C. Romæ patriæ aſſerere, ſcripto edito ſum conatus. in ea cauſa quam ſtrenue me geſſerim ego quidem non diſpicio. Amici, quos conſului, mira retulerunt. verum ego qui ſciam præſtigias Amo-

rem facere, minimè credulus fui, & vni mihi dictum fuiſſe ſum arbitratus.
Tecum habita,noris quam ſit tibi curta Supellex.
Illa cum ſcripſiſſem peruenit ad manus meas Cōmentarius inſcriptus BIINOMIKON, *ſeu de iurisperitis ſectus in duos Libros, auctore Ioanne Bertrando Præſide Toloſano, viro ſanè docto, multæ Lectionis, & acris Iudicij, cui plurimum debent veteres Iuris Auctores. Hic Libro primo, proprio capite de Iulio Paulo, Paulum ipſum Tyrium fuiſſe credidit, atq; adeo rationibus demonſtrare anniſus eſt. Quibus ego perlectis meas partes omnino eſſe cenſui, Paulum non ſinere diuelli à patrijs Laribus, ſed proprium decus Romæ ſeruare Italiæq; noſtræ. Tui vero arbitrij V. Cl. hæc omnia vt facerem non vna Humanitas tua impulit, quæ me alias per Litteras vix notum & oculis laborantem compellauit; verum & inſignis peritia, qua clues inter prima Italiæ terræ ornamenta, Iuriſciuilis & elegantiorum Litterarum, veluti Nomico-politicus tuus, & Tetrachordum Muſis & Apolline dignum abundè teſtantur. verum manus conſerere præſtat, quam Modeſtiam tuam veris etiam laudibus onerare. Ber-*
tran-

trandus Tyrium fuiſſe Iulium Paulum ex eo primum capite credidit, quod ab Vlpiano, & Mammæa Alexandri vxore (Matrem voluit dicere) dilectus fuerit. At eadem ſanctiſsima foemina videtur in precio habuiſſe Fabium Sabinum, Aelium Gordianum, Pomponium & alios, qui non ideo minus Romani fuerunt, quod Vlpianus & Mammæa ipſos diligerent. Imo qui Alexandri vitam ſcripſerunt, non vtiq; ſiluiſſent hanc neceſsitudinis cauſam, ſi Paulus Tyrius fuiſſet. neq; Paulus ipſe elabi ſibi paſſus fuiſſet occaſionem Patriæ conteſtandæ, in L. VIII. *de Cenſib., cum Tyriorum ciuitatem nominaret, quam Vlpianus (vt ſuam originem notaret) non præterijt in L.* I. *eiuſdem Tituli. Iam verò quod Paulus in L.* IV.§. item ſi quis *ff. de penu legata dicat*, nomen penus mihi traditum eſt omnibus generibus dici, *nullam peregrinitatem arguit. voluit enim ſignificare traditum id ſibi a Præceptore, qui fuit ex Aelio Lampridio, Aemilius Papinianus. & apud Latinos, vt vel pueri ipſi ſciunt, Magiſtri dicuntur tradere. Quod autem in L.* XVII. *ff. de Exceptionibus ſeruitutes videatur corpora appellare, hoc verò non eſt proprie-*

tatem verborum latinorum ignorare. non enim dicit Paulus quod illi affingitur; neq; apud Africanum vel Paulum alicubi ſeruitus nominatur. Viam & Fundum tantummodo diuerſa corpora appellat, & rectè, quod perinde eſt, ac ſi dixiſſet eſſe res diuerſas, vt ibidem notat Accurſius. qua ratione Vlpianus dixit loci corpus *in L.* IV. *ff. ſi ſeruitus vendicetur. alioqui & ipſe Paulus nouerat, ſeruitutes prædiorum ruſticorum & ſi corporibus accederent, incorporales tamen eſſe L.* XIV. *ff. de ſeruitutibus. vt proinde iniuria dicat Bertrandus imperitum fuiſſe Latinitatis. quod profecto nemini in mentem venerit, qui legerit Paulum, & alibi, & in Titulo de Verbor. ſignific. Digeſtor. Libro L. Nec admodum iuuat coniecturam Bertrandi, quod Græcas artes in explananda Iuriſciuilis ſcientia attulerit. incidit enim Paulus in ſæculum græciſſans, quod elegantiam ducebat Græcis Litteris vti. & indicant hoc Pomponij, & Vlpiani ſcripta, Heluijq; Pertinacis, & Diuorum Fratrum reſcripta & aliorum paſsim in oculos incurrentium. quod profecto nouum non fuiſſe inſtitutum, dicet nobis Iuuenalis Sat.* III.

Quæ

Quæ nunc diuitibus gens acceptiſsima noſtris,
Et quos præcipuè fugiam properabo fateri,
Nec pudor obſtabit. non poſſum ferre Quirites
Græcam vrbem———

Quod ab Augusto vſq; per manus ferè aliorum omnium Principum traditum, ad Alexandrum etiam Seuerum manauit. qui referente Aelio Lampridio, facundiæ fuit Græcæ magis quam Latinę. & Lectioni Græcæ operam maiorem dabat & legebat, ſed Græca magis. *quid igitur mirum ſi ferè omnibus Græca arriſerunt? neq; immorabor in re nota. illud vnum animaduertam Legem* IX. *ff. de ſupellect. legata in meo Codice & in Pandectis eſſe Papiniani, non Pauli. quod tamen parum refert. Homerus. n. nulli ferè Latinorum non dictus eſt, qui non ideo tamen Latini eſſe deſierunt Hippocratis ſententia in L.* XII. *de ſtatu hominum, quoad rationem partus oraculum eſt. cui viri maximi acquieuerunt, vt refert Carolus Annibal Fabrotus doctiſsimus Anteceſſor Aqui-Sextienſis, in politiſsima, quam edidit Exercitatione de tempore humani Partus; neq; illa magis Paulum græcum hominem facit, quod ipſam recipiat, quam dictio græca M. Aureliũ Antoninũ, qui Libros*

de vita ſua græce perſcripſit. & ſicut nemo ſanus Cornelium Celſum peregrinum appellarit, quia dictionibus Latinis verba Græca adhibuerit non ſemel; ita nemo Paulum aduenam eſſe definiuerit, quod in L VII. §.hæc vox *ff. de Edendo, dictiones Latinas per verba Græca explicauerit. quod & ab alijs non Græcis paſsim eſt factitatum. Vt proinde falſos inſigniter fuiſſe appareat Othomanum, & Marcilium, qui Græcum indigitauerunt. quos meminiſſe æquum erat, diſsidere I. Conſultos à Pythagoræis: & fruſtra auctoritatem dicentis obtendi, quæ ratione deſtituatur. Ad illa autem, quæ ex Cuiacio afferuntur Lib.* XXI. *Obſeruation. Cap.* XXVI. *paruo negotio reſpondemus, ſtudioſum à Latinis eodem ſenſu dici etiam claſsicis & non ita nouicijs: veluti Cicerone & Varrone, & alijs fortaſſe. Confeſsio & ipſa purum putum Latinum verbum eſt, vt etiam alij adnotarunt; ipſi etiam Quintiliano probè cognita. cetera vero apud Cuiacium videntur acutè magis, quam verè perpenſa, cum non vni Paulo, ſed etiam alijs ſint vſurpata, quot quot ætas Iulij Pauli tulit: quæ quidem ætas Græciæ omnia Latio permiſcuit. & immerito ſanè vexatur Tribonia-*

nus,

nus, quod pace magni viri dictum ſit, tamquã verborum Pauli interpolator. Neq; ſolidiora ſunt quæ a Bertrando afferuntur de Paulo Tyrio. tum quia neq; ille (quod ſciatur) Gentem Iuliam vlla cognatione attigit, neq; ratio annorum videtur admodum pati, vt Iulio Paulo Pater eſſe potuerit: tum quia Patauium deuium eſt Tyrio homini, ſeu Roma in patriam abeat, ſiue e patria Romam proficiſcatur. D. certè Paulus Cæſarea ſoluens appulit Sidonem. inde Cyprum, Lyſtram, Cretam, Melitam, Siracuſas, Rhegium, Puteolos, & Romam; Actorũ Apoſt. capitibus XXVII. & XXIIX. *At meram diuinationem non oportuit tot machinis ſubuertere. Nos vaticinia, ex ipſius etiam Pauli ſententia, valere iubebimus. namq; illa coniectura, quæ aſſimilabat prima fronte.*

---toruam & grandem cum viribus vmbram
Et faciem Aeneæ---

ipſa eadem

Nunc ſublime volans nubi ſe immiſcuit atræ.

Tu V. Cl. Eruditionem tuam intendas velim ego tibi I. Conſulto cum de Iure, & Iuris Auctore agatur, acquieſcere decreui. Vale. Patauij. MDC XXVII.

L. P. COMITI SPERONI DE COMITIBVS CANONICO PATAVINO ET ABBATI VIRO NOBILISSIMO REVERENDISSIMOQ.

Epiſt. XLII.

PIctura, qua tu vir nobiliſsime apprimè delectaris, adeo magno in honore apud veteres homines fuit, vt cum ceteros fermè omnes artifices fabros nuncuparent, ſolum Pictorem huic nuncupationi eximerent, vt inquit Leo Baptiſta Albertus Lib. II. *de Pictura. Qui etiam addit omnium artium florem illam eſſe. nec ſanè immerito mea ſententia, quippè quæ venuſtatem colorum, & lucis ignem vna exprimat, affectus omnes repræſentet, defunctorum memoriæ conſulat; Coeli conuerſiones, Terræ vices, Diei & Noctis partes, Artis acumina apiceſq;, Diuinitatem ipſam (quantum licet aſſequi cogitatione) ſubijciat penicillo. Et hinc factum eſt, vt Græci politiſsimi hominum cauerent Edicto, ne Serui pingerent, quod nobiliſsimum artem ſeruili manu & ingenio pollui pertimeſcerent. neq; defuerunt viri accurati & elo-*

quen-

quentes, qui Hiſtoriam Pictorum pertexerent, veluti Ariſtodemas Car, teſte Philoſtrato in Iconibus; & Polemon apud Athenæum Lib. XI. *qui etiã Cõmentariũ edidit de Tabulis quæ Sicyone fuerunt, memoratum eidem Athenæo Lib.* XIII. maximè enim *(inquit Strabo. Lib.* VIII. *Geographiæ)* Corinthi ac Sicyone pingendi ac fingendi aliæq; id genus artes auctæ ſunt. *Et huius quidem Polemonis citatur etiam Liber, de varia in Sicyone porticu, Athenæo Lib.* XIII. *Et videtur idem eſſe cum eo, quem ſæpè nominat Clemens Alexandrinus in Protreptico, & Diogenes Laertius in Ariſtippo. de Pictura egiſſe inuenio Duridem neſcioquem, & Theophanem eidem Laertio commemoratos. & de Picturis Antigonum & Xenocratem celebres Plinij teſtimonio, Lib.* XXXV. *Cap.* X. *Neq; vero Tabulas tantum & Telas nobilitauit olim Pictura, ductu penicilli, ſed & Aulæa opere textili. Noti ſunt carmine Virgiliano Britanni intexti, tollentes aulæa purpurea. neq; ſiluit Macrobius Lib.* V. *Saturn. Cap.* XVII. *fabula Didonis vſos etiam illos*, qui figmentis liciorum contextas imitantur effigies. *Et quia cognatæ res ſunt ſtylus & penicillus reper-*

reperti ſunt, viri eruditi, qui experirentur an calamo valerent exprimere, quod præſtiterant penicillo Pictores. Philoſtrati, ſenior & iunior, Euſtathius, Lucianus, Achilles Statius & alij. Tabulas vero vti res ſacras in Templis dedicari moris fuit; veluti Plinius paſſim teſtatur, & fidem facit Cebetis Pinax, (quam vocamus,) a noſtris nobis olim Præceptoribus tradita & commonſtrata: vt prætermittamus Pauſaniam & alios. neq; non curarunt Veteres, vt Veſtibula etiam Templorum Pictura illuſtrarentur, & Templa ipſa. & Poetæ ipſi ſatis exemplorum ſuppeditabunt. Pinaco-thecas, quas nos Gallerias vocamus, ipſi etiam inſtructiſſimas habuerunt. Philoſtratus, in principio Iconum deſcribit porticum ſuburbij cuiuſdam Neapolitani ad Mare vergentis; ad Fauonium exaedificatam, quatuor vel quinque contignationibus Tyrrhenum reſpicientem mare. in qua appenſae erant Tabellæ collectæ non ſine maximo labore; quod & tu vir Reuerendiſſime, & omnium huiuſmodi elegantiarum amantiſſime quotidie experiris. Verum Pinacothecas non ad Fauonium, ſed ad Septentrionem locat Vitruuius, cum certis, & paribus luminibus

bus indigeant; quod ea coeli regio neq; exclaratur, neq; obſcuratur Solis curſu, ſed eſt certa, & immutabilis die perpetuo. *Lib.*I.*Cap.*II. *quod etiam repetit Lib.*VI.*C.*VII. vti colores propter conſtantiam luminis immutata permaneant qualitate. *Superſedeo a citandis Varronis, Plinij, Petronijq; verbis. qui ſanè pauculis verſibus Græcorum in deſcribendarum Tabularum conatibus palmam eripuit. An autem Pinaco-thèca & Tablinum idem aliquando fuerint, vt uidetur opinari eruditiſsimus Grapaldus, uiderint doctiores. Et quamuis Vetuſtas prædicet clarorũ artificum illuſtria nomina, queis Tabularum apud illos Repoſitoria in magna commendatione erant, habet tamen Vrbs noſtra & publice & priuatim non pauca, quibus apud oculos eruditos inclareſcat. publice Mantineæ noſtratis, Bellinorum fratrum, Campagnolæ & Titiani æmulas manus, Stephani ab Aggere elaboratiſsima monumenta. adhæc Iocti Florentini, quem Pictura rediuiua Patrem appellat, opera & quidem multa, neq; ſanè ignobilia. Huius, Auctor Chronici ſeptem ætatum, qui fuit Henrico* VII. *Cæſari æqualis, ſcribit extare apud nos Picturas in Templo Arenæ.*

& Val. Polydorus Aediculã in Tẽplo D. Antonij, quã uocant D. Felicis P.P., & Martyris: e regione Sacelli nobiliſsimi Antoniani. & Iocti quidem pernobile Encomium legitur, in Teſtamentarijs Tabulis Cl. Viri, quem ſui ſæculi & ueſtri Canonicorum Collegij Phoenicen non uerear nominare, Franciſci Petrarcæ. ibi enim hæc inter cetera. & prædicto igitur magnifico Domino meo Paduano, quia ipſe per Dei gratiam non eget, & ego nihil habeo dignum ſe, dimitto Tabulã meam ſiue Iconam beatę Virginis Mariae, operis Iocti pictoris egregij, quæ mihi ab amico meo Michaele Vannis de Florentia miſſa eſt, cuius pulcritudinem ignorantes non intelligunt, magiſtri autem artis ſtupent. &c. *Priuatim oſtentare poſsumus aduenis Pinaco-thecam tuam, quam tu, quæ tua eſt benignitas, non magis in tuum iſtud a curis moleſtioribus auocamentum, quam in ſplendoris urbani decus, & illicium ut ita dicam elegantium peregrinorum, nullis impenſis parcens, comparaſti. miramur iſthic copiæ certamen cum precio, & ſuſpicimus manuum eruditionem cum Naturæ artificio paria facientẽ. Macte iſtis animi remiſsionibus Vir Reuerendiſ-*

ſime

ſime, in iſta fortuna, in iſta ætate, in iſtis laudatiſsimorum hominum maiorum tuorum præclaris imaginibus, quas Patrũ noſtrorũ ætas ab Auo materno tuo Sperone Speronio ſapiẽtiſsimo & eloquẽtiſsimo uiro illuſtratas perſpexit, & noſtra a fratre tuo Schinella ornatas, qui nuper Fatis concedens, patriæ, cuius ille Comitia infracto animo uindicauerat in Libertatem; affinibus & amicis quos humanitate & auctoritate deuincierat; bonis Artibus, quas percoluerat, triſte ſui, & nunquam leniendum deſiderium reliquit. illos manet Gloria non intermoritura. Te uir Reuerendiſsime tua Laus in qua deſino, omnia tibi fauſta apprecãs a bono Deo. Vale, & Pignorium eximium tui cultorem aliquo loco apud te eſſe patere. Domi.

L. P. FLAVIO QVAERENGO ETHICES IN PATRIO GYMNASIO PROF. CAN. PAT. VIRO REVERENDISS.

Epiſt. XLIII.

M*Artialis tuus Vir Reuerendiſsime mihi nunc cum bona tua venia præibit, vt te in hoc Epiſtolæ veſtibulo alloquar.*

quod

quod enim ille cæcinit

O quantum eſt ſubitis caſibus Ingenium!

ego leuiter immutabo

O quantum eſt magnis ca ſibus Ingenium!

Quis enim neget magnum caſum, quem tibi hic dies, & hæc hora vno & eodem momento attulit? cum ab eodem Tabellario acceperis ſummorum virorum Imagines Laurentij Medicis, & Dominici Molini. *ego ſanè nunc primum Thraſyllus, aut Aſcletarion, vel Petoſyris fieri cupio, vt momenti Geneſin ad Coeli poſitum exigam, & videam quo bono & felici aſtro duo Phoenices Italiæ noſtræ obtulerint ſe ſe oculis tuis, Muſaeum tuum illuſtraturi. Et quidem non irritus mihi erit vaticinij ſui Bronzerius noſter, qui neſcio-quas Ephemeridas conſulens pronunciauit, Mercurio & Philologiæ hanc conſpirationem fuiſſe cordi. vt videlicet hora combinaret quos ſæcula diſparauerant, ſimiles profectò & geminos patrocinio Artium bonarum, Eloquentiæ Regno, & Patriæ tutela. ille Lauventium ab Athenæo laudatum ſibi fortè imitandum proponens, doctos viros accerſiuit, doctrinarum peritia inclaruit, bonos fouit, Patriam beauit eo ſæculo, quo, Græciæ fatum*

tum Italiam ditauit. At hic noſter ſe vnum intuens, infelici hoc æuo, quo nullus propè locus eſt honeſtis artibus, quo ſtudia exulant, quo regina Pecunia dominatur, quo ſordes magnatum animos occuparunt, quo beneficentia extremum ſpiritum trahit; hic inquam noſter ad illud ſe faſtigium euexit; vt præſentibus deſperationem ſit incuſſurus, poſteris relicturus inuidiam. cuius enim beneuolentia erga probos omnes & doctos viros (quotquot Sol aſpicit & Solum ſuſtinet) PATRIO NON CLAVDITVR AGRO, ſed latè conſpicua peruagatur; quid mirum ſi Gloriam eiuſdem nulla vnquam ſit ætas ſilentio inuolutura? Daniel Heinſius corculum illud Sapientiæ & Muſarum, poetico ſtylo, at non poetica ſed hiſtorica fide, in magni viri effigiem canebat.

Hæc vmbra mentis, cuius inclytum nomen
Perfregit Alpes: non vt Annibal dirus,
Rumpens aceto quidquid obſtitit, ferro:
Sed Comitatis laude, amore Muſarum,
Et omnium, quos Muſa conſecrat Coelo,
Antenoris gens, clara ciuibus tantis,
Tantiſq; alumnis; ſiquid hactenus pulcrum
Tua ex origine, aut propagine eductum

Mira-

Miratur orbis, arbitror, tibi totum
Debetur vni, confitentibus cunctis.
MOLINVS Orbi natus, omnium eſt unus,
Vnius omnes quotquot orbe ſunt toto
Muſis amici, vel ſcientijs culti.

Et in hac laudatione, quam Phoebus Apollo Vati ſuo dictauit Epiſtolam claudo. tu vale V. Reuerendiſſ. & cogita, num hac vna Imagine de iſta tua Bibliotheca Lararium feceris. Domi Non. Iun. MDCXXIIX.

L. P. BALTHASSARI BONIFACIO
ARCHI-DIACONO TARVISINO.
VIRO REVERENDISSIMO.
Epiſt. XLIV.

QVod tu me alterum Patauinorum Liuium nuper appellaueris amori in me tuo eſt quod imputem vir Doctiſsime & Reuerendiſsime. ego ſanè metior me meo modulo ac pede, neq; patior me abripi ab æſtu laudationum illarum, quas amici pleno modio admetiuntur plerumq;. Illa tamen, quæ libera-

berali ſtylo, & officioſa ingenuaq; Cenſura de Liuio noſtro prodidiſti, cum lac Muſarum, mare tranquillum, animam eloquentiæ. *nuncupas, digna ſunt profectò quæ nos Patauini plauſu excipiamus, & honore ingenti proſequamur. cum enim Antiquitas fere omnis noſtratem Hiſtoricum ſuſpexerit, turbulenti homines incæperunt inuidere illi hanc gloriam malo exemplo, illumq; de faſtigio quod non ita nuper inſederat, deturbare ſunt conati. hos inter excelluit Paulus Benius homo Italus, & (quod nemo non miretur) in Gymnaſio noſtro eloquentiæ Interpres, qui Patauij Patauinum aggreſſus eſt conuicijs proſcindere, ſilentibus omnino Ciuibus noſtris, & ſtrenuè condonantibus actionem Iniuriarum, quam illi intendere debuerant. Benio ego ſuas voces (vt cum Petronio dicam) reddere decreui, citra Liuorem tamen & Odium, quorum cauſas procul habeo, vnius tantum veri ſtudio, quo nitetur tota ratio diſputationis meæ. Hanc tu vt videas primus comprobeſq;, ſi videbitur tanti eſſe, & peto & opto: illorum Plauti memor.*

Decipitur nemo mea quidem ſententia,
Qui ſuis amicis narrat recte res ſuas

At HOC AGAMVS. Verum antequam congrediamur, videamus quæſo quid Benium potuerit impellere, vt Liuio obtrectaret. Aloyſius Corradinus I. Conſultus inter præcipua Vrbis noſtræ ornamenta (dum vixit) connumeratus, obſtruauerat in Liuio Lib. IX. *male habitos Vmbros, & conſciſſos Liuij magis ſtylo, quam Romanorum armis. Anno ab V. C. CDXLV narrat illos defeciſſe repente, concitata omni iuuentute ſua; & magna parte Etruſcorum ad rebellionem compulſa, tantum exercitum feciſſe, vt ad oppugnandam Romam ituros, magnificè de ſe, ac de Romanis contemptim loquentes, iactarent. verum non reſpondiſſe verbis facta. cum enim caſtra vallantem Conſulem adorti eſſent, Romanos non tamquam in viros aut armatos incurriſſe: ſigna erepta, ſigniferos tractos ad Conſulem, armatoſq; milites ex acie in aciem translatos. & cetera ſatis turpia. At Benius Iguuinus fuit, & Iguuium in Vmbria. & huc trahebat Corradinus diſsidium Benianum quod profecto non nemo probabit. Veritas enim Mater Odij eſt. quæ Veritas Annium, Glareanum, Merulam & Bodinum parum æquos Liuio fecit. Et vt vt hæc ſint ſcire oportet*

tet

tet, Benio neq; Dantem, neq; Boccaccium placuiſſe: nullius precij homines dictitanti, quos tam illi qui conuixerunt, quam qui vita functos exceperunt ætate, magnis & veris laudibus ſunt proſecuti, hunc Eloquentiæ cauſa, illum Doctrinæ. At cominus eſt pugnandum. Et quia Benius aciem in duo cornua diduxit rerum ſtyliq; excipiemus & nos copias hoſtiles agmine bipartito. & primum videbimus de Dionyſij Halicarnaſſenſis induſtria, quæ cum Liuiana comparatur. Dionyſius grauis ſanè auctor, & cui non minimum debet Hiſtoria Romana, aduocat paſſim illos Auctores, quos maieſtas Liuiana dedignabatur. Sophoclem exempli gratia, Aeſchylum, Homerum, Agathyllum, & Græcos aliquot, dignos vtiq; cenſoria illa Liuij nota.
Quæ ante conditam condendamue vrbẽ, poeticis magis decora fabulis, quam incorruptis rerum geſtarum monumentis traduntur, ea nec affirmare, nec refellere in animo eſt. *& ipſe Dionysius alicubi confitetur, nullam de Romanis ad ſua vſque tempora Hiſtoriam a Græcis accuratè ſcriptã extitiſſe: & Romanos ipſos priſci æui res, compendio narraſſe. vt mirum non ſit Liuium*

noluiſſe fabellis tempus terere, qui & renuit exordiri more Poetarum. cum bonis potius ominibus, votiſq;ac precationibus deorũ dearumq;ſi vt poetis nobis quoq; mos eſſet, libentius inciperemus, vt orſis tanti operis ſucceſſus proſperos darent. *neq; vero incuſauerim ego Dionyſium, cuius conſilium fuit, populares ſuos Græcarum narratiuncularum lecythis allicere, vt Hiſtoriam Barbarorum (ita illi Romanos nuncupabant) aliquo loco eſſe paterentur. Et hac de cauſa inſtituit ipſe narrationes, quibus multa complexus eſt inſignia ſanè, & quæ res Romanas noſtro cum fructu illuſtrarunt. veluti rationem ſacrorum, ritum Ludorum, ſeriem Triumphorum, Magiſtratuum inſignia, & huiuſmodi plurima, quæ Liuius imbutus opinione Imperij numquam finiendi, & Vrbis æternæ futuræ, tamquam obuia, & nota prætermiſit conſultò, & ſuis tantum ſcribens Quotus enim quiſq; eſt, qui nunc Hiſtoriæ nouitiæ auctor demittat ſe ſe ad ea calamo exprimenda, quæ oculis vſurpamus? Turca ſanè aliquis, aut Perſa ſi res noſtras hominibus ſuis tradere ſcripto vellet, is profectò & mores, & ritus, & artes, Arma quoq; & Aedeficia prolixè,*

&

& ambitioſè explicaret. quod & noſtri exequuntur, ſi quando res illorum attingere neceſſe habent Prodigiorum explicationem, quando hac etiam ex parte nititur Benius Liuio inuidiam conflare, debuit meminiſſe ipſe Hiſtoriæ profeſſor, fuiſſe magnam partem Romane religionis; quod vel pueris ipſis qui Scholas Magiſtrorum terunt compertum eſt. neq; profectò Portenta Romanam Hiſtoriam non iuuant, vt fateatur neceſſe eſt, qui Iulij Obſequentis Libellum de Prodigijs aliqua cum cura peruolutarit. Quid? quod neq; Dionyſius hiſce abſtinuit ſed notauit accuratè? neq; alij omnino Græcorum, qui res Romanas attigerunt? Quod vero conciones Liuianas carpit non iure facit, vt tu etiam animaduertiſti. ſunt enim illæ conſiliorum atq; euentuum fontes, qui Politicum hominem non modo proluunt ad voluptatem, ſed & ad profectum ditant ſaluberrimis monitis & exemplis. neq; vero Liuius Actuarium agebat, vt proinde oporteret recitare illum verbatim quid quis dixiſſet; ſed Hiſtoricum, quorum nemo his attendit, quæ Benius nimis anxiè commentus eſt, de horridiore dicendi genere veterum Latinorum, & de ſermone Locrenſium, & Car-

thaginienſium. vt valde mihi mirum ſit non exegiſſe ipſum a Liuio, vt Punice referret, Plautino more, quæ Legati Pœnorum in Senatu diſſeruiſſent, vel quæ Locri, ſeu quæ Illyrij, patria ipſorum lingua. Quod profecto feſtiuum accroama fuiſſet, illi non diſsimile, cuius cum multo riſu Luciani, auctor fuit Creperius Calpurnianus Pompeio-politis qui Hiſtoriæ ſuæ græce ſcriptæ intexuerat Italicas voces FOSSAE & PONTIS, ſimiliumque. At quod etiam fidem Liuij criminetur, hoc vero eſt odium prodere quo laborabat. Cremutius enim Cordus apud Tacitum Libro IV. *Annalium, Liuium fidèi præclarum in primis appellat. quod Encomium alierſum ineptè trahit Benius, & contra ipſam Cremutij mentem. veritati enim ſtuduit Liuius quã qui-maximè, ut recte animaduertit Hiſtoriæ Phoſphorus & Sol, Gerardus Ioannes Voſsius noſter. De inaudito ac monſtroſo Gigante quod comminiſcitur Benius, ipſi aurem peruellere debuit, vt videret cum quo ipſe congrederetur, & meminiſſet verborũ Vitruuianorum, veluti parricidij damnandos, qui illos vexarent, quorum ab cunctis gentibus ſcripta ſuſpicerentur. At Veritatem Benio potuit, indicare*

ſeries

i: recitatio ludicra.

ſeries ipſa rerum a Romanis geſtarum. Populus enim Romanus qui propè quingentis annis domi luctatus *erat, in Italia ſubigenda;* ducentis annis Africam, Europam, Aſiam, totum deniq; orbem terrarum bellis, victorijſq; peragrauit, *vti tradidit Florus ipſo initio Libri ſecundi Hiſtoriarum ſuarum. neq; verum eſt omnino voluiſſe Liuium ſcribere Hiſtoriam ab Ilij excidio, & aduentu Aeneæ, ſed tangere curſim, & delibare* tantiſper *vt ipſe etiam innuit in Præfatione operis ſui. & vero illa præfatio Libri* II. Liberi iam hinc populi Romani res pace belloq; geſtas, annuos magiſtratus, imperiaq; Legum potentiora quam hominum, peragam; *oſtendit feſtinaſſe ipſum, vt ad hæc perueniret Regibus leuiter perſtrictis, & quæ ante ipſos Reges. Et debuit Benius, qui nos ad iugera compellit, perpendere, non perinde eſſe Hiſtoriam ſcribere, atq; agros decempeda metiri. rerum enim geſtarum diſpoſitio & copia ſcriptorem plerumque eo adigit, vt Voluminibus amplioribus ſpatia occupet illius corporis, quod breuius, & æquius animo complexus erat. Liuius ipſe in limine Libri* XXXI. *ita conqueritur*, Me quoq; iu-

uat, velut ipſe in parte laboris,ac periculi fuerim, ad finem belli Punici perueniſſe. nam & ſi profiteri auſum perſcripturum res omnes Romanas, in partibus ſingulis tanti operis fatigari minimè conuenit: tamen cum in mentem venit V. & LX. annos (tot enim ſunt a primo Punico ad ſecundum bellum finitum) æque multa volumina occupaſſe mihi, quam occuparint quadringenti LXXXVI. anni a condita Vrbe ad Appium Claudium Conſulem, qui primus bellum Carthaginienſibus intulit, iam prouideo animo, velut qui proximis littori vadis inducti mare pedibus ingrediuntur, quid quid progredior, in vaſtiorem me altitudinem, ac velut profundum inuehi, & creſcere penè opus, quod prima quæque perficiendo minui videbatur. *Monſtroſus ergo Gigas non Liuij ſed Benij foetus erit, qui vt Liuio conuicietur verane obijciat an ſecus nihil penſi habet. Neque partitiones Decadum ab ipſo Liuio ſunt, quod profeſſorem Humanitatis ignorare non decebat. antiqui enim Grammatici non Decades, ſed Libros agnoſcunt. At non ſufficiebant tot contorta in Liuium tela, niſi etiam*

tan-

tanquam in Patriam ingratus traduceretur. hoc nãq; molitus eſt Benius in Commentario Lib. 1. Aeneid. cum enim Virgilius Antenorem conditorem Patauij aſſerat, cur inuidit Patriæ ſuæ hanc gloriam Liuius? cur duobus verbis, quibus rem totam conteſtari poterat pepercit? Ego ſanè non patriæ odio, ſed ex communi hominum ſenſu hoc feciſſe Liuium arbitror. tum quia Patauinum ſe nominare iactantia non caruiſſet, velut etiam Lucianus Hiſtoricum quempiam arguit, qui patriam Miletum laudauit, & hoc quidem in Proemio Hiſtoriæ ſuæ, quod vtique noluit facere Liuius, vt videmus. tum quia qui Vrbem incolebant maieſtati Romanæ hoc deferebant, vt aliam Patriam non profiterentur. huiuſce rei non ſatis animaduerſæ multa tamen extant veſtigia. Iuuenalis municipalem Arenam cum ſtomacho recenſuit alicubi. alibi nominat pannoſos Aediles vacuarum Vlubrarum. quo pertinent homines ruſticari ex Municipijs, *&* Municipia ruſticana *apud Ciceronem non ſemel cuius & illa huc vergunt, Lib. 11. ad Familia. Epi.* XII. vrbẽ mi Ruſe cole, & in iſta luce viue. omnis enim peregrinatio, quod ego ab adoleſcentia iudicaui, obſcura & ſordida

eſt

eſt ijs, quorum induſtria Romę poteſt illuſtris eſſe. *ad quem ſenſum cæcinit etiam Martialis.*

Plus ſanè placeat domina quì natus in vrbe eſt.
Debet ènim Gallum vincere verna Liber.

Neq; ſanè voluit Liuius aut Gallus, aut Venetus audire, qui Romam alteram Patriam iure ciuitatis nactus erat: Auguſti præſertim familiaris, & Equitis Romani Socer. Qui hominū ſenſus Romæ degētiū adeo inualuit tanto poſt Liuium, vt Caſsiodorus Variar. Lib. III. XXI. *non dubitauerit pronunciare,* Piaculi genus eſt, abſentem ſibi Romam diutius facere, qui in ea poſſunt conſtitutis Laribus habitare. *Et inde factum videtur, vt omnes paſsim, qui in Orbe Romano erant Romani appellarentur, nullo diſcrimine locorum, in quibus nati eſſent. Qui tamen Patriæ Domus appellationem reliquerant, vt in antiquis marmoribus legitur DOMO ATESTE, DOMO ALTIN. DOMO ARRETIO, Patriæ vix dignati.* Roma *enim* communis Patria noſtra eſt, *inquit Modeſtinus. L.* XXXIII. *ff. ad Municipalem, & de Incol. neq; aliter Rutilius Numatianus*

Feciſti patriam diuerſis gentibus vnam.
Profuit inuictis te dominante capi.

Et

Et hæc eſt ratio cur apud Cornelium Nepotem, Salluſtium, Liuium, Plinium nulla Patriæ mentio extet, cum ille Circum-Padanus, Amiterninus ille; alter Patauinus, Veronenſis alter, ſiue Nouo-Comenſis eſſet. Et hæc quo ad primum aciei cornu: Quod an profligauerimus videbis tu Amice, qui copias Hiſtoricas cum Imperio moderaris, qui nos amas & noſtra, qui Liuium Romanæ Hiſtoriæ longè principem nuper aſſeruiſti. Alterum Cornu Benianum Liuij ſtylum appetebat, in quo Patauinitatem deprehendere ſibi viſus eſt Aſinius Pollio, ille ſtudio magis partium, quam Liuij æmulatione Patauinis infenſus. nota autem ſunt quæ Velleius & Macrobius de noſtris, & Aſinio Pollione litteris conſignarunt. hanc Patauinitatem Benius, alibi, vt ſibi quidem videtur oculeus totus, hic ſanè totus, totus tenebrio, ad partium Pompeianarum amorem reuocat, contra Pollionis & Fabij Quinctiliani mentem. eam, ſiqua fuit, ego fortè primus quod & tu probas, in Originibus noſtris indicaui, ex Quintiliano & Marmoribus vernaculis, Hanc tamen M. Fabius acris cenſor vix admittit, neq; dubitat pronunciare de Liuio, virum fuiſſe miræ facundiæ; & alibi in narran-

rando miræ iucunditatis, clariſsimiq; candoris, in concionibus ſupra quam enarrari poteſt eloquentem; quo nemo dulciores affectus commendarit magis. Neq; profecto inconcinnè faceret qui primum omnia Flogia Liuiana ſeorſum hinc diſponeret, & illhinc eiuſdem obtrectatores; deinde vſurparet voces M. Aemilij Scauri in cauſa non plane diſsimili, Varius Sucronenſis Aemilium Scaurum regia mercede corruptum, Imperium Populi Romani prodidiſſe ait, Aemilius Scaurus huic ſe affinem eſſe culpæ negat. vti creditis? *Verum ne cauſam prodere videamur quod in rebus præstitimus, hoc idem exſequi conemur in verbis, multo minore diſcrimine. horridum initium appellat Benius*

Facturus ne operæ præcium ſim ſi

& cõstare ait duobus ferme Hexametris integris. atqui nemo vnquam leget ſim ſi, *ſed* ſim; *& ex interuallo* ſi. *veluti illa Salluſtij nemo vno ſpiritu*

Bellum ſcripturus ſum quod

Et vero ego non video (quod ad Hexametrum attinet) cur non licuerit Patauino Liuio, quod licuit Amiternino Sallustio. Quintilianus certe omnia Italica pro Romanis habet, Li.

1. *Cap.*

1. *Cap.* V. *Benius non item. qui etiam criminatur Liuianam phraſin*, facere operę precium, *quod neq; Ciceroniana ſit, neq; Terentiana. at num ideo minus Latina? affirmet cui cornea fibra eſt. ego vtiq; non affirmabo qui ſciam, linguam latinam debere uni Liuio magnam copiam genuinæ Elocutionis quam apud Ciceronem & Terentium fruſtra quærimus. vt iure vocauerit nouitius Liuij editor, omnis latinitatis refertiſsimum. Iam vero, quod Liuij etiam ſtructuram emendare geſtiat, id nullo modo ferendum videtur. quod tamen condonare poſſumus homini, qui etiam Ioanni Boccacio Soloeciſmos obiectare ſolitus erat, vt eius orationem perpoliret. Pergit porro pro Mantiſsa Liuium appellare obſcurum, truncum, obtrectatorem, & cuius ſcripta Viri docti excutiant*, vt tantum ſi quo modo poſsint, inuidiam vel extinguant vel leniant. *Adeſtote mihi vos Beate Rhenane, & Carole Sigoni, tu Robortelle, tu Lipſi, tu Grutere & quotquot deniq; Liuium illuſtraſtis, num vos hoc prætextu manum admouiſtis candidiſſimo, & politiſsimo Scriptori? minimè gentium, ſed vt Hiſtoriam Romanam illuſtraretis*

retis lumine non aſcito, vt librariarum Harpyarum proluuiem elueretis, quæ politiſsimum Auctorem foedauerant. Quod verò Patauinitas iterum obijciatur, percommodè accidit, vt fateatur, Pollionem per inuidentiam vt obſcurè ſic temerè loqui potuiſſe. *quod ſanè a verbis Quinctiliani non abit Lib.* VIII. *Cap.* I. & in T. Liuio miræ facundię viro PVTAT ineſſe Pollio Aſinius quamdam Patauinitatem. *Progreditur porro Liuiomaſtyx, vt ingenium non deponat, & noſtrum accuſet velut turgidum, & poeticum in Annibale Alpes perfringere meditante. ego ſanè ignoſco homini, qui nunquam viderat fortè Alpes, qui numquam animaduerterat quid Historici de Alpibus tradant, & potuit profecto vnus Paulus Iouius Lib.* XV. *Historiar. hominem docere his verbis;* tametſi rerum naturę opifex altiore conſilio denſiſsimos ſaltus, pręaltos exeſoſq; vertices, & abruptas vallium crepidines, in niuoſa illa atq; horribili rupium mole poſuerit, queis mortales ab acceſſu terrerentur. *& eodem Libro, Galli ducente Triultio, Alpes traijcientes potuerunt fidem facere Benio, Liuium vera tradere, neq; poeticum quid meditari. Polybius*

certè

certè narrat, nuncios Annibali retuliſſe, Alpium iuga magno illa quidem labore, & multis cum difficultatibus ſuperatum iri. & hæc Hiſtoriarum Libro III *Splendorem uero Orationis quem alij ſuſpiciunt, pergit Benius impetere, telis etiam petitis ex ipſo Quinctiliano Lib.* X. *Cap.* I. *qui tamen uſq; adeo Liuium non uoluit impugnare, ut ibidem LACTEAE LIVII VBERTATIS uoluerit meminiſſe. Velut etiã alias illud* Facturuſne operæ precium ſim, *excuſandum ſibi ſumpſit exemplo Bruti, Aſinij Pollionis, Salluſtij, Ciceronis, Platonis & aliorum.*

At nunc tempus Equum fumantia ſoluere colla, *ut finem aliquando imponamus Epiſtolæ, quæ iam magnitudine (ut dicam more Liuiano) laborat ſua. Tu amice, qui non ideo minus colis Principem Hiſtoricorum, quod in eum incurſauerit Benius, hæc mea tibi habe, commendatiora utique futura ſub patrocinio nominis tui. Ego ſanè hanc qualemcunque opellam nauaui lubens Viro illi, qui auctoritate ſua, & omnium ætatum iudicio tutus, defenſione non eget. Quod profectò ab homine mentis bene ſanè & eruditionis nõ uulgaris, Franciſco Florido Sabino pronunciatum, iugulare potuit*

tuit iſtos omnes, qui bonos Auctores adeo geſtiunt impetere maledictis, vt etiam Virtutes pro Vitijs pergant obiectare. Quotus .n. quiſq; hodie viuit *(inquit ille)* qui non ſibi cenſuram in ſcriptores, quaſi a dijs immortalibus demandatam, arbitretur? Vt enim de aliquibus toleretur Iudicium, quiſnam hoc tempore de Cicerone, Liuio, Salluſtio, Terentio Varrone, Cornelio Celſo, Plauto, Terentio, Virgilio, Horatio, Lucretio, Ouidio, Catullo, Tibullo, Propertio, ceteriſq; ſimilibus aliquid in ſiniſtram partem, ſine magno ſcelere decernere audeat? Quorum ſcripta orbi probatiſsima ſemper fuere, & a nullo adhuc ſatis digne laudata? *Hæc ille. neq; ego plura. tu uale & ſeculum noſtrum lucubrationibus tuis illuſtra vt facis. Patauij.*
MDCXXVII.

L. P. SIGISMVNDO BOLDONIO IN ACADEMIA TICINENSI PHILOSOPHIAE INTERPRETI ACCVRATISSIMO.

Epiſt. XLV.

ABs te, qui iſthic magna cum tui nominis prædicatione publicè doces, cupio doceri & ego Vir doctiſſime, & amiciſſime. neq; tu (ſat ſcio) hoc muneris detrectabis: Eruditio enim ab humanitate non exulat. Lectum mihi eſt apud Cornelium Nepotem, quem vulgo appellant Aemilium Probum; ibi eum amici *(Ageſilaum)* quo Spartam facilius perferre poſſent, quod Mel non habebant, cera circunfuderunt, atq; ita domum retulerunt. *Quæ eadem repetit Gemiſtus Plethon, Lib. primo de Geſtis Græcorum poſt pugnam ad Mantineam. Quæ ceræ circumfuſio ad Perſas olim etiam attinuit, quemadmodum notauit eruditiſſimus Petr. Victorius, Variarum Lib.* x. *Cap.* VI. *At hic Mellis vſus notus etiam fuit Lucretio Lib.* III. *cuius hi ſunt elegantiſſimi verſus*

Nam ſi in morte malũ eſt, malis morſuq; ferarũ
Tractari; non inuenio qui non ſit accerbum

Ignibus impoſitum calidis torreſcere flammis;
Aut in Melle ſitum ſuffocari, atq; rigere
Frigore, cum in ſummo gelidi cubat æquore ſaxi;
Vrgeriue ſupernæ obtritum pondere terræ.

vbi Dionyſius Lambinus notat ex Lib. V. *Hiſtoriar. Xenophontis, Ageſipolin Regem vita functum Melle oblitum, domum deportatum fuiſſe. quam funeris condituram Lacedæmonijs familiarem fuiſſe hæc Auctorum teſtimonia euincunt; Cornelij videlicet Nepotis, Xenophontiſque. Verum hoc inſtitutum manâſſe a Democrito Abderite teſtis eſt Varro apud Nonium Marcellum, in* Vulgus. quare Heraclides Ponticus plus ſapit, qui præcepit vt comburerent, quam Democritus, qui vt in Melle ſeruarent: quem ſi vulgus ſecutus eſſet, peream, ſi centum denarijs calicem Mulſi emere poſsimus. *Et hæc ſanè omnia confirmat Plinius Lib.* VII. *C.* III *ſcribēs vidiſſe ſe allatum ex Aegypto ad Claudium Cæſarem Hippo-Centaurum in Melle. necnon & Columella Lib.* XII. *Cap.* XLV. *qui ſcribit exanimum corpus hominis per annos plurimos in Melle ſeruari. Verum quid, quæſo te, habet Mel, vt hoc poſſit efficere? An quia aereum eſt, vt inquit princeps Poetarum Virg.*

Pro-

Protinus aerij Mellis coeleſtia dona.
ideoq; Coeli ſudor, ſiderum ſaliua, purgantis ſe aeris ſuccus *appellatur à Petro Bellonio Lib.*1. *de arboribus coniferis, p.* 10. *qui hæc a Plinio Lib.* XI. *Cap.* XII. *mutua ſumſit? An vero quia Ceram matrem agnoſcit, vti ſcribit Athenæus Lib.* XIV.? *Cera autem cadauera ſeruabat, vt vidimus. An autem quod* ea Mellis eſt natura, *(vt inquit Columella loco citato)* ut coerceat vitia nec ſerpere ea patiatur) *An poſtremo, quod Mel ſit aridæ facultatis, tradente ſic Macrobio Lib.* VII. *Saturn. Cap.* XII? nã quæ vdanda ſunt corporis *(inquit Diſarius)* vino fouentur; quæ ſiccanda ſunt melle detergentur. *Qui Diſarius (ſi per te nunc mihi critico eſſe licet) reponendus eſt apud Symmachum Lib.* III. *Epiſt.* XXXVII. *in principio vbi legitur,* Diſanus clariſſimus vir, qui inter profeſſores medendi ſummatem iure obtinet locum. *&c. lego enim* Diſarius. *Tu modo, quem Natura nihil arcanorum ſuorum coelauit, mellito iſto tuo Epiſtolico charactere, ſententiam tuam de hac vi Mellis reſcribe, vbi commodum erit. Interim, velim a te fieri certior (quando non ſatis eſt ſemel frontem perfricuiſſe) num*

veſter Ticinus) etiam nunc aureas arenas ferat, & an legantur, & quo prouentu. veſtras quidem Bernardus Saccus affirmat, & Notitia vrbium apud me manuſcr. anonymi Auctoris, cuius hæc ſunt, Ticinus autem fluuius dictus eſt quaſi Taginus, vt quidam volunt a Tago fluuio aurifluo. cuius & hic naturam imitatur, ſolum habens, in quo plus ceteris Italię Aurum colligitur. *operoſum ſanè, & ridiculum Etymon, cuiuſmodi multa afferuntur ab Italicarum rerum neſcio quibus barbaris ſcriptoribus. Vale, & Clariſsimum Campegium meo nomine ſaluta Patauij. MDCXXVII.*

L. P. FRANCISCO A SOLE

CANONICO PATAVINO

VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XLVI.

H*Vmanitas tua quam pulcrè incedit cum nomine tuo gentilitio Vir Reuerendiſsime! ſicut enim Sol* dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens Mundi

di & temperatio, *trahit ad ſe terræ halitus; ſic tu humanitate omnium affectus. Ego ſanè me tibi obſtrictum longa ſerie beneficiorum niſi fatear, omnem prorſus humanitatem exuero: adeo tu omnes beneficentiæ numeros, qua ope, qua conſilio, qua factis erga me obiuiſti. Verum hæc alias: quando hic non eſt campus in quo pro dignitate præconiorũ tuorum ſpatiari mea poſſit oratio: & ſi poſſet, tu id non paterere,*

---qui mitis, & acri
Aſperitate carens, poſitoq; per omnia faſtu;
Inter vt æquales vnus numeraris amicos:
Obſequiumq; doces & amorem quæris amando.

At Nunc e re nata facere non poſſum, quin meritorum ſaltem tuorum limen te indulgente, curſim attingam. Antenoris Herois noſtri quod res fortiter & feliciter geſtas penicillo exprimi curaueris, in ornatum Aulæ tuæ; eſt ſanè quod tibi priuatim & publicè Patauij debeamus. argumentum enim ante hac omninos intactum tu primus expoſuiſti oculis omnium, maiorum noſtrorum accuratam ſolertiam exactè imitatus, qui Hiſtorias coloribus exprimi, ne ſolis Scriptoribus cederet ea laus, voluere. At quod illi Tẽplis & Porticibus ſacrabant, tu

domi tuæ extare voluiſti: vt præires exēplo nobili Ciuibus tuis, qui non aliunde petitis argumentis opus habent, vt Pictoribus materiam præbeant, ſed vernacula & natiua exempla ipſis etiam Romanis rerum dominis (abſit verbo inuidia) poſſunt ſuppeditare. At Periochas Picturæ iſtius quas imperaſti, ſingulis Monoſtichis concluſas, vt etiam antiqui factitarunt, nunc ad te mitto. tu ſi placebunt curabis apponi. ego ſanè ſtudui breuitati, & facti exhibitioni, æmulatus quoad licuit Iliadem nuci incluſam.

I

Troia ruit flammis, fatiſq; vrgetur iniquis.

II.

Nauigium inſtruitur, Superiq; in vota vocantur.

III.

Troianam Pallas tutatur ab æthere claſſem.

IIII.

Excipit hoſpitio feſſos Parnaſſia Phocis.

V.

Pugio Phoebe tibi veteres ſacratur ad aras.

VI.

Diſijcit ipſa rates toto Iuno effera ponto.

VII.

Traijcere alta nouē æquorei datur ora Timaui.

VIII.

VIII.

Certatim Socij feriunt mare,& æquora verrunt.

IX.

Littus in Euganeũ Phrygũ manus emicat ardẽs.

X.

Ferratas acies Antenor ductat in hoſtes.

XI.

Decernunt bello duro ſub Marte cadentes.

XII.

Hic odijs acti ſubeunt bella aſpera Reges.

XIII.

Antenor Veleſi ſpolijs exultat opimis.

XIV.

Hic ſocijs vrbem victor deſignat aratro.

XV.

Vrbis feruet opus,fundataq; moenia ſurgunt.

XVI.

Moenia ſublimi inuehitur Patauina triumpho.

Et hæc quidem omnia compendio dicta ſunt, vt vides. verum non eodem compendio dicere poſſim merita in me tua vir Reuerendiſſime, quem opto valere diu, & perannare. Domi MDCXXVII.

L. P. HIERONYMO BOSSO PRIMARIO ELOQVENTIAE IN GYMNASIO TICINENSI PROFESSORI ERVDITISSIMO.

Epiſt. XLVII.

QVando non licuit mihi V. Cl. videre Iano-Tatium tuum, quamuis efflagitante ampliſsimo viro, qui Litteris noſtris Genium inſpirat, Dominico Molino, *illum non ſemel exquiſiuerim, decreui ego ad te mittere Stipem chartaceam, quam vides, Muham-Medis ludos imitatus, qui ſerio ad Montes itabat, quando illi eiuſdem iuſſa exequi detrectabant. Et profecto non facile tibi dixerim quo deſiderio flagrauerim videndi Commentarium tuum, qui ſciam quam ſis inſtructus ingenuis artibus, quam accuratus, quam felix in dicendo, quam in docendo perſpicuus. verum mihi non licuit eſſe tam fortunato. At tu qui Apollinem audis & hunc Marsyam ne reſpue. Strenæ ab antiquiſsima origine fuerunt. Symmachus Lib.* x. *Epiſt.* xx. Calendas anni auſpices, quibus Menſium recurſus aperitur, impertiendis Strenis dicauit Antiquitas.

Idem

Idem Epiſt. XXVIII. *eiuſdem Libri*; Ab exortu penè Vrbis Martiæ Strenarum vſus adoleuit, authoritate Tatij Regis: qui verbenas felicis arboris ex luco Strenię, anni noui auſpices, primus accepit. *De Arbore felici ego vaticinium non profitebor. indicabo tantum loca Auctorum, e quibus poſſit indagari. Feſti, Pliniј Lib.* XVI. *Cap.* XXVI. *Macrobij Lib.* II. *Saturn. Cap.* XVI. *Et fortè eo alluſit Propertius Lib.* IV. *El.* IV.

Lucus erat felix ederoſo conditus antro,
Multaq; natiuis obſtrepit arbor aquis.
Siluani ramoſa domus, quo dulcis ab æſtu
Fiſtula poturas ire iubebat oues.
Nunc Tatius fontem vallo præcingit acerno,
Fidaq; ſuggeſta caſtra coronat humo.

illud certum eſt hoc nomine fuiſſe apud Heluetios oppidũ ex Ammiano, Antonino, & recentioribus. Strenuæ porro Deæ, vt reuertamur, meminit & D. Auguſtinus Li. IV *.de Ciuitate Dei Cap.* XI *&* XVI. *Strenam vero non a Strenua Streniaue Dea deducit Feſtus, ſed aliunde.* Strenam vocamus (*inquit ille*) quæ datur die religioſo, ominis boni gratia a numero, quo ſignificatur alterum tertiumq; vẽturum ſimilis commodi; veluti trenam,

præ-

præpoſita S Littera, vt in loco & lite ſolebant antiqui. *Dies dictus huic lucro, quem religioſum appellat Feſtus, fuit velut etiam nunc eſt, Calendarum Ianuariarum; vt diſertè ſcribit Tertullianus in Lib. de Idolatria;* nobis quibus Sabbata extranea ſunt, & Neomenia, & feriæ a Deo aliquando dilectæ, Saturnalia, & Ianuariȩ, & Brumæ, & Matronales frequentantur, munera cõmeant, ſtrenȩ conſonant, luſus, conuiuia conſtrepunt. *& has* Ianuarias *paulo ſuperius Calendas Ianuarias appellauit;* nimirum Saturnalia, & Calendas Ianuarias celebrans hominibus placebat. *prætereo Caſsiodorum Lib.* v. *form.* VII. *& Prudentium Lib.* I. *aduerſ. Symmachum, qui* Feſta Calendarum *vocat. Notandum autem eſt non ſolum ex mente Tertulliani, quæ liquido apparet ex Libro citato, verum etiam ex aliorum Patrum ſententia vetitas fuiſſe Chriſtianis maioribus noſtris Strenas. D. Hieronymus apud Gratianum Cap.* V. XXXVII. d. & quod in Corbonam pro peccato virgo vel vidua, vel totam ſubſtantiam ſuam effundẽs quilibet pauper obtulerat, hoc in Kalendariam Strenam; & Saturnalitiam ſportulam;

lam; & Mineruale munus Grammaticus & Orator, aut in ſumptus domeſticos templi ſtipes, aut in ſordida ſcorta conuertit, *Et hoc ideo quia boni Fati augurium habebatur* XXVI. *Q. vlt. ad quem locum videndus Antonius Auguſtinus profanæ & Eccleſiaſticæ Antiquitatis peritiſsimus, Libro poſteriore de emendatione Gratiani, Dial.* I. *a quo diſcimus Kalendis Ianuarÿ, Romæ olim fuiſſe in vſu poſitum, vt Menſas ponerent, choreas ducerent, & cantiones ſacrilegas acclamarēt. Verum vt vt Religio noſtra hæc inhibuerit, obnitente tamen conſuetudine Strenæ permanſerunt ad noſtra vſq; tempora, & Romæ præſertim, vbi infimi a ſummatibus accipiunt. antiquitus etiam Cæſares rerum domini accipiebant. Suetonius Auguſto Cap.* LVII. Item Kalendis Ianuarijs Strenam in Capitolio etiā abſenti. *Idem Caligula Cap.* XLII. edixit & Strenas ineunte anno ſe recepturum: ſtetitq; in veſtibulo ædium Kal. Ianuarij ad captandas ſtipes, quas plenis ante eum manibus, ac ſinu omnis generis turba fundebat. *priuati inuicem accipiebant, & mutuas miſsitabant. quocirca Strenarum commercium appellat Suetonius Tiberio Cap.* XXXIV. quotidiana

diana oſcula prohibuit edicto ; item Strenarum commercium, ne vltra Kalendas Ianuarias exerceretur. conſueuerat & quadruplam Strenam ; & de manu reddere : ſed offenſus interpellari ſe toto menſe ab hijs, qui poteſtatem ſui die feſto non habuiſſent, vltra non reddidit. *diem feſtum vocat Suetonius, quē diē religioſum Feſtus, & Feſta Calendarum Symmachus. Munuſcula autem, quæ vltro citroq; miſsitabantur fuerunt primitus Stipes. Ouidius in .1 Faſtor.*

Tu tamen auſpicium ſi ſit ſtipis vtile quæris ;
Curq; iuuent noſtras æra vetuſta manus.
Aera dabant olim---

Palmæ, Caricæ, Mella, Caryotæ. Ouidius.

Quid vult Palma ſibi, rugoſaq; Carica dixi,
Et data ſub niueo condita mella cado ?

Martialis Lib. VIII. XXXIII.

Hoc linitur ſputo Iani Caryota Calendis,
Quam fert cum paruo ſordidus aſſe cliens.

& Lib. XIII. XXVII.

Aurea porrigitur Iani Caryota Calendis.
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Stipi vero ſucceſsit Aurum. Ouidius loco citato

Aera dabāt olim; melius nunc omen in auro eſt;
Victaq; conceſsit priſca moneta nouæ.

Quod

Quod & tanto poſt Ouidium tempore obtinuit. Symmachus enim epiſtola XXVIII. *cuius meminimus, hæc habet;* merito vobis ſolemnes pateras cum quinis ſolidis, vt numinibus integritatis offerimus. *præter hæc Calendis Ianuarij, quod etiam hodie ab aliquibus fit, ſuas quilibet Artes auſpicabatur. Ouidius.*

Quiſq; ſuas artes ob idem delibat agendo,
Nec plus quam ſolitum teſtificatur opus.

Læta etiam verba dicebantur, & preces dabantur, accipiebanturq; alternæ. Ouidius,

At cur læta tuis dicuntur verba Calendis?
Et damus alternas, accipimuſq; preces?

Et hinc dubio procul ad nos venerunt le bone Feſte, *et* il bon capo d'anno, *vt Italicè vocamus. Plinius inſinuauit Lib.* XXIIX. *Cap.* II. cur enim primum anni incipientis diem lętis precationibus inuicem fauſtum ominamur? *Romæ hodie, vt diximus, Strenæ Kal. Ianuarij ſtrenue exercentur. & qui plura volet videre, conſulat Ambroſium Nouidium ſacrorum Faſtorum Lib.* I. *Num autem in ſtrenis modus aliquis, quoad numerum Solidorum obſeruaretur, animaduertant doctiores. ego ſanè apud Symmachum animaduerti quinos illos ſolidos, & penes Trebellium Pollio-*

Pollionem in Vita Claudij Auguſti adſignatos illi fuiſſe, dum eſſet Tribunus, in Strenis qua draginta ſeptem Philippeos, & trientes centum ſexaginta. *At de Bruma quid dicemus? Ouidius videtur reijcere in Kalendas Ianuarias.*

Bruma noui prima eſt veteriſq; nouiſsima Solis
Principium capiunt Phoebus, & annus idem.

alij vero ſtatuunt circa Saturnalia, & rectius. Quod nos Strenam bonam manum vocemus in promptu eſt originatio. manu enim dabatur vt vidimus. At me ineptum, qui Poma Alcinoo vt aiunt. Te enim hæc accuratius, elegantiuſq; pertractaſſe

Et reor:& ſi quid veri mens augurat, opto.

Tu vale, & ſaluta meo nomine clariſsimos Viros Campegium, & Boldonium. Patauij. Kal. Ianuar. MDCXXIIX.

L. P.

L. P. HIERONYMO ALEANDRO FRANCISCO CARDINALI BARBERINO AB EPISTOLIS LATINIS, VIRO REVERENDISSIMO.

Epiſt. XLVIII.

APes Dianias vidi, quas ad me miſiſti Vir Reuerendiſsime. & non potuit non placere argumentum politis carminibus expreſſum; & notis eruditis illuſtratum. Verum ad eundem ſcopum quo minus collinearem mihi non potui temperare, quando & Aceſtes Virgilianus amiſſa palma,

—tamen æthereas telum contorſit in auras,
Oſtentans artem pariter, arcumq; ſonantem.

Athenæ namq; Atticæ, illæ frugum & humanitatis parentes, ex reſponſis Apollinis Delphici, tredecim Colonias vno tempore in Aſiam deduxerunt, Duce Ione Xuthi, & Creuſæ filio, vti Vitruuius Lib. IV. *Cap.* 1. *teſtatũ reliquit, cui adſtipulatur & Velleius Paterculus Li.* 1. *Hiſt. Claſsis autẽ duces fuerũt Muſæ ſub Apum ſpecie, vt inquit Philoſtrates in Mele-*

Melete. Coloniarum vero illarum primar fuit Epheſus Vitruuio & Paterculo teſtib celeberrima illa Chriſtianorũ primitiuo co. uentu Actor. Apoſt. XX. *& Ioannis Euange. ſtæ mora, & morte; maximum illud Aſ emporium, vt ait Lib.* XIV. *Strabo, quod a tingere Proconſuli in Aſiam proficiſcenti n ceſſarium fuit vt ſcribit Vlpianus, L.* I *de Off Proc. & Leg. quodq; frequens eſt ap I. Conſultos in facti vt appellant ſpeciebus. Ideo Epheſij Apis imagine Nummos ſuos ſ gnarunt, & celeberrimis Dianæ ſymbolis.*

voluerunt quippe rependere beneficium Muſ illuſtri hac & diu manſura teſtificatione

Quæ-

Quænam vero fuerit hæc ſpecies Apum neminem vidi qui explicaret. ego ſanè arbitror fuiſſe examen, vt vocabant, quod contra Haruſpicum vanitatem, proſperum etiam aliquando fuiſſe teſtatus eſt Plinius. Lib. XI. *Cap.* XVII. *erant enim Apes Coloniarum emiſſarum notæ, vt ex Platone & Aeliano a viris ruditis pridem annotatum eſt. Varro dotiſsimus Togatorum;* cum examen exituum eſt, quod fieri ſolet cum adnatę roſpere ſunt multę, ac progeniem veeres emittere volunt in coloniam, vt olim ebro Sabini factitauerunt, propter multudinem Liberorum, huius quod duo ent præire ſigna, ſcitu. *Et hoc Symbom Apis adeo celebre fuit, vt Smyri, qui, cum genus Atticum iactarent, Theſeo Smyrnaq; gloriarentur; Retamen Attali, & Arſinoes beneficio er Ionas recepti, illud ſuis nummis cerint, vna cum Tripode. Tripus enim & lis ſacer fuit, vt ex facto Heſiodi lucur oſtendit Varro apud Agellium. Lib.* III. XI.

& ea Smyrnæ laus fuit, vt Muſarum, & Gratiarum chori, ipſam perpetuo peragrarent. quo ſpectat precatio Apollonij Tyanæi; Lib IV. *in princ.* vos autem Muſæ, illis interim, vt ſe ſe inuicem ament, concedite. *quocirca Muſas omnes, non vnam aliquam inuocauit Q. Smyrnæus, Lib.* XII. 62. *Græcorum duces recenſiturus, qui in Equum Durium ſe abdiderunt. Neq; ſanè decebat Muſas non habitare Smyrnæ, quæ patria Homero fuit, parentibus Melete amne, & Critheide Nimpha; vt quidem habent Nummi veteres, & Philoſtratus cum Arnobio.*

Neapo-

Neapolitani & ipſi ex Italia noſtra, vt genus ſuum ad Athenienſes referrent, quod non omiſit Strabo, Lib. V., Minotauro & Ape nomiſmata percuſſerunt. Quod ſane viderunt Hubertus Goltzius & Vlyſſes Aldrouandus, quem politiſsimo carmine laudat Beatiſſimus D. N. VRBANVS. Qui tamen vt ad alia properabat, ad hæc minus attendere eſt viſus. Bene ſit optimi ſenis laudatis Manibus, per quem conſecuti ſumus, vt non inuideamus Græciæ vel Latio antiquos illos Naturæ Myſteriorum perſcrutatores. & ſunt qui tantum virum plagij inſimulare audeant quaſi non Ariſtoteles,

Plinius, & Athenæus aliorum ſcrinia turpiu compilarint. læui planè homines, & quo vrit ſplendor Italicæ gloriæ. at ſinamu Apibus aculeos ſuos. Meſſanenſes, Brutt & Metapontini, quos Aldrouandus produ xit, eodem ni fallor reſpexerunt. Athe nienſes enim in Italiam & Siciliam colono non ſemel emiſerunt, vt potè maris, cun Lacedemonijs, alternis vicibus potentes. Ver hæc omnia conniſus eſt oppugnare Vir do ctiſsimus & accuratiſsimus I. Lipſius. i enim in notis ad Velleium Paterculum nega diſertè Ionem Xuthi fuiſſe conditorem Vr bium Ionicarum. hanc enim migrationem ſpectare ad Nileum, & Codridas. hoc ill probat auctoritate Strabonis, Pauſaniæ, Plu tarchi, Tertulliani, Ammiani. quos ego ſa nè omnes præ Nummis veteribus, Herodoto Vitruuio, & Velleio, paruifacio. Hæc ide ad te pluribus Vir Reuerendiſsime quia tu mi hi in hiſce omnibus Cortina Muſarum es. Va le & amantem ama. Patauij Menſe Auguſto MDCXXVIII.

L. P.

L. P. AVGVSTINO FAVSTINO
I. C. AMICO OPTIMAE NOTAE.
Epiſt. XLIX.

Editionem, quam iugiter ornas Legum Langobardicarum, nos omnes auide operimur Vir præſtantiſsime. Tu modo memineris partem laudis eſſe tollere aliquando manum de Tabula, & corrumpi venuſtatem formoſæ faciei nimia quandoq; cura. Interim, quod attinet ad iſthæc ipſa, quæ præ manibus habes, quæſo te perpende hoc vnum, mihi non dum probè cognitum. Leges Langobardorum Bonauentura Vulcanius vir de bonis Litteris optimè meritus, in Gloſſarÿs ſuis arbitratus eſt nominatas fuiſſe Andecabeones, *vel* Auricabeones. *quod & placuit doctiſsimo anonymo; qui concinnauit Scholia ad Paulũ Vuarnefridum, de Geſtis Langob. ad pag.* CLIV. *mo, & Matthias Martinius in Lexico Philologico hoc nuper confirmauit, adiecto etiam etymo, petito ex Lingua Germanica. Vulcanius, & Pauli Scholiaſtes hoc ſe aiunt reperiſſe in veteribus Gloſſarÿs, vti ſane reperiuntur. memini.n.ego videre me in Codice antiquo ma-*

nu exarato apud Ioannem Manganum noſtri hæc diſerte perſcripta Andecabeo & Auribeo Lex Longobardorum. *Verum ego non ita facile aſſentior, qui Gloſſarijs parum fidere doctis Viris didicerim. ſunt enim in illis plumbea pleraq; aureis permixta. Et ſanè is qui Capitulari Caroli Magni (non genuino tamen, ſed interpolato in vſum Regni Neapolitani, quod inſcripſerunt Leges Longobardorum, ediderun tq; Venetijs anno* MDXXVII.) *is inquam qui huic Libro expoſitionem vocabulorum præfixit Ioannes Baptiſta Nenna Barenſis, cum ſingulorum verborum interpretationem apponat, quorundam tamen minimè appoſuit, contentus indicaſſe loca, vnde peti poſſet. itaq;* andigauerit *&* arrigauerit *quid ſibi velint declaraturus, citat L.* libertus homo. *de* ſucceſsionibus *quæ eſt in corpore vt dicũt Capitularis Pag.* 121. *vbi hæc ſcripta ſunt*, & ſi caſu faciente ſine heredibus mortuus fuerit, & antea iudicauerit res ſuas proprias, ſe viuente, id eſt andigauerit, & arigauerit ſecundum Legem Longobardorum habeat cui donauerit. *quo etiam pacto legit is, quem verè Nomophilacem veterum Legum*

appel-

appellare poſſumus, doctiſsimus Lindembrogius, Libro II. *Legis Longob. Tit.* XIV. *L.* XVII. *niſi quod pro* andigauerit *habet* andegauerit. *Neq; ſanè videtur repugnare vox aliter ſcripta atq; aliter. hoc enim arguit hæſitationem ſcribentium, qui pingebant ſiquid non intellexerant. Vulcanio enim eſt* Anclabeo, *apud Manganum fuit* Andecabeo. *& ipſa verba Legis* XVII. *in vetere Editione Baſilienſi, Tit.* XCI. *de Manumiſsionibus.* §.xi. *ita habuerunt* Et ſi caſu faciẽte ſine heredibus mortuus fuerit & antea iudicauerit res ſuas proprias viuẽte ſe, id eſt Andigauero, & andegauerit ſecũdũ Legẽ Longobardorum, habeat cui donauerit. *Quod verbi (quidquid illud tandem ſit) illuſtrant verba veteris Gloſſæ apud Lindembrogium*, Andigauum ideſt in ſanitate. Artigauum in infirmitate. *Ego in re ancipiti quid accipiam porrigamue non habeo. tu Amicè huic veſtigationi horulam ſi vacat impende. & magnorum Regum monumenta (Leges inquam) iam tandem vt euolent permitte. Longobardorum enim memoriæ nos fauere par eſt, quando* præclariſsimi quiq; Libri *(vt ſcribit Franciſcus Robortellus, in diſputatione de ratione corrigendi antiquorum Libros)*

bros) ab illis deſcripti fuerunt. *concluditq;* mirum dictu, illis Libris nihil emendatius nihil purius. *At hæc ſatis. tu vale a me, & a Sandellio. Patauij. MDCXXVIII.*

L. P. IOANNI Z. CASTELLINO

VIRO ERVDITISSIMO.

Epiſt. L.

PErmoleſtum mihi fuit quod nuper ex Litteris tuis percepi laborare te ex oculis. qui ſanè morbus me etiam afflixit & aliquandiu & non ſemel. ex quo capite Phoebo olim magnam inuidiam conflare anniſus eſt Italicæ eruditionis, & Epiſcopalis apicis (dum vixit) clariſſimum decus, Aloyſius Lollinus *Epiſcopus Bellunenſis, cuius verſiculos humanitatis pleniſſimos hic appono, non quidem mea cauſa, verum vt in conſpectu ſit Epigramma cultum, nitidum, & omnibus numeris omnino abſolutum.*

Phoebe tuum crimen Laurenti lumina noctem
 Non hanc, Telluris quam vehit vmbra, timẽt;
Sed luci haud vlli ceſſuram, Aurora coruſcum
 Siue iubar reddat, ſeu facula vſta ferat.

Dij

Dij meliora ; ſacros ſeruet tutela Poetas
  Veſtra diu ; hoc ratio poſtulat, hoc pietas.
Vt quos carpit amor ſtudiorum, & cura fatigat
  His acie obtingat viuidiore frui.

Hæc ille Anno MDCXXI. cuius politiſsimas Lucubrationes quæ Remora hucuſq; attigerit, quo minus videantur, legantur, & ſummo cum Eruditorum plauſu excipiantur, ego non ſcio & docti haut ſatis æquo animo ferunt. Verum patere tu quæſo (quando in hæc incidimus) vt Anagnoſtes tuus habeat in quo ſe exerceat, vt aures tuæ vices ſuppleant oculorum, vt memoriæ conſulatur doctiſsimi Antiſtitis, quem ego arbitror nunc e cœlo ſuſpenſe ridere inanitates curarum noſtrarum, qui malumus argui heredes vt inofficioſos, quam Editiones noſtras, dum vita ſuppetit, curare. celebraueram ego illuſtriſsimorum Maximi & Silueſtri Valeriorum fratrum laudes, quorum altero Patauina Præfectura perfuncto, alter eandem illico auſpicabatur

O propera furuo moeſtum caput abdere amictu
  Qui Pataui adlambis moenia Medoace.
Nam quo clarebas VALERI de ſanguine magno
  Auguſtam aduehitur MAXIMVS in patriam.
At tu diſperſos o collige frontis honores
  Nympharum Euganidum gloria Medoace.

Nam

Nam dabitur tibi mox fratri ſuccedere fratrem,
Quem Veneti appelles delicias generis.
O ſæcli decus eximium! o par nobile fratrum!
Maiora o Ledæ nomina pignoribus!
Excipit occiduum exoriens nam Caſtora Pollux;
At vos fulgetis lumine inocciduo.

Vidit ille, & repoſuit mihi illico hæc carmina, quæ nulla auctoris culpa, ſed nonnullo laudati pudore huc vſq; delituerunt

Ingenti obſtrictum tenuit me pignore, Phoebi
Muſarumq; recens gloria Pignorius;
Quod noſtri ſtudioſus, amās qđ fidus honeſti eſt
Quod Latio & Tuſco cognitus eloquio.
Nunc ſuo in ære ſiem vt totus, facit aurea vena,
In laudes fratrum quæ fluit Adriacum.
Quorũ ego amore auidā tā mētē oblecto, voluptas
Pręcipua illectum quam ſua quemq; tenet.
Quorũ ego honore adeo afficior, magis vt ſuus (vllum,
Qui venit a dignis, haud honor afficiat.

communicauit autem illa mihi Octauianus Bonus ampliſſimus Senator, cuius fato functi memoria apud me erit iugiter ſacra & ſancta. eiuſdem venæ ſunt Elegi, quos ille ad me miſit cum hac præfatiuncula. lege ſodes exiguos Elegos, quos ad te mittimus, & quæ in eis cēſura digna videbũtur, dele cōme-

ruiſſe

ruiſſe eos hanc poenam dixero, qui ſecundum tuos luci ſe credere ſint auſi ita audacter. *mei autem Elegi fuerant Proſopopeia Aldinæ Catellæ.*

Senectutis exoptatæ incommoda.

Vrget anus Polemonem ætas; vireſq; lacertis
Longè abigit: facies admonet ipſa rogi,
Vomere arat quam ruga graui; color inficit atro
Si luteum admiſces, qualis in Aethyope eſt.
Pondus inane humeros iam deprimit, ilicet annos
Præteritos quidni pondus inane vocem?
Senſus hebet non vnus. agit non cæca tenebras
Nox oculis furuas, aridulum at ſenium.
Haud aliter Citharæ ad ſtrepitus obſurduit auris,
Quàm vel veliuoli littora curua maris;
Vel Libyæ in vaſtis Aſpis nutritus arenis,
Serpentum narrant feruere vbi omne genus,
Exarmatus hiat vacui ſpecus oris, apertis
Vnde volat valuis multiloquum eloquium.
Nam cohibere queat quis verba volucribus alis
Prædita, ne effracto carcere proſiliant?
Aetatis crimen fuerit non moris, abundans
Sermo ſenum, cunctis tædia longa ferens.
Aut verbis alas natura abſcinde, molares
Aut validos Pylijs prouida reſtitue:
Aut vitio ne verte, loquax ſi lingua moratur
Hunc modò, nũc illum, nunc alium, atq; aliũ.

His

His accedit humo obtutus defixus, in horas
Non ſecus ac ſtygium ſi meditetur iter
Non pede iter calcandum;agilis nam desijt eſſe,
Ex quo correptum tarda podagra premit,
Sed veſpillonum lectica. ſollicita anceps
Nec minus interea computat ęra manu,
Non ferrugineæ quæ poſcit nauita cymbæ
Vectores nauli nomine pauca Charon;
Sed congeſta diu,& fiſcos ruptura tumentes,
Hęredis ſubitam ni ferat alea opem,
Hæc ſtudia, hæc ſpecies properātis cūcta ſenectæ
Commoda veloci perdere curriculo.
Hanc tamen expetimus votis ardentibus ò rem,
Si bene perpendas,ridiculam,ac miſeram.

At his vtcumq; graphice expreſsis Epiſtolam non claudo. imo vt moerorem tibi abſtergam contractum forte ex perceptis ſenectutis incommodis, hæc etiam tibi habe ex eadem officina, aptiora vtiq; hiſce diebus, quibus, vt pene cū Virgilio dicam,

Rura nemusq;placēt,riguiq; in uallibus amnes
Rus Suburbanum.

Me mihi reddis ager viridante conſite vitis
Palmite;odoratis vndiq; cincte roſis.
Munera mēs perfuncta malis ad ſueta remigrat,
Iam tenet Aonidum me rediuiuus amor.
Priſtina cum Genio ſarcitur gratia, ſomnus
Inuiſit feſſos nocte nigrante oculos.

Lon-

Longè alius fio, fueram quam nuper in vrbe,
Vrbanum carcer ſi modo nomen habet.
Rauca Palatini celebrent ſubſellia Ciues,
Rure ego in exiguo iugera pauca colam.

Aliud.

Rure ſuburbano nihil eſt mihi dulcius, illuc
Ipſe mihi demum cum venio placeo.
Diſplicui medijs Ciuis qui in moenibus vrbis,
Nulla vbi Libertas integra, nulla quies.

Ita canebat Luſcinia illa ſacra. Tu valetudinem tuam cura diligenter, & Muſarum ſpeciem alienis oculis contemplare, aures tuas commodaſſe contentus. Vale. Patauij. menſe Auguſti. MDCXXVIII.

FINIS.

LAVRENTIVS PIGNORIVS
hæc hactenus latinè edidit.

VETVSTISSIMAE TABVLAE AENEAE Sacris Aegyptiorum Simulachris cœlatæ -- accurata Explicatio &c.

Venetijs Apud Io. Antonium Rampazetum Anno M DCV. Sumptibus Iacobi Franco cum Priuil. 4.

Quæ prodijt etiam Francofurti, Typis Matthiæ

Dec-

DecKeri impẽſis verò,Io.Theodori,& Io.Iſrae lis de Bry,& Viduæ Theodori de Bry, matris eorundem Anno MDCVIII. Hoc Titulo

CHARACTERES AEGYPTII, hoc eſt Sacrorum quibus Aegyptij vtuntur, Simulacrorum accurata delineatio &c. 4.

* De SERVIS,& eorum apud veteres miniſterijs, Commentarius.

Auguſtæ Vindelicorum ad inſigne Pinus, Anno M DC XIII. 4.

NOTVLAE EXTEMPORARIAE In Emblemata Andreæ Alciati.

Patauij Apud Petrum Paulum Tozzium Anno MDCXIIX. 8.

EAEDEM Cũ Cõmentarijs amplioribus aliorũ.

Patauij Apud Petrum Paulum Tozzium Anno M DCXXVI. 4.

PROSOPOPOEIA ALDINAE CATELLAE

Patauij Typis Laurentij Paſquati Anno M DC XXII. in f.

Eadem ſub titulo LACRIMAR. POETICAR. in obitum Aldinæ Catellæ.

Pariſijs Apud Nicolaum Buon M DCXXII. in 8.

MAGNAE DEVM MATRIS IDEAE ET ATTIDIS INITIA.

Pariſijs Apud Nicolaum Buon; via Iacobæa ſub Signis SS. Claudij, & Hominis Silueſtris Anno M DC XXIII.

SED AVCTIORA. 4.

Ve-

Venetijs Anno M DCXXIV. Sumptibus Petri Pauli Tozzi Bibliopolæ Patauini. 4

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX. Carmen.

Patauij ex Typographia Laurentij Paſquati. Anno M DC XXIII. 4.

Ad FRANCISCVM BARBERINVM, CARD. Aponus.

Patauij ex Typographia Laurentij Paſquati, Anno M DC XXIII. 4.

* MISCELLA ELOGIORVM, ADCLAMATIONVM, ADLOCVTINVM, CONCLAMATIONVM, EPITAPHIORVM, &c.

Patauij apud Impreſſores Camerales. Anno M DC XXVI.

* SYMBOLARVM EPISTOLICARVM Liber in quo nonnulla ex Antiquitatis, Iuriſciuilis, & Hiſtoriæ penu depromuntur, & illuſtrantur multaq; auctorum loca emendantur & explicantur.

Patauij, ex Typographia Io. Baptiſtæ Martini, & Liuij Paſquati. Anno M DC XXIIX. 8.

Aſteriſcus appoſitus Libris, denotat Auctorem eos domi habere auctiores, & caſtigatiores; paratumq; eos tradere Typographis ſiqui eos recudere voluerint.

I T A L I C E.

ANNOT[illegible]TIONI ET AGGIONTE al Libro [illegible]ni degli Dei di Vicenzo Cartari.

In

In Padoua Appreſſo Pietro Paulo Tozzi Stāp. del Paſquati l'An M DCXV. XXVI.

Della CONSECRATIONE delle VERGI

In Padoua, Appreſſo Pietro Paulo Tozzi l'Anno M DCXVI. in 4.

GAREGGIAMENTO VICENDEVOLE I de dell'Illuſtriſs. S. DOMENICO MOLI

In Venetia, l'Anno M DCXXIV. Ad inſ za di Pietro Paolo Tozzi. in 4.

NOTITIE HISTORICHE Sopra la Gier lemme del Taſſo.

In Venetia Appreſſo Nicolò Miſerini l'A M DCXXV, in 24 XXIIX. in 4.

LE ORIGINI DI PADOVA.

In Padoua appreſſo Pietro Paolo Tozzi l'A no M DCXXV. in 4.

L'ANTENORE.

In Padoua Appreſſo Pietro Paulo Tozzi l'Anno M DC XXV.

L'ATTESTATIONE di GIVLIO PAVLO

In Padoua nella Stamparia di Pietro Pa Tozzi l'Anno M DCXXV. in 4.

La PRINCIPESSA delle Cōpoſitioni sfiorata Rio

In Venetia appreſſo Antonio Pinelli Stam pator Ducale l'Anno M DCXXV. in 4.

LA VITA DI SANTA GIVSTINA VERGI NE E PROTO-MARTIRE PADOVANA

In Padoua per Gio. Battiſta Martini & Liui Paſquati Stampatori Camerali. l'A o. M DCXXVI. in 4.

IL FINE.

Ve-